

The 1.
MARTINI

CRVSI, IN TY-

BINGENSI ACADEMIA

utriusq; linguæ Pro-
fessoris,

ADVERSVS

NICODĒMI FRISCHLI-

ni, P. L. Comit̃s Palatini Cæsarii, quinq; reū

Grammaticæ, & uirulentarum ca-

lumniarum,

Dialogos, anno 1587.

editos,

DEFENSIO NECESSARIA.

BASILEAE,

Per Hulderichum Frölich:

MDLXXXIII.

THE AMERICAN

LIBRARY

OF THE

CONGRESS

OF THE UNITED STATES

OF AMERICA

WASHINGTON

1850

NO. 1

VOL. 1

PART 1

CHAPTER 1

SECTION 1

ARTICLE 1

CLAUSE 1

SUBSECTION 1

PARAGRAPH 1

SENTENCE 1

PHRASE 1

WORD 1

LETTER 1

SOUND 1

SYLLABLE 1

SYMBOL 1

FIGURE 1

NOBILITATE GE-
NERIS, ET EQVESTRI
ORDINE DIGNIS VIRTUTIBUS,
egregio juveni, EBERHARDO à
Gemmingen in Eschklinga, &c. nobi-
lis Herois D. REINHARDI
filio, S. per Chri-
stum.

ON tantum nobilita-
tem, à qua honoratus
fuerat, superiori tempo-
re in sua de laudibus
VITAE Rusticae oratio-
ne, petulantissime in se-
clatus fuit NICODEMUS FRISCH-
LINUS: sed infelices etiam Grammati-
cos, viros ceteroqui bonos & doctos, à qui-
bus laesus non erat, sed beneficijs affectus,
ante triennium acerbissima STRIGILI,
ad vivum usq; rasit. Quamobrem? Ut ita
turbas turbis sepeliret: ut illos, quos ode-
rat, conculcaret: ut sibi gloriam nullis ter-
minatam finibus compararet. Quæ res cū
propter vanitatem & improbitatem ho-
minis, cōternni facile potuisset: tamē, quia

P R Æ F A T I O.

in Scholas, primùm laudatissimi Ducatus
 VVIRTEMBERGICI, deinde totius
 GERMANIAE, PHILIPPICIS
 Grammaticis exturbandis, suam quandā
 maleferiatam Grāmaticen, & vi & frau-
 de inferre conabatur: Egrè tulerunt viri
 doctrina & virtute præstantes multi. Ego
 autem, qui me omnium infimum agnosco,
 ad tantam hominis arrogantiam & petu-
 lantiam, tacere diutius non potui: sed &
 Scholis, & benemeritis viris, succurrendū,
 pro tenui parte mea tantisper existimaui:
 dum fortassis alij eruditiores, tanta auda-
 cia & impudētia obviā irent. ANIMAD
 VERSIONES itaq; & ANTISTRI-
 GILIM, Grammaticæ & Strigili eius, li-
 bellis errorum & contumeliarum plenis,
 opposui. Quā operā mea, licet non ita ma-
 gna, tamen hoc effectum est: ut illius cona-
 tus, satis retusus sit, nec Scholas ledere po-
 tuerit. Et alia minimè levia incommoda,
 per idem tempus aliunde in istum erupe-
 runt, atq; irruerunt: ut meritò debuisset in
 posterum, agnitis suis gravibus peccatis, ta-
 cere: Deumq; in primis, deinde illos, quos
 malitiā

P R Æ F A T I O.

malitiâ sua offenderet, potius veniam orare : quàm in superbia & temeritate sua pergere. Sed quid ab eo factum est? Adeo nullam pœnitentiam est meditatus: adeo meliorem cogitationem nullam suscepit: ut etiam in pejus ruerit. Quing, DIALOGOS contra me & Collegas nuper edidit: in quibus audacissimè, Grammaticos suos errores majoribus erroribus augeret impudentissimè, innatam sibi maledicentiâ majoribus cõtumelijs locupletat. Ut enim serpens Basiliscus, sibilo omnes fugat serpentes: frutices afflatu duntaxat necat, herbas exurit, saxa rumpit (ut apud Naturalis historia Scriptorem reperitur) ita hic humana forma indutus Basiliscus, venenatæ suæ linguæ procacitate & punctionibus, omnes vel maledicentissimos calumniatores facile superaverit: vitas & mores vel innocentissimos maculaverit.

Istis ergo Dialogis, præsens hoc necessaria DEFENSIONIS scriptum, fortiter oppono: in quo & ad præcipua in Grammaticis rebus errata, & adversus insigniores maledicentiæ sibilos afflatusq; Basilisci istius,

P R A E F A T I O.

stius, respondeo. Etsi enim quibusdam prudentibus viris visum fuit: hominem vitij & dedecore iam infamem, Responso dignum non esse: tamen propter causas, quæ postea in ipso Scripto hoc commemorantur, aliorum prudentium meoq; iudicio, tacendum non fuit.

Hunc autem Libellum, præclare juvenis E B E R H A R D E: Gemmingensis familia (ante sexcentos etiam annos, in illustrissimis Germania E Q V E S T R I B U S ludi conspicua) gemma nobilis: ad te mitto, ac propter aliquot honestas & amicas causas mitto. Primum, quia inter alios multos honestos adolescentes, qui me docentem, proximis annis audiverunt, tu eni-
misti: qui pietate, probitate, modestia, studio discendi & scribendi, te satis diu mihi collegisq; meis probares. Deinde quòd eum patrē habes: qui divini numinis cultu, sapientia, integritate, justitia, et humanitate, Nobilitatis ornamentum est: ac sese, quoties huc venit, comē beneficūq; erga me exhibuit. Tum, quoniam omnes annos, quibus hic propter studia vivis
(jam

P R A E F A T I O.

(jam certè quinque) domi M. Eusebij Stetteri compatriis mei chari, constanter vivis: & cum ipsum diligis, tum de me quoque, cæterisque Præceptoribus, benesentis: etiam, quando feliciter jam in studio juris versaris. Cum igitur tu, gratus erga nos, licet pro minoribus meritis, sis (quod etiam nulli non alij boni faciunt) omninoque bonitate generis tui dignè te geras. Hunc libellum, tuo nobili & laudato nomini inscribendum duxi: ut ex contrario eximia laudis exemplo conspiciatur: quàm malus homo (tanto arrogantia fastu, tanta ingrati animi ferocia, tanta conviciandi libidine) iste nobilitatis insectator sit, Præceptorumque suorum contemptor: ac quanto peius, teterimum superbia, ingratitudinis, maledicentia crimen, ab omnibus bonis detestandum sit, ac fugiendum. Aliàs etiam, quod ad rem Grammaticam attinet, spero aliquos ex hoc Scripto fructum non capturos nullum. Deus optimus maximus te clementer quàm diutissimè conseruet: ac studia tua, ad

P R Æ F A T I O.

*nominis sui gloriam, ad multorum utili-
tatem, ad vestrae laudatissimæ stirpis
honorem, benignè provehat.*

Tybingæ 4. Iul.

1587.

Nobilit. & virt. T.

Studiosiss.

Martinus Crusius.

MARTI

MARTINI CRVSI
ADVERSVS NICODEMI
FRISCHLINI ERRORES

& calumnias

DEFENSIO.

I præscire quisquā nostrū *Causa prior*
potuisset, grate Discipule *ris scriptio-*
FRISCHLINE, ante *nis in Frisch*
sesquiannum: aliquando, *linum.*
nedum brevi fore: ut inqui

sitione à superiori authoritate in te ha-
benda, deprehenderetur improbitas
tua: ob eamq; postea toto Ducatu Vvir
tembergico ejicereris: libenter tibi pe-
percissem, nihil cōtra Grammaticen &
Strigilim tuam scribendo: quamvis tu
acerbè in Grammaticos nostri tempo-
ris, præsertim in me (licet neges: quod
tamen nostrates aliq; eruditi & clari vi-
ri, verū esse sciunt) invecus esses. Nunc
autem, cū nemo quisquam tibi fata-
lem illum casum ita propinquum esse,
sciret: sed tu summo conatu tuā Gram-
maticen (post nobilitatem plus satis ve-
xatam) primò in hanc regionem, dein-

de ubique in Germaniam, intrudere stude-
 res: & haberes nonnullos isti institu-
 to favētes: detegēda fuit larva & fucus
 tuorum libellorū: ne quisquam iis deci-
 peretur. Maxime, quia *PHILIPPUM*
 etiā *MELANCHTHONEM* elidere,
 & alios bonos excludere ē scholis, ma-
 chinabaris: idq; propē innumeris con-
 viciis: quibus nequaquā in postremis,
 meos quoq; (non inutiles) utriusq; lin-
 guæ libellos pro innata maledicentia i-
 sta (licet ante 85. annum tibi lectos esse,
 falsò neges: sed nemo, qui nostra utrius-
 que novit, credit) flagellabas. Propositū
 ergo meum hoc solum fuit: Scholas, ab
 institutione Grammatica benē consti-
 tutas, in pristina tranquillitate, contra
 novitates tuas, conservare. Ac *DEI* be-
 neficio conatus hic benē successit. Nul-
 la enim adhuc Schola, quam sciamus,
 tuam Grammaticen introduxit, nec in-
 troducet unquam. Debuisses itaque, ti-
 bi erroribus tuis, per veras rationes, &
 probatorum Scriptorum auctoritatem,
 monstratis, ab improbo instituto,
 meritò

ADVERSUS FRISCH. DEFENSIO.

merito desistere: & agnoscere, ipsum
DEUM tuis superbis, ingratis, & acer-
 bis cōmatibus, resistere. Verum, quibus
 tua ingenium notum est, de eo planè
 jam desperabant: idq̃ nūc exitus ipse
 abundè declaravit. Editi enim vernis
 hujus 1587. aņi nundinis, sunt quinque à
 te *DIALOGI* adversus me, & Collegas
 meos, praeceptores de te bene meritos:
 tres Argētorati (etsi *JOBINI* de quo *Causa prae-*
 suspicio est, nomē ibi positū nō est) ex- *sentis scripti*
 cusi: duo uerò, Pragæ. At quales Dialo- *onis.*
 gi: p̃ se calūniis, mēdaciis, maledicētia,
 veneno aspidis infensissimæ, pleni: sed
 tamē ingenio cōgruentes tuo. Si. n. ali-
 quis amentia & furorē à Deo immorta-
 li imprecari vellet: non posset furiosissi-
 mā ista dementia majorē tetriorēq̃ tibi
 imprecari. Nos nō imprecamur: sed do-
 lemus, tantam Satanae in te potestatem
 tua culpa esse: ut nulla spes sit, te un-
 quā ad sanitatē rediturum. Hoc tamen
 commodi nobis ex istis Dialogis con-
 tigit: ut te Animadversionibus & An-
 tistrigili nostra, ex occulta p̃ multos an-
 nos

nos grassatione, in apertum latrocinium
conjecerimus. Antea istis calumniis,
maledictis, extremo contemptu nos,
quorum Discipulus fueras, clam in ani-
mis studiosæ juventutis contemp-
tibilis faciebas (sed ne clarissimis quidem
& optimis quibusdam viris parcebas)
& cum nos tecum expostularem, per-
negabas: fidesque nobis apud non pau-
cos bonos viros minus habebatur.
Nunc illæ veteres machinationes tuæ,
per ipsum te in lucem venerunt: nunc
patent omnibus artes tuæ: nunc de-
num ii quoque, qui spem emendationis
de te habebant, te desperatæ malitiæ ef-
fe vident: nunc tandem creditur nobis
de te: nunc avertisti à te bonos omnes.
Abiisti, excessisti, evasisti, erupisti: non
modò è patria, sed in primis ex omnis
boni viri proprietate. An non vecors
es? an non furoris acerrime? an non ad
salutem desperatus es: cum talia, tam fœ-
da, scripta edas: & incredibilem ex iis, in
manus hominum intrudendis, volupta-
tem capias? Non odii, nec insultandi
causa,

causa, hæc dico: sed cum bonis omnibus doleo: te non rectè dona, quæ à Deo habebas, contempsisse: sed ad subversionem veritatis, ad contemptum aliorum, ad bonorum virorum infectationem, & ignominiam, ad Ecclesiæ Dei bonarumq; scholarum infamiam & eversionem, ad tuam deniq; ipsius perniciem, convertere. Dehortati sunt te & hic Tybingæ, & aliis in ciuitatibus (sicut certò scio) pii & sapientes viri, ab ista impietate, viperina mordacitate, in benè meritos ingratitudine, scurrilitate & acerbitate maxima. Tu tamen istos Dialogos edidisti: quamvis alicubi dextera data, te non editurum, promississes. Tanta scilicet est odii in nos magnitudo tui, qua tamen nemini nostrum, sed tibi maximè, nocet. Scatent ubiq; Dialogi tui, quoad res, sophismatibus & fallitate: quoad personas, calūniis & spurcitia. Et præter alia habent hoc etiam scripta tua: ut res eorum inter se non congruant, sed ipsæ sese jugulent. Macte ista sapientia scribendi. Sic scilicet consules

les rebus tuis : sic lautam invenies conditionem . Nihil profectò mihi nocebis, sed tibi: quod liget mihi nunc nō credas: eventui tamē^{us} credere cogēris. Ideò diu animus mihi erat (presertim viris etiā prudentibus sic suadentibus) nihil ad tua respōdere: quòd uero cōsentaneum sit, ipsa per se casura : partim eorū vanitate, Sophistice, malignitate, ipsa sese prodente: partim tuo ingenio, ubicunq; verferis, nō diu se occultante: sed brevi hominib. innotescente. Attamen postea cogitavi, nō prorsus tacendū esse: idq; propter quædā levia, & tui similia, ingenia : ac propter simpliciores, & quib. etiā fortasse nondū notus es : propter deniq; Auditores nostros, bene magno numero nos à tot annis audientes. Eapropter & ad res, & ad personas, hoc meo responso respiciam: ita tamen, ut tantū quædam, insigniora præsertim, notem: ex quibus genus universum eorum, quæ scripsisti, & qualis tu sis, à prudente Lectore æstimari possit. Nimii enim, vel potius infiniti, laboris esset,

ADVERSUS FRISCH. DEFENSIO. 7

esset, singula tua persequi: nec scaperem quoque, si hoc conarer. Sunt mihi reliqui dies vitæ, quos DEUS concessit, in melioribus studiis consumendi. Non etiam jocosè & scurriliter (sicut tu in tuis scriptis) sed seriò & graviter tecum agam: à quo modo ne Ironia quidè (quia & ipsa γῆ βαρύτης locum apud Hermogenem habet) excludenda est. Priusquam autem de rebus & personis (quæ erunt duo cōtra te capita) dicam: fundamenta & diverticula tua, Frischline, commemorabo: quibus sophisticè ad veritatem opprimendam, & Lectorè tecum abripiendum, uteris: quæ adjumenta quàm sint dolosa & infirma, partim à docto Lectorè statim intelligi possunt partim suis locis, ubi rerum & personarum capita tractabuntur, concident.

Quæ sunt ista Sophistica fundamenta & effugia?

*Adversarij
fundamenta.*

1. Dialogũ facere: in quo introduces personas, tuam, meam, & famuli tui: mihiq; affingere verba & sententias, quasi aiam, aut

aut negem : quæ tamen nunquam cogitavi, aut nunquam volui. Item, famulum cōstituere tibi astipulatorem & iudicem contra me. Solitus uidelicet hætenus à multis annis es, innocentes & simplices adolescentes ad te pelli cere, & contra præceptores tuos armare, atq; incitare.

2. Negare, Crusium tibi unquam fuisse præceptorem: licet eum in Rhetorica, Cicerone, & Homero, plus biennium audiveris: & ab eo Magister creatus fueris.

3. Plagii eundem subinde accusare: & multis ignominiosis nominibus, tū ipsum (ut & collegas, aliosq; innocētes viros, de te benè meritos) tuum libros ab eo scriptos, proscindere, adversus multorum & clarissimorum virorum iudicia de ipso. Contrà, tua scripta mirificè jactare & inculcare.

4. Minari Crusio: concitare cōtra eum Germanos & externos, singulos & universos.

5. Rejicere veteres Grammaticos, &
priscos

priscos Latinos, contra te facientes. Dicere: Hoc, obsoletum est: hæc excrementa Enniana aut Acciana sunt. Calumniari, me Osca velle in Scholas introducere. E' contrario, Italorum, & aliorum exterorum nomina, ad fallendum homines, qui eos autores non habent, ingerere, & magno strepitu enumerare: cum tamen ii sæpe, aut in plerisque (præsertim Saturnius) cōtra te faciant. Item, quando autoritas aliqua tibi opponitur: dicere, peti principium: nec ipsi etiam Scaligero & Saturnio tuo, te assentiri in omnibus. Contrà, quando tu autoritates affers, judicare, eas debere valere.

6. Inculcare quædam tibi dudum testimonia data clarorum aut illustrium virorum: cum tamen tuæ artes, tunc aut non fuerint eis notæ, aut non creditæ: aut spe emendationis pio silentio tectæ.

7. Commemorare tua merita: fingere injurias, tanquam tibi immerenti factas: accusare nos odii & invidiæ: quasi non ipse tibi tuis moribus omne

B

malum

8 M. CRUSIUS
aut negem : quæ tamen nunquam
cogitavi, aut nunquam volui. Item,
famulum cōstituere tibi astipulatorem
& iudicem contra me. Solitus uidelicet
hactenus à multis annis es, innocen-
tes & simplices adolescentes ad te pelli
cere, & contra præceptores tuos arma-
re, atq; incitare.

2. Negare, Crusium tibi unquam fu-
isse præceptorem: licet eum in Rheto-
rica, Cicerone, & Homero, plus bien-
nium audiveris: & ab eo Magister crea-
tus fueris.

3. Plagii eundem subinde accusare:
& multis ignominiosis nominibus, tū
ipsum (ut & collegas, aliosq; innocētes
viros, de te benè meritos) tuum libros ab
eo scriptos, proscindere, adversus mul-
torum & clarissimorum virorum judi-
cia de ipso. Contrà, tua scripta mirificè
jactare & inculcare.

4. Minari Crusio: concitare cōtra eum
Germanos & externos, singulos & uni-
versos.

5. Rejicere veteres Grammaticos, &
priscos

ADVERSUS FRISCH. DEFENSIO. 9
priscos Latinos, contra te facientes. Dicere: Hoc, obsoletum est: hæc excrementa Enniana aut Acciana sunt. Calumniari, me Osca velle in Scholas introducere. E' contrario, Italorum, & aliorum exterorum nomina, ad fallendum homines, qui eos autores non habent, ingerere, & magno strepitu enumerare: cum tamen ii sæpe, aut in plerisque (præsertim Saturnius) cōtra te faciant. Item, quando autoritas aliqua tibi opponitur: dicere, peti principium: nec ipsi etiam Scaligero & Saturnio tuo, te assentiri in omnibus. Contrà, quando tu auctoritates affers, judicare, eas debere valere.

6. Inculcare quædam tibi dudum testimonia data clarorum aut illustrium virorum: cum tamen tuæ artes, tunc aut non fuerint eis notæ, aut non creditæ: aut spe emendationis pio silentio tectæ.

7. Commemorare tua merita: fingere injurias, tanquam tibi immerenti factas: accusare nos odii & invidiæ: quasi non ipse tibi tuis moribus omne

B

malum

malum accersiveris. Te non irritasse Grammaticos hodiernos: sed Crusii maledictis lacepsitum esse: cum tamen ego magnum numerum tuorum gravissimorum maledictorum, in principio Animadversionum mearum, tibi ob oculos posuerim. Involvere in fontes in causam nobilitatis: à te anno ferè ab hinc septimo, gravissimis contumeliis læsæ.

8. Mala fide citare dicta Crusii: addere, mutilare, dilacerare, pervertere. Quando errores tuos negare non potes: culpam conferre in Typographos, in Correctores ineptos, in amanuenses: in famulum, quod Heptametros tuos digitis non dimensus sit, (turpe Poëtæ Laureato effugium) in alium denique, qui in libro tuo voluerit ingeniosus esse: confugere item ad impedimenta, quæ memoriæ tuæ offecerint. Etsi tamen non rarò nimia veritatis luce convictus, errores confiteris: in quo rectè facis. Aliubi verò, erroris convictus, dicis: te ab alio ante me admonitum esse. Ita præ invidia hoc mihi non tribuis. Sed
à malis

ADVERSUS FRISCH. DEFENSIO. 11
à malis laudari, vituperari esset.

9. Putare, lectores esse cæcos, surdos,
& plumbeos: qui tuas repugnantias,
absurditates, malitiam, nec videant, nec
audiant, nec intelligant.

10. In superbia denique, audacia, im-
pudentia, profusa maledicentia, capita-
li in nos odio, & similibus vitiis, spem
evadendi & crescendi habere. Itē, quod
cadaverosi & capulares senes, juveni &
vegeto Heroi, non sint responsuri: ac, si
respondeatur, præoccupasti jam, scri-
bens: te velle, quæ nimia dixeris esse ab-
olita. En anguillam, ne sibi quidem con-
stantem. Hæc sunt fundamenta, hæc
præsidia & subsidia, tuarum insanarum
scriptionum. Hæc si observet in iis Le-
ctor: facile vanitatem & malitiam tuam
videbit: illarumque optimus iudex erit.

Accedo jam ad ipsa contra te,
quæ pollicitus sum,
capita.

B

1

CA

I. TRA:
ETATVS
REALIS.

CAPVT PRIMVS, QVOD
DE REBVS GRAMMA-
ticis est.

*Ex Dialogo Frischlini
primo.*

De Ablativo
Græco.

FRISCH. Franciscus Sanctius, Scho-
læ Salamanticæ Professor prima-
rius, etiam Græcum ablatium asse-
rit. CRUS. Afferit sanè: sicut in exēpla-
ri Ioan. Vveidneri (proximo Februar.
huius 1587. anni, mihi ab eo misso) ui-
di. Saturnius verò tuus (quem eodem
ego mense ab Ioan. Lauterbachio acce-
pi: tu autem initio 2. Dial. post Strig. ti-
bi ab eo dono datum ais. Habuítne is
duo Exemplaria?) contradicit. Inquit
enim lib. 1. cap. 10. de verbis secundæ
Classis: Hæc præter Accusatiuum pa-
tientem, Genitivum, vel Septimum, pe-
tunt. Ut Papin. 2. Achil.

*Mittitur Oeoniam, magni qui Pelea facti
Impleat. —*

Virg. Aeneid. 3.

— animum veris implet Apollo.

Sed

Sed precium usq; ponitur in septimo. Plaut. in Bacchid. Ducentis Philippis filium emi. Hæc Saturnius.

Item Plaut. 2. Mil. 3. Ludis me: &, Ludis luto: vocatur septimus casus à Dionysio Lambino. Idem Saturnius lib. 6. cap. 9. Ablativos absolutè positos septimos casus vocat: ut, Sole oriente, dies fit. Hec essent: πληροὶ ἀληθείας, καὶ μολευέεις πηλῶ, καὶ τὸ ἥλιος ἀνατέλλουσι. Quod verò in tertio postea Dialogo scribis: te non scribere novam Grammaticam illis, qui Græcos autores interpretentur (sicut Hieronymus Volfius, & Guil. Xylander, fecerint: qui nihil sciverunt de Ablativo Græco) sed pueris, qui literas Græcas discere aggrediantur: respondeo, si interpretibus Autorum nō sit opus, scire de Ablativo Græco: multò minus pueris opus esse: quia nullus sit ejus usus in interpretando. Ergo nec in loquendo & scribendo.

Satis est, pueris dici: Græcis pro Ablativo esse, aliàs Genitivum, aliàs Dativum: ut τύπτε με ἐμῶ, verberaris à me:

τύπτῃ ξύλῳ, verberaris fuste: quod posterius tamen, eruditi Septimum casum vocant. Cur ergo non duos Ablativos Græcos facis?

Quòd item ibidem rejicis Etymologiam: Ablativus dicitur ab auferendo: quia ablativo non significari aliquid auferri (quis enim ita insaniat, ut dicat, in his Ablativis, Agrum renovabo aratro, percutiam te fuste, ullam esse auferendi significationem?) respondeo (non tibi, sed prudenti & justo lectori) unde ergo dicitur Ablativus, si nō ab auferendo? Cur contendis, Ablativum esse Græcis: cum in τύπτῃ ξύλῳ, nullam agnoscas auferendi significationem? Cur quoque ibidem expressè concedis: quando Ablativus significet, instrumentum, sapienter dici Septimum casum à Diomedeo? Cur, cum inepta dicas esse nomina hæc, Nominativus, Genitivus, &c. & potius dicendum, primus Casus, secundus Casus, &c. obtrudis ineptum casum, Ablativum, Græcis? Judicet lector, annōn ipse tecum pugnes. Adde & hanc repugnā-

gnantiam : quòd Sanctius expressè dicit : Sextum casum (sic enim Ablativum vocat) semper à præpositione pendere, ut *συνέμοις*, Musis faventibus. Tu autem sine præpositione *ο*, *συλλαμβάνω σοι χήμασι*, facis Ablativum.

Sicut ergo Diomedes Saturniusq̃, *ο* verbero te fuste, Septimū casum vocat: ita etiam *ο*, *τύπῳ σε ξύλῳ*, Septimus casus est. Satis autē est pueris, Syntaxin primū discuntibus, Ablativum vocari. In hoc autem, Repello inimicum à me, Ablativus A' me, significat, quòd auferam inimicum à me : etiamsi à verbo Repello pēdet. Servit certē ablatio- ni: sicut in hoc etiam: Datur mihi argen- tum à te.

Reliqua, quæ ibidem ineptè de Ab- lativo Græco sophisticaris (ubi etiam meæ personæ falsò tribuis: me fateri, Se- ptimum casum & Ablativum, eundem esse) prudens prætereo. Rejice nunc Sa- turnium: dic à me peti principium: non adesse rationes. Athabet hîc Lector u- trumq̃.

*Franc. San-
ctij absurda.*

De Sanctio etiam hoc tibi respon-
sum volo: illum habere alia quoque ab-
surda. Ut, quod dicit: Omne verbum
Nominativum habet, aut ex verbo de-
bet elici: ut, Tædet me ciborum: id est,
tædium ciborum me tædet, vel tenet.
Unde probat hoc? Ergo etiã dicemus,
Oportentia oportet me. Idem dicit: Tu
amaris à me, significat, tu amaris à parte
mea: quasi non sit idem cum Activo, E-
go amo te. Sic, Non cernitur ulli, idem
exponit: Venus nulli ostendebatur, nul-
li erat conspicua. Esse Dativum acqui-
sitionis. At Cic. in divinat. Verrina: Ma-
gno studio mihi, inquit, à pueritia est e-
laboratum, scil. in his. An' non hoc idẽ
est, ac si dixisset: Ego elaboravi? Dicit
enim ibidem non multo post: Omne tẽ-
pus in his studiis laboribusque cõsumo.
Quod dicere potuisset: Mihi consumi-
tur, aut consumptum est. Non est ergo
Mihi Dativus acquisitionis, sed cau-
sæ efficientis. Effectus est, studium tem-
pusve consumitur. Causa hujus Effe-
ctus, est Cicero. Et assentitur lib. 1. cap.

20. Saturnius: ὅ cernitur ulli, exponēs,
cernitur ab ullo.

Dictum Pauli Rom. 9. ἡνυόμην, ἀναθέμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ: optabam, me anathema esse à Christo: Sanctius exponit, à Christo: id est, post Christum: quia Christus fuerit pro nobis hostia (nō Paulus) cum tamen τὸ ἀπὸ significet χωρισμὸν, separationem & rejectionem à Christo. Et dictum Rom. 6. ὁ ἀπὸ θανάτου δικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας: qui mortuus est, justificatus est à peccato: ait, ex nostra regula (Passivorum proprius casus est Ablativus, cum præpositione à) significare, peccatum justificavit Christum. At non est hæc nostra sententia: quia interest, inter ἀπὸ & ὑπὸ. Ἀπὸ respectum significat, & separationem, hoc loco. Est enim sententia: Justificatus est à peccato: id est, quātum ad peccatum attinet, ab eo jam liberatus est. Præcedit enim: ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, ἵνα μὴ ἐτι δουλεύωμεν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ: ut aboleatur corpus peccati: ut ne amplius ei nos serviamus.

Θρόμβος, *FRISCH*. Multa sunt in Nomenclatore tuo falsò interpretata: ut, Θρόμβος gutta, pro grumo: ῥήθρα matula, pro meatu urinario in corpore humano. Item Parus montana, pro, Parus montanus.

CRUS. Ecce Paris, vulnerato ex insidijs sagitta Diomede,

— μάχα ἤδ' ὕ γελάσας,
 ἐκ λόχου ἀμπήδθησε.

Miror, te ita iniquum in me iudicem esse: cùm ipse de te fatearis: te ex Grammaticis exoticis, aliqua posterius rectius didicisse. Attamen audi.

Luc. 22. ἐξήντητο δὲ ὁ ἰσθὺς αὐτῶν, ὥς εἰ
 θρόμβοι αἵματός, καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.
 Erasmus ille magnus vertit: Guttæ sanguinis decurrentes in terram. Itali verterunt: Come gocciole di sangue, scorrenti in terra. Et Galli: Comme guttes de sang, coulantes en terre. Et Hispani: Como gotas de sangre, que descendian hasta terra. Omnes hi, guttas interpretantur. Scio, aliàs τὸ θρόμβος significare πηχὺς αἷμα. sed grumi non poterant

rant Domino defluere in terram.

Pro ἀρνήθρα, debuit excudi ὠδρνήθρα, vel ἀρνήθρις.

Parus montana, & parus cristata, sunt in libello vocabulorum rei nummariae: cui additæ sunt appellationes quadrupedum, insectorum, volucrum: collectæ à Paulo Ebero, & Casparo Peucero: Vvitebergæ excuso 1552. Hos accusa, non me. Attamen 11. Plin. 37. Rob. Constantinus in supplemento L. Latinae, pro Parvæ, legit Paro: ut locus Plinii sit: Præterea paro (apex est) quæ ab illo, galerita appellata. Ergo, Parus appellata. Non est, quòd errorem significationis in aliquo vocabulo objicias. Errarunt & veteres Latini, qui propiùs ab ætate Ciceronis aberrant, in quibusdam verbis interpretandis: ut Alphenus, & Servius Sulpic. lib. 6. Gellii, cap. 5. & 12. Et Iliad. 12. ubi dicitur, κρόσσας πύργων ἔειπον: alii interpretati sunt, capita seu apices turrium deturbabant: alii, scalas turribus admovebant. Eustath. in eo loco: κρόσσας, alii τὰς ἀπρας

ἄλλας τῶν πύργων: alii, ἐλίμακας ὑποβό-
 χας. Nulla videlicet est lingua, in qua nō
 aliquorum vocabulorum vera signifi-
 catio ignoretur, aut dubitetur. Feci in
 utraque Nomenclatura mea, quantum
 potui. Pia fuit mea tunc scribentis vo-
 luntas, nullius mortalium cōtemptrix.
 Nec me Græcæ Nomenclaturæ pœni-
 tet. Marco quidem Hoppero, claro o-
 lim Basileæ viro, & L. Græcæ doctissi-
 mo, ita placuit: ut eam inverterit, prius
 Latīna ponens, deinde Græca: & unā
 cum Lexico suo Latino-Græco. 1563.
 ibi ediderit.

Divus Cæ-
 sar.

Quoniam autem mihi vocabula hæc
 ita odiosè objicis: cape vicissim voca-
 bula. Appellas identidem Divum Cæ-
 sarem Rudolphum. Est ne mortuus cle-
 mentissimus Imperator noster: quem
 DEUS vivum diutissimè conservet?
 Deos, æternos dicimus (inquit Dona-
 tus 12. Aeneid.) Divos verò, qui ex ho-
 minibus fiunt. Non tamen (addo ego)
 priusquam diem suum obierint. Nero
 enim dicebat, boletum Deorum cibum
 esse:

esse: quòd Claudius Cæsar, boletò in numerum Deorum relatus: id est, Divus factus, esset. Et Bassianus Caracallus de fratre, quem occiderat, dixit (ut est apud Aelium Spartianum) Sit Divus, dum non sit vivus. Rectius ergo Cunradinus, ultimus Suevorum Dux (ut est apud Nauclerum) scribit his verbis: Cùm magnificus Rex Cunradus divæ memoriæ, charissimus pater noster, testamento solenniter condito, &c.

Deinde, *D U A S* nuptias, pro binis, *Duæ nuptiæ.* in tuo 1. Dial. (secundæ etiam editionis) dicis, his verbis: Extant mei de duabus nuptiis Vvирtenbergicis libri undecim.

Tum in 3. Dial. ponis: κρόσιΘ λήρον *Μανίαν Μανίαν* ληρεῖ: *Μανίαν Μανίαν*, ἢ *Μαίνει*. Rectius de te *Μανίαν* dicitur, *Μανίαν Μαίνετο* φριχλὶνΘ. ὃ γὰρ *Μαίνει, ἄρχησον.* *Μανίαν* *Μαίνετο* φριχλὶνΘ. ὃ γὰρ *Μαίνει, ἄρχησον.*

Postremò, Quia in Strigili, & in 2. *Pertæsus* *thami.* Dial. Poppyismi, respuis exēplum hoc, *mi.* tanquam nō Latinum, Pertæsus thalami & tæde; defendo id ex 15. lib. Corn. Taciti, de muliere & conjuratis dicentis:

tis: Postremo (Epicharis) lentitudinis eorum pertæsa, primores classiariorum Misenenſium labefacere connixa est.

EX DIALOGO

SECUNDO.

FRISCH.

Syllabarum
quantitas ex
accentu.

Tu dicis, Mediarum syllabarū quantitatem cognosci accentu. Quæ enim syllaba habeat accentum: hoc est, quæ pronuntiatione attollatur, eam esse longā. Accentus autē verbi eripio, est in media syllaba *RI*. Ergo ea est lōga.

CRUS.

Multa de hoc loco Sycophāticē garris: ut incauto lectori imponas: affingēs mihi, quæ non sentio. Solvitur istud sophisma verbis, quæ in mea Prosodia ponuntur. Accentu cognoscitur in polysyllabis penultima syllaba (penultima, non antepenultima, audis?) quæ longā est, si acuitur aut inflectitur: brevis autem plerunque si gravatur: ut Romānus, Dóminus. Addo particulam plerunq;

runcq, propter Enimvero, Déinde, Ali- Enimvero,
Deinde, &c.
quando, & id genus alia. Hæc enim
non mediâ, sed antepenultimâ acuta,
ut una pars intelligatur orationis esse,
pronunciantur: Sicut hoc etiam Gel-
lius lib. 7. cap. 7. probat. Quam pronun-
ciationem quia tu non probas: impro-
bato Gellium, & Priscianum: improba-
to Cælium S. Curionem, lib. 6. Gramm.
suæ scribentem, Exinde: ut composi-
tum esse noscatur: improbato Justum
Lipsium cap. 21. de recta pronunciat-
ione Latinae Linguae. Non tamen ideo
in carmine, illorum penultima brevis
est. Sic nec penultima Vocativi Virgili,
longa, licet acuatur. Ut apud Horat. de
Quintilio Varo:

Nulli flebilior, quàm tibi Virgili.

FRISCH.

Quæ'nâ ista in te stupiditas est: quòd Ars Poëtica.
tu rationem conficiendi carminis ad
prosodiam refers? Annón enim ista ra-
tio pertinet ad artem Poëticam? Et
annón ars Poëtica, & numerus Poë-
ticus, sunt pars Oratoria facultatis? An
nón

nōn Poëta est quasi perfectus quidam Orator?

CRUS.

Cur ergo præcipui Grammatici, cum Profodiæ præceptis, de Accentibus & syllabarum quantitate, rationem præcipuorum Carminum cōjungunt, idq̃ rectè? Quid enim prodest, alterum in Grammatica, alterum in Oratoria facultate, trudere: & ita distrahere ea, quæ rectè cōjunguntur? Loquor de præcipuis generibus carminum. Nam omnium generum explicatio, & totius Poëticae perfecta expositio, totis huic studio deditis, seorsim peculiari tractatu tradi potest. Cur etiam tu ipse, in tuæ Grammatices Profodia tradis Hexametrum & Pentametrum carmen? Si verò Poëtica est pars Oratoriæ: cur non cum Rhetoricæ præceptis, etiam genera carminum, & scribendorum poematum ratio, in uno eodemq̃ libro conscribuntur: Cur Cicero, pro Archia dicens, fatetur: in Poëta esse aliam quandam facultatem ingenii: non Oratoriam dicendi ra-

di rationem, aut disciplinam: nec se, &
alios Oratores, Poëtico studio peni-
tus deditos unquam fuisse? Num De-
mosthenes & Aeschines, quorum ex *Cic. de opt.*
Atticis duorum eloquentissimorū no- *gen. Orato-*
bilissimas Orationes Cicero Latine cō *rum:*
vertit, fuerunt etiam Poëtæ? Nihil mi-
nus de ipsis legitur. Num ideo, quia nō
fuerunt simul Poëtæ, non habiti sunt
perfecti Oratores? Atqui M. Antonius,
qui Magnū Orator fuit, apud *Cic. lib.*
2. de Orat. Poëtās omnino, inquit, qua-
si alia quadam lingua locutos, non co-
nor attingere. Loquuntur autem alia
lingua non tantū Græci, sed etiā La-
tini, Poëtæ. Rursus Cicero, ubi de opti- *Ibidem:*
mo Oratore loquitur, hunc in genera
non dividit: sed Poëtarum multiplex
genus facit. Non ergo poëtica est pars
Oratoriæ facultatis. Alioqui Poëta etiā
causas in foro ageret: & Oratores essent
etiā Poëtæ. Nūc Poëta plurima fingit,
quæ nō ita tacta sunt: nugas etiā scribit,
quoties vult: quæ prudenti Oratori cō-
cessa non sunt. Multū tamen alter ab
C altero

*Orat. pro
Archia.*

altero adjuvari, & sumere potest: testan-
te Cicerone, omnes artes, quæ ad huma-
nitatem pertineant, habere quoddam cō-
mune vinculum: & quasi cognatione
quadam inter se contineri. Illud verò,
quod dicis: multa præcipere de cæsura
semiquinaria & septenaria, non tam es-
se Grammatici, quàm perfecti Oratoris
& Poëtæ: tam nugatorium est, ut respō-
so dignum non sit.

FRISCH.

*Declinabilis
pars Oratio-
nis.*

Quomodo tandē Verbum est dictio
declinabilis? Utrūmne etiā verbo acci-
dit Declinatio? Rectè ergo dico, nō par-
tes Orationis declinabiles & indeclina-
biles, sed flexibiles & inflexibiles.

CRUS.

*Varro li. 9.
de ling. Lati-
na.*

Annōn legisti in Varrone? Prima
divisio in oratione: quòd alia verba
nusquam declinātur, ut hæc: Vix mox:
alia declinantur, ut à limo limabo, à fe-
ro ferebam.

FRISCH.

*Epicœnum
genus.*

Τὸ ἐπίκοινον, non est genus Gramma-
ticum, sed physicum & popolare. Ergo
tollatur.

CRUS.

CRUS.

Ideò retinetur commodè quia cum dicitur, Hæc aquila, posset quæri: an non dicatur etiam, Hic Aquilus? Respondetur, non dici: sed sub Hæc aquila, contineri etiam marem. Occupationis ergo causa, Epicoënum genus ponitur.

FRISCH.

Conaris Scaligerum, summum virū, *I. Cæs. Scaliger. Solæcis-* adducere in contemptū, cū Solæcismo. *mus.* Dicis enim, cuius similem doctiorem.

CRUS.

Nec Scaligerum contemno, quē toties laudo: etiam si in quibusdam ei non assentior (à quo tu quoque, & à Saturnio, recedere in quibusdam, nulla te vetari religione in isto 2. Dial. dicis) nec Solæcismum committo. Verba enim mea sunt hæc: Cū te Scaligeri sectorē ostendas: tanquā viri, cuius similem quingenti anni (in universo orbe doctiorē) nō habuerint, &c. Tantū parētheseos signa, in libello defunt: sicut & alia quædā menda irreperunt. Nō. n. Argentorati, Typographo adesse potui: sicut tu adesse tuis potes.

DEFENSIONIS
FRISCHLINI
locus.

Liberi. CR. Liberi, qđ tu plurale tantũ facis, probat Gellius ex Afellione, etiã dici in singulari. FR. Quomodo? CR. Gracchus orare cœpit, ut se defenderent, liberosq; suos. E *N* M, quẽ virilis sexus tum in eo tẽpore habebat, produci iussit. FR. Afellio es, Martine, qui istuc credas. Quasi verò non possit vox E *N* M, distributivẽ etiam, sed tantũ relativẽ, exponi. Et quæso te, cur non reprehendis tu Philippum, Vvackerum, & Golium, è Gellio: quòd & ipsi liberos, & Annales, docent esse pluralis numeri tantũ?

AD HAEC RESPONDEO
Crusius.

Si non ubiq; in tuis Dialogis, Sophistica & malitia depravandi appareret: satis ex hoc tantũ loco eluceret. Mea verba in Animadversionibus ex Gellio (alii Agellium vocant) sunt hæc: Liberi etiã de uno filio filiãve dici possunt. Tu Gellii verba & sententiam, quẽ ego citavi,

citavi, perversens, ponis: Dici in singulari. Ergo vis dici Liber, sicut Magister, in singulari numero? Hæc non est nostra sententia. Aliud est, Dici vocabulum plurale de uno. quod Gellius vult: aliud, dici vocabulum in singulari. Deinde dicis, vocẽ *EUM*, distributive hoc loco exponi posse. Demonstra, ubi pronomen *IS* distributive intelligatur: aut declara, quomodo in hoc loco sic intelligi possit. Fortẽ exponis: eum produci iussit: id est, ex pluribus liberis unum, quem virilis sexus habebat: cæteros, qui erant fœminæ, non item. Et quæ hæc est distributio? Quæ etiam causa separationis fœminarum à mare: ut hunc solum, non etiam ceteros liberos, in periculo suo produceret? Num unus ei instar omnium erat? Proba. An plures quidem liberos habebat: unus verò ex iis solus tum aderat, cæteri non? Etiam si hoc ita esset: tamen dictio Liberi, de uno tantum, tum præsentē, hoc loco dicitur. An verò exponis: *EUM*: id est, hunc, illum, illam? Redde rationem hu-

jus expositionis. At Gellius etiam unum filium filiãmve, liberos multitudinis numero appellatos, & hoc loco, & in complurium veterum libris scriptũ, se aliquoties advertisse testatur. Ergo non sum asellio, qui hoc credo. Quod verò benè meritos de studiis viros, qui & ipsi Liberos Annalesq̃, inter pluralia tantũ, ponunt, non reprehendo: de voce Liberi rectè sentiunt: quia nunquam reperitur in singulari: de Annal. verò, & aliis quibusdam, secuti sunt id, quod usitatius est. Tu autem, omnia in Grammaticæ ad vivum rescare videri vis: & conviciis in doctos ac bonos viros, preceptoresq̃ tuos, Strigili tua impiè debaccharis: omniumq̃ Scholarum tranquillitatem conturbare (sed infeliciter & frustra) conaris. Ideo non illos, sed te, de ea & similibus vocibus, reprehendi, molliter tamen: cùm tu acerbissimè ubique nos, & tractaveris, & tractes. Nos autem flocci facimus. Causas suo loco cognoscas.

FRISCH.

Quomodo nomen Fas est ἀπώτορ: ^{ἀπώτορ} quando tu & Nominativum (hoc est Fas) & Accusativum (per fas & nefas) mihi concessisti? Ἀκλιζορ est, non autem ἀπώτορ.

CRUS.

Dixi, nomē prestò haberi pro nomine indeclinabili. Tu affingis (tātum malignè calumniandi causa) me dicere, nomen Fas esse ἀπώτορ. Non ibi à me dictum invenitur. Sed si etiam dixissem: non peccassem. Ἀπώτορ enim vocatur, quod sine casu est. Casus autem (ut Festus ait) dicuntur: quòd in aliam atque aliam cadant effigiem. Id est, Casus est extremarum syllabarum variatio in dictionibus. Sic propriè. Nam voci Fas, & similib. accidens est, nō variari terminatione: seu κλίνεσθαι, ut tu vocas. Et ἐκλίσις, declinatio nominū, fit δὲ πώσεωρ, casibus variatis. Ergo nō malè Fas ἀπώτορ dicitur. Sic etiam Charisius (quem & tu inter pbatos veteres Grammaticos, in

præfatione Grāmatices ponis) sentiens:
 Sunt quædam nomina, inquit, tota in
 Declinatione, & singulari & plurali, *μονόπρωτα*. *νόπρωτα*. In quibus & communia trium
 generum sunt: aut masculini, foeminini,
Frugi, Nihili. & neutri: Nequam, frugi, nihili, Nugas.
li. Sunt quædam nomina singularia tan-
 tum monoptota, quæ pluralia non ha-
Fas, Nefas. bent, & sunt neutralia: ut, Fas, Ir, tabo,
 Git (*μελάνθιον*) nefas, instar, par, sinapi.
 Sic & genu ac gelu, quot ac tot, mono-
 ptota vocat. *μονόπρωτα*: Ergo in alios ca-
 sus *ἁπλῶτα*.

FRISCH.

Ego scio, quòd Princeps sit tantum
 masculini generis. Nam princeps qua-
 litas, siue principes Qualitates, dicuntur
 à Cicerone per Appositionem: sicut Dux
 foemina.

CRUS.

Quis, nisi insipiens, tibi assentiatur de
 hoc? Dicit enim Cicero: Earum qualita-
 tum sunt aliæ, principes: aliæ, ex iis ortæ.
 Sicut ortæ, est foeminum adiectivum: i-
 ta etiam principes: id est, primariæ. An
 sic

sic exponis: Earum qualitatū alia sunt principia: id est, capita seu causae: alia, ex iis ortae. Cur ergo non dixit Cicero potius: Alia sunt causae: alia verò, effectus: ut utrobique esset substantivum? An in Ciceronis hoc: In mea salute principem locum auctoritatemque tenuistis: etiam ꝑ principem locum, facies Appositionem? expones, principium locū, aut caput locum? Principibus placuisse viris, non ultima laus est: expones capitibus viris, aut fundamentis viris: ut sit Appositio, sicut flumē Rhenus. In Appositione enim, duorum substantivorum conjunctio fit. Praeclaram appositionem: Si tibi ex fovea tam facilem ascensum & effugium, & hīc & alibi, praebet. Nunc verò, ut princeps locus ponitur pro primario loco: ita etiam principes qualitates, pro primarijs qualitatibus. Et ut Cicero dicit, Optima dux: ita etiā rectē dicitur, Illustrissima princeps. *Princeps.* Potest enim princeps, adjectivē & substantivē usurpari: Optima princeps, auctoritas princeps. Neque verò est Apposi-

tio hoc loco, Qualitates principes, sicut, *Effodiuntur opes irritamenta malorum*: aut sicut, puella virgo, vel ancilla scortū: sed intervenit verbum substantivum: Qualitatum alia, sunt principes. Nec dicitur eo modo, quo: Mulier hæc est illius mancipium: sed, sicut *Orta* est adjectivum: ita etiam principes, adjectivum est. Et Plin. lib. 8. cap. 32. dicit: Quasdam nos principes fœminas scimus, degustare solitas. In quo itidem tu (in 1. Dial. Popp.) Appositionem improbè statuis: quasi nō possit dici, quædam princeps: sed ideo addatur τὴν fœmina: quædam princeps fœmina. Ergo tu sic exponis: quasdam fœminas, quæ sunt principes: id est, capita? At tūc, potius ideo diceret Plinius, quasdam principes fœminas: ne, si τὴν fœminas omitteretur, Frischlinus fortè principes animalia (novimus quædam principes animalia) dici posse putaret: suoq; πολυ-
 γύσω ὀργάνω, Appositione, excusaret. An audebis dicere, quasdam nos animalia fœminas scimus? O sapiens cerebrum.

rebrū. At sic dicit revera Plinius: quædam fœminas scimus. Quales? non plebeias, sed principes, degustare solitas. Et rectius tu dices: Quædam nos animalia, fœminas, scimus. Sic enim erit Appositio (discernens sexum) non illo, quo Plinius utitur modo. Verum tu, grate Discipule, veritatem torquere, & pervertere, hominesq; communiter in errorem inducere, mavis: quàm non in-fatiabili me, & scripta mea, odio persequi. Sed Deus, iudex esto.

FRISCH.

Verū est, quod in libello, quo in Hun- Numerus
Pronominis
garia dederam privatum consilium, de Reguli cujusdam filio instituendo, dixi: non esse plura Pronomina Latino-
rum, quàm novendecim. Quia nolo ego meam Grammaticen in Scholis, in quas possit recipi, statim tradi: & usitatā ibi è manibus ejici: sed volo meā primò dari proponiq; iis, qui Grammaticen incipiunt discere, puta primariis.

CRUS.

At quia expressè illic dixisti, nō plura
esse

esse pronomina, quàm novendecim: nihil est, quòd ad nescio quod consilium refugias. Ergo puerulus Ungaricus, in illo libello audiet, tantum novendecim pronomina esse: Germanicus uerò, in ista Grammatice cogetur discere circiter quinquaginta: quem numerum progressus ætate ille Ungaricus puer, fortassis tandem etiam ipse recipiet, conculcato novendenario numero? At sufficit certè pueris hic minor numerus ad ediscendum. Reliqua, siue esse nomina, siue pronomina, apud maiores natu & doctiores statuuntur, latinitati discende nihil officiunt. Et quòd dicis, te nolle tuam Grammaticen in Scholis, in quas recipi possit, statim tradi, &c. falsum est, te nolle: quia molestissima sumis & mediocribus viris in hoc Ducatu machinatione, nihil ad instādum vicq̃ dolisq̃ tibi reliquum fecisti: ut istam Grammaticen in Scholas inferres, Vvackeranam mox ejiciendo: sicut illi viri testari possunt, & tuæ supplicationes loquuntur. Deinde, si Grammaticen tuam primò

*Grammaticæ
Frischlini.*

mō proponi vis primariis, non ejectionē
usitata Grammatica: nulla ē constitu-
tis jam Scholis, illam recipere, te etiam
iudice, potest: quia singulæ jam diu ha-
bent, in omnibus classibus, usitata Grā-
matica: & qui jam in prima, seu infima,
classe sunt, nō simul omnes ad superio-
rem proximam promoventur: sed mul-
ti eorum remanent, & subinde novi
accedunt. Ita nunquam eam classem, va-
cuam invenies: nec tuam Grammati-
cen inferre poteris: sed in Asia Utopiā-
ve, novas scholas constituere, tuamq;
Grammaticen primō introducere, po-
teris. Cælius S. Curio, quem tu inter ap-
probatos à te Grāmaticos ponis, in pro-
nominum partitionibus Interrogativa
omittit: ponitq; tantum XVI. prono-
mina: & eorum facit easdem, quas nos,
quatuor Declinationes. Postea utrum
Unus, Solus, Totus, Ullus, Nullus, &c.
Nomina sint, an Pronomina, in medio
relinquit. Rectè: quia nihil ea di-
sputatio, ad pueros utiliter
informandos.

DEFENSIONIS
EX DIALOGO
TERTIO.

FRISCHLIN.

Nomina, Pronomina, Verba, & reliquæ dictiones grāmaticæ, sunt ne tibi, Crusi, res positæ in sensu: & definitæ loco atq; tempore? Ego verò putaveram, illa, esse νοήματα: quibus significantur res universales, & positæ in intellectu: nullis astrictæ tēporibus & locis physicis: eaq; νοήματα, à Grammatico considerari, quatenus se submittāt Syntaxi.

CRUS.

Αυτὰ πράγματα, res: & τὰ νοήματα, conceptus rerum: φύσει sunt, & ideo semper atq; ubiq; eadem. Sed vocabula, illorū sunt σύμβολα, signa, & δεῖσιν consistunt, atq; sic etiam γράφονται: ideoq; locis & temporibus variabilia.

Unde Horatius tuus:

*Multa renascentur, quæ jam cecidēre:
cadentq;*

*Quæ nunc sunt in honore, vocabula, si vo-
let usus, &c.*

Ideo

Ideo non verè Philosophus es, sed Sophista, cùm istud ignores.

FRISCH.

Nusquam legisti, Criminor à te. Et Criminor à exoleta sunt communia verba, ac proinde abjicienda.

CRUS.

D. Augustinus in sua Grammatica, & Charisius, ac Despauterius tuus (ut alios præteream) ponunt τὸ criminor, generis communis. In hos dentes tuos imprime. Cælius quoque cōmune genus ponit: & Saturnius tuus, copiosè id genus exemplis lib. 1. cap. 35. comprobabat. Citat etiā Cic. li. 1. de Offic. versum: O' domus antiqua, heu quàm dispari dominaris domino!

Annón significat: quā disparē pateris dominū? Tua verò hīc antehac domus, quā Elio tuo Casp. Rittelio, discedēs, proximè vēdidisti, nūc à bono dominat viro (δεσπόζεις) nullas in nos insidias & venena comparante. Exorsa hæc tela non malè est omnino mihi. Plaut. Bacchid. Exorsa, passivè posuit, inquit Lam.

Lambinus. Gellius etiam lib. 11. cap. 2. dicit: Elegans (homo) laude nulla dignabatur: nisi cuius elegantia erat moderatissima, pro, dignus habebatur. Et li. 15. ca. 7. Observatū expertūq; est. Ostende tu nunc, ubi reperias activum Domino, aut Experio, aut exordio. Dignat quidem, in Pacuvio est: sed tu ipse in Dialogis tuis Ennianas & Pacuvianas sordes explodis. A seculo Ciceronis, & alio cultiore omni, Activa horum non reperies. Ideo communia nō sunt rejicienda. Verūm hæc tibi sapientissimo viro, tantū petitio principii, & obsoleta, sunt. Nec etiam nos, facile talibus utendum, sed tantū de iis monendū, existimamus. Quocirca ea (ut & alia) omitto: ac tua quoq; φιλοσοφίαι, ubi permultæ sunt inutiles nugæ, contemnimus. Cur multos bonos dies frustra in tua maligna infania perderem? Ergo ad pauciora etiam, quā proposueram, deinceps respondebo.

Optativus
Modus.

FRISCH.

Hieronimus Ruscelli, Optativū modum

dum Latinis non esse peculiarem, demonstrat. Neque ego ita servilis sum: ut in omnibus subscribam Scaligero, aut Saturnio.

CRUS.

Qui aliàs ubique obruere Lectores auctoritate Scaligeri & Saturnii conatus es: hoc loco & alibi, eis pro contumacia tua, contradicere non erubescis. Non enim Scaliger solum, sed & Saturnius (li. 3. & 4.) statuit nostros quinque modos. Eosdem etiam Anton. Nebriss. & Cælius ponunt: addentes eis (non participiis, sicut tu) etiam Gerundi & Supinū Modum. Soles verò tu, quando constrictus tenêris, dirumpere vincula, perfrixtaque fronte aufugere: ac more animalis bonasi, fimum: id est, teterrima maledicta, post te ejaculari. Unum credemus scilicet Ruscello, non esse Optandi Modum. Cur Lectori non affers illius invictas rationes? nugatorias credo, cum non afferas: quanquam pluribus in locis tuorum Grammaticorum, ipsum hoc nomine laudes. Sic etiam è Sanctio, de Ablati-

DEFENSIONIS

vo Græco triumphabas: apud quem tamen unum tantum, idq̃ puerile, argumentum est: quia scilicet dicatur, in magna ἀρρία sum. Idem etiam Sanctius & tu, contradicitis invicem de Optativo acerrimè. Ille enim dicit: Nullus est verborum modus: tu verò: Est aliquis verborum modus, nempe quatuor. Verum quippe ille fecit, maioribus etiam literis à Plantino excusum, hunc: *Qui fecere modos, ratione modoq̃ carebant.* Mordete nunc inter vos, Clarissimi Viri, ipsimet: qui nam verum dicat: Scaliger, qui Optativum statuit: Frischlinus, qui eundem negat: Sanctius, qui omnes Modos interficit.

Vide deniq̃, grate Discipule: quàm bellā congruentiam Grammaticæ Græcæ cum Latīna facturū sis: dum in illa V. Modos relicturus sis: in hac tantum IIII. præfractissimè urgeas. Sed immēsa superbia, & Vatinianum odium, nullis rationibus cedunt.

FRISCH.

Tertiam personam pluralem futuri
Aman-

Amantote, rejicit Antonius Nebris: *Amantote.*
cui subscribit Petrus Ramus.

CRUS.

At Cælius S. C. retinet. Nec ideo ea
persona utendum, sed tantum sciendum,
judicamus. Nec, quia exemplum non
occurrit, ideo olim illa persona non fuit.
Interierunt plurimi libri vetusti: in quo-
rum aliquibus sine dubio exempla fue-
runt. Idem Cælius Futurum quoque *Amatum* f.
Amatum ire ponit. Et Saturnius illud *re.*
Plauti: Hercle credo te facile impetra-
tum ire, lib. 4. cap. 10. futurum esse, as-
sentitur: quod tu bellè dissimulas. Etsi
me non latet, Lambinum hoc loco le-
gere, Impetrassere.

FRISCH.

Fio, nequaquam est passivum verbi *Fio.*
Facio.

CRUS.

Qui sic? Tamen tu dicis: In Volo, vis,
vult, & Vis dici pro volis, per Syn-
copen & contractionem. Cur non
ergo Fio quoque à facio, eadem Syn-
cope & contractione? Volis, Vois, Vis?

D

z

Facio;

Facio, Faio, Fio. Et Nigid. (inquit Non. Marcellus) commentatione Grammatices lib. 19. Id quod dico, est hujusmodi: *τοῖς* facit, *τοῖς τε* facitur. Titinnius: Quanta stultitia Cupidinis? Petunt consilium bona gratia, ut parvificiatur.

FRISCH.

Impersonalia.

Impersonalia, sunt tertiæ personæ: & si tertiæ personæ, alicujus personæ: & si alicujus personæ, quomodo Impersonalia? Quinimò quatuor hæc: Libet, licet, liquet, decet: Nominativum ejusdem personæ & numeri ante se regunt, &c.

CRUS.

Multa frigide nugaris ad Impersonalia evertenda: contra etiam Saturniū, quem aliās plurimi te simulas facere: qui tamen tertium librum, Syntaxeos Impersonalium replet: qui in plerisque omnibus, quæ tu in Philippo & me oppugnas, nobiscum contra te facit.

Argumentum ponis adamantinum (scilicet) Statur, Curritur, Libet, Licet, sunt

sunt tertiæ personæ: ergo non sunt impersonalia. At, licet ipsa in se sint tertiæ personæ: tamen extrinsecus non habēt Nominativum tertiæ personæ: ut nec conjugantur per tres personas. Quid fit? Stat. Non præponitur nominativus stantis personæ. Stat quidem (exempli causa) à Parmenone: sed non est Nominativus. Quando autem dicitur, Parmeno stat: tum demum est Personale. Quid fit? pugnatur. Non dicitur, Miles aut milites (στρατιώτης, ἢ στρατιῶται) pugnatur: sed, miles pugnat, milites pugnant. Idem iudicium de Libet, Licet, & similibus, esto.

Varronem attuli, ut probarem verba Impersonalia, dicentem: Sunt declinationum species quatuor, quæ tempora habent sine personis. In rogando: ut, foditurne? In respondendo, foditur, &c. Ibi tu obscuram glossam allinis: Varro intelligit personas Nominum & Pronominum, sine Nominativis certę personæ: sine quibus ista verba & tempora declinari, & absolute poni, possunt.

Quis hæc facile intelligit? Cùm Varro dicit: Foditur habet tempus sine persona: num tibi dicit, Habet tempus sine persona Nominis & Pronominis: & hæc persona, est sine Nominativo certę personæ? Quid hoc est? An hoc dicit: Foditur, Caret quidem istiusmodi Nominativo: sed hoc, absolute poni est, nō Impersonaliter? At non dicit ita Varro: sed dicit, sine persona. Etiam Amo, absolute. i. sine Nominativo, poni potest. Si deniq; ista verba, sine personis absolute poni possunt, sicut tu ais: Ergo eadem ista verba, etiam cum personis, nec absolute, poni poterūt, ex tuis verbis: ut Parmeno foditur, Parmeno statur. Absurdè. Nec absolute poni, propriè idē est, quod Impersonaliter poni, sicut postea dicā. Clara igitur sentētia Varronis est, Foditur esse Impersonale: quōd nullam sibi personam additam habeat.

Attuli & Quintiliani locū: Iur in antiquam sylvam, nōne propriæ cuiusdam rationis est? Nam quod initium ejus invenias? Ibi tu allinis: Initium
certè

certè non invenio. Neq; enim dicitur, Eor. At non est hæc sententia Quintiliani: quia post alia exempla addit etiam hoc: Turbatur agris. Hicne quoq; dices: Initium non invenio. Neq; enim dicitur, Turbor. O' sapientiam. Sed per propriam rationem, & nullum inveniri principium, optimus Rhetor ille (cujus & ipsius liber, *τετραπικλυσ* est: cum mihi semper quadratos libros opprobres) intelligit: nullam ibi præpositam inveniri personam, sed esse Impersonale.

Manent igitur nostra Impersonalia: sicut & rectè Saturnius scribit 3. lib. 3. Quoties verba supposito caruerint recto (id est Nominativo) tum usq; quoq; sunt Impersonalia. Ad hæc, si vel Infinitivum (Infinitivum) vel clausulam (Incisum, aut membrum) pro supposito habuerint: nihilominus etiam sunt Impersonalia. ut, Tædet me: tædet me legere: Tædet me, ut legam. Idem dicit: Impersonalia bonam partem latinitatis sibi vendicare. Hunc, & veteres recentesq; omnes (excepto Scaligero) sic sentientes

Grammaticos, mordeto. Nec Sanctius enim tuus ea prorsus tollit: sed Infinita verba, seu ἀπαρὲς μὲν ἁπλῶς, Impersonalia vocat: ut, Amare. Saturnius denique 3. lib. 11. reprehendit illam expositionem, Curritur: id est, cursus curritur (sicut Sanctius dicit, tædet me ciborum: id est, tædium ciborum me tædet, vel tenet) alioqui etiam diceretur (inquit) cursum est: id est, cursus cursum est: Ambulatum est: id est, ambulatio ambulatum est.

Impersonalia (inquit 3. Saturnius 8.) veniunt à verbis	{	ACTIVIS: ut <i>Amatur.</i>
		NEUTRIS: ut, <i>Egetur acriter. Plaut. in Pseud.</i>
		COMMUNIBUS: ut, <i>ab iisdem Regis fautoribus summa ope enixum est, ne tale decretum fieret. Sallust. Jugurt.</i>
		DEPONENTIBUS: ut, <i>Lamentatur.</i>

Ubi autem tu dicis: Etiam Saturnius astringit Impersonalia verba, sed alio modo:

do: ubi, quæso, alio modo, nobis quidē repugnante? Nihil est. Etiam si enim dicit, Omnem personalitatem atq; Impersonalitatem, verbis extrinsecus adnasci: quòd verba per se neq; personalia sint, neque Impersonalia: hoc non destruit personalia: quia ipse per totum eum librum Impersonalia tractat: & plura facit quàm nos. Quanquam enim ꝓ. Decet, recipit omnes personas (Me, te, illum) non tamen sequitur (ut tu frustra vis) ipsum ideo esse personale: quia non habet Nominativum personæ sibi prepositum: sed is, in obliquos, verbum sequentes, est mutatus. Personale autem dicitur, quod ante se Nominativū certæ personæ recipit: & per numeros ac personas omnes declinatur: ut, Ego amo. Impersonale, tali Nominativo caret: & solum in tertiā singulari persona variatur: ut, Decet, Amatur. Quæ tu ad absoluta refers: cū tamen Impersonalia, ratione anterioris: Absoluta verò, rectius ratione posterioris, considerentur. Sicut definitis ipsemet Absolutū verbum:

bum: esse id, cuius actio non transeat in
aliud: sed remaneat in eo, qui agat: ut,
sto, eo curro. Hæc itaq; & similia Abso-
luta, sunt personalia: & personalia e-
tiam, absolute poni possunt: Statur ve-
rò, itur, curritur, Impersonalia. Illa non
regunt post se, Accusativum personæ:
hæc non habent ante se, Nominativum
personæ. Attamen ex Impersonalibus,
fieri possunt personalia: quādo per tres
personas inflectuntur: & Nominativū
personæ, ante se accipiunt: ut, ex Imper-
son. Diligitur, Ego diligo *DEUM*: ex
Decet, probi liberi decent probos pa-
rentes. Et propter personæ dignitatem,
quā sequuntur res, hæc quoq; , parvos
parva decent, *Aër* lucescit, virtus nobi-
litas, &c. (licet Nominativi rerum sint)
ad Regulam de Nominativo, & Ver-
bo finito personale, ipsa quoque ad-
mittuntur. Parva autem, *Aër*, virtus,
&c. etsi tertiæ personæ per se sunt: non
tamen personam significant: id est, ho-
minem, sed rem. Adhuc igitur cum
cæteris Grammaticis (præsertim mihi
magis,

CAPUT PRIMUM.

magis, quā tibi, amicis: Saturnio & Caelio) Impersonalia verba, retinenda, nec personalia absoluta tecū vocanda, concludo.

FRISCH.

Merito ejeci ē verbis Supina & Gerundia. Sunt enim Participia, &c.

Supina et Gerundia.

CRUS.

Satis in Animadversionib. & in Antifrigili, docui: Supina & Gerundia, non esse participia. In ea sententia adhuc sumus nos Grammaticuli: quia malumus sequi judiciū eruditorū, veterū & recentū Grammaticorū: quā tuam, grate Discipule, audaciam. Etsi enim exterior forma, participiis (& posteriora supina, Ablativis quartæ Declinationis) similia sunt: tamen significatione & usu, verbis rectē adjunguntur. Nam Gerundia constructionem, non participiorū in Dus, sed verborū suorum, imitantur: nec modo à tergo, sed etiam interdū à fronte: ut, Efferor studio patres vestros, quos colui & dilexi, videndi. Cic. de Senect. pro, ut videam. Est ergo Videndi hoc, longē diversum à participio videndus,

Gerundia.

dendus, vidēdi, videndo, &c. quod nō regit Accusativū. Mulier abest à viro usurpandi causa. Gell. 3. lib. 2. id est, ne usurpetur. Mittitur ad depopulandum hostium fines. Liv. lib. 3. 1. pro, ut depopuletur. Veni ad imperandum te. Cic. 9. Famil. 25. pro, ut tibi à me imperetur. Invidiae verbum ductum est à nimis intuendo fortunam alterius. Cic. Tusc. 3. pro, ab eo, quod aliquis intueatur. Tū plures cæsi: quia equos conscendendi ab equitibus spatium non fuerat. Liv. lib. 29. pro, ut conscenderentur ab equitibus: id est, ut equites eos conscenderent. Nisi quis distinguat sic, Ab equitibus spatium.

Sequitur igitur, ad participandum aliū ab alio, communicandumq; inter omnes, justos natura nos esse factos. Cic. de Leg. lib. 1. pro, ut alius participet ab alio. Hīc enim Accusativus precedit Gerundium: sicut aliàs, Infinitivum. Quale est illud Psalm. 125. ὅτι τοῦ ἐπιστρέψαι κέρτιον τὴν ἀχμαλωσίαν σιῶν, ἐγγήνηκεν, ὥς εἰ πρᾶκε κλημενοί.

*In convertendo Dominum captivitatem
Sionis.*

Quid tandem à Socrate faciendū putas? Cic. Tusc. 5. Sicut, hoc fit à Socrate: pro, Socrates hoc facit.

Mihi vapulandum est. Plaut. 4. Pœn. 2. pro, ego vapulare debeo: vel, à me verbera accipienda & patienda sunt: id est, ego debeo ea pati.

Omnia parendum patri. Gell. 2. li. 7. sicut, ego debeo omnia (per omnia) parere patri.

Præfectos alacriores faciendum est præmiis. Varro lib. 1. rerum Rustic.

Rem quampiam novam exordiri, temperandum est. 4. Gell. 9. Sicut, ego debeo tēperare (abstinere) exordiri.

Vitandum est, villas in infimis vallibus mergere. Pallad. de re rust. tit. 16. Sicut, Vito hoc facere.

Sophocles, cū rerū natura gloriosum certamē habuit: tam benigne ille mirifica opera sua exhibendo: quàm illa operibus ejus tempora liberaliter subministrando. Val. Max. lib. 8. cap. 7. sicut, Ille
exhi-

exhibet. Nisi quis dicere malit: ille certamē habuit, illa certamē habuit. Quod tamen magis affectatum foret: quia præcedunt particula, Tam benignē, &, quā liberaliter.

Epidicum operam quærendo dabo. Plaut. 4. Epid. 2. sicut, Epidici inquisitioni operam dabo.

In expectādo sunt. 3. Gell. 7. pro, expectant.

Ibi Numitius Imperator eorum, affirmando, se Romanos nihil tum minus, quā præliū expectantes, perculsurū: fallacib. literis circa Volscum, nomēq; Latinū missis: tumultuarius exercitus, raptim cōscriptus cōvénit. Liv. lib. 8. pro, Numitio Imperatorū eorum affirmante: vel, cū Numitius affirmaret.

Exempla Supinorum.

Supina priora.

Cong. Quia venimus coactum ad nuptias. *Eucl.* Quid tu, malū, curas: utrū crudum, an coctum, edim? Plaut. 3. *Aul.* 2. Hic bis ponitur coctū. Venimus coctum: id est, ad coquendum, seu ut coquamus. Coctum edo, non crudum, illud;

lud, Supinū est: hoc verò Participiū præteriti temporis: aut nomē ex participio, amissione temporis factum: quia ut crudus non significat, præteritum tempus, ita nec hoc loco coctus.

Veni coquatum. Plaut. ibidem: & Nonius exponit, ad coquendum.

Coctū ego, non vapulatū, dudū conductus fui. Plaut. 3. Aul. 3. Ostēde, si potes, vapulatū participiū, ex ullo Autore.

Legati ab Roma venēre, questū injurias, & res repetitū. Liv. li. 3. i. ad querendum injurias, ad repetendum res: seu, ut quererentur & res repeterent. Ubi participiū passivum præteriti temporis regit Accusativum unquam? Demonstra. Si verò regit, & quidem tantum in neutro genere: non est magis participium, quā mortua manus, viva manus.

Hanc venum asporto. Plaut. 2. Merc. 3. Ostende Venus participium.

Pro Supino priore, etiam Infinitivū verbum positum reperitur: ut, Reddere hoc, non perdere, me herus misit. Plaut. 3. Pseud. 2. pro, redditū, non perditum, misit. Ergo

Ergo ꝯ, servitū tibi me abducito (Plaut.
 1. Pseud. 5.) dici poterat, servire tibi me
 abducito. Ostende jam tu, ubi partici-
 pium præteritum regat Accusativum
 personæ patientis, & Dativum acqui-
 sitionis. Rejicimus enim prorsus istam
 tuam distinctionem participii passivi:
 ,, qua dicis, id vel Rectum esse: significās
 ,, rem præteritam, & passivè: ut, salutatus:
 ,, vel supinum, quod cōtra naturam suā,
 ,, arbitrio hominum, cui pareat sermo, a-
 ,, ctivè significet: & ex vi verbi adjuncti,
 ,, significet futurum in propinquo actu
 ,, tempus. Tu es is, qui hanc vim eis, con-
 tra naturam Præteritorum participiorū
 inferis: cogens vi imitari ea constructio-
 nem verborum: cū Charisius & Do-
 natus ea vocent Participialia verba. Id
 est, verba ratione Constructionis, licet
 participiis similia videantur. Supina au-
 tem dicuntur, non oppositione partici-
 piorum, quæ tu Recta vocas (diceren-
 tur enim tunc potius, Curva, vel Obli-
 qua) sed comparatione Modorum in
 verbis: quorum decrementum ab In-
 dicativo,

dicativo, ad Supinum usq̃, in mea Anti-
strigili descēdens legatur. Itaq̃ non ma-
lè Cælius S. Curio (quem tu etiam, in-
ter probatos Grammaticos numeras)
septem modos contra te ponit: Indica-
tivum, Imperativum, Optativum, Sub-
junctivum, Infinitum, Gerundi, & Su-
pinum.

Etsi autem prius Supinum activè si-
gnificare, in Philippicis præceptis dicit̃
(in qua sententia & Saturnius li. 8. ca. 6.
est) tamen etiam passivè usurpatū, quan-
quam rarissimè, reperitur: ut 3. Gell. 2.
Mulier usurpatum ivit: id est, ut usurpa-
retur. Quære ex vetere ancilla tua: an
hec non sit vera expositio. Nec propte-
rea ÷ usurpatum, est participium.

Quòd verò fortassis objiciatur Cice-
ronis illud in Piso. Ad Cn. Pompejum
multi mortales oratum venerant: quasi
÷ oratum, sit participium: facilis respon-
sio est: Ad Cn. Pompejum venerant o-
ratum, scil. eum: id est, ut orarent eum.
Contrà, Inventum tibi curabo Pamphi-
lum, supinum non est, sed participium:

E quia

quia possumus etiam dicere, Inventam tibi curabo ancillam: & inventa tibi curabitur ancilla. i. inveniri, vel ut inveniantur. At, Mansum oportuit, Impersonale est: non Supinum, ad locum significans motum: quia pro, Mansum esse oportuit: id est, ut maneretur: sicut, maneri oportuit. Et, Satis jam dictum habeo: pro, satis jam mihi dictum est (ab impersonali Dicitur) ac proinde satis habeo. Rursus, Missum facias legiones: peculiari modo dicitur: & pro uno verbo accipiendum est: tanquam diceretur, Missi facias, seu dimittas. Ideo ad Supina non pertinet.

Quod etiam addis, ideo Supinum prius esse Participium: quia Participium praeteritum, non semper habeat significationem praeteriti temporis: & probare conaris exemplis, quae posuisti in Paralipomenis: non inde sequitur, ideo ꝰ, Abit salutatum amicos, esse Participium. Nam Salutatus, a, um, non regit Accusativum, sicut Supinum salutatum. Nec expositioni assentior: qua dicis, qui Rempub. defensam velint: id est, defendant: Dabo tibi

CAPUT PRIMUM.

tibi hoc effectum, jam hoc efficiam. Est enim sententia: qui velint, ut Respub. sit defensa. Potest enim defendi, ut tamen defensio non perducatur ad exitum. Ergo, Defensam velle, plus est, quàm De- fendere. Dabo tibi hoc effectum. i. fa- ciã, ut non modò efficiam: sed etiam, ut sit effectum: & ita effectum tibi tradam.

Transeo nunc ad posteriora Supina. Hæc tu negas esse Supina: & rejicis ad Ablativos Nominum quartę Declina- tionis. Probare intendis exemplo Livii (ut & aliis similibus exemplis) id dictu, quàm re, est facilius. Confundis inter se Supina, & tales Ablativos. Istud Dictu, sit sanè Ablativus, non Supinum: sicut Lucilianum, Dictu honesto. Attamen exponi etiam potest: Id dicendo, quàm re, est facilius: nec ideo ꝫ Dicendo, No- men fuerit, sicut Ablativus Re. Itaq; & in isto exemplo, ꝫ Dictu, Supinum esse potest: id est, ut dicatur.

*Supina pos-
teriora.*

Ardua imitatu, cæterum cognosci u- tilia: inquit Val. Max. lib. 4. cap. 6. pro, Imitari & cognosci: vel imitatu &

E z cognitu.

cognitu. ⁊ Imitatu, ad verbum rectè refertur, sicut cognosci. Utrumque enim passivè ponitur. Si tu objicias: Ardua imitatione, cæterum cognosci utilia: durius id fuerit, pro, cognitione utilia. Si dicas, Ardua imitatione, cæterum cognitione utilia, sunt Ablativi Nominũ: Ergo etiam ⁊ imitatu & cognosci, Ablativi Nominum sunt: Vide, num omnes tibi assensuri sint. Tum ego referam: Imitari & cognosci, sunt verba: Ergo etiã Imitatu & cognosci, verba sunt. Ideo rectè sinimus ⁊ Imitatu, manere supinum verbum: id est, resupinatum, quod à dignitate cæterorum verbi Modorum deciderit: sicut in Antistrigili dixi.

Lyricorum Horatius ferè solus legi dignus. Fab. lib. i. 6. pro, lectu, seu qui legatur.

Difficilius ad eloquendum: sed satis facile erit intelligi. Cic. i. Offic. pro, Difficilius elocutu, facile intellectu: id est, ut elocutione explicetur, & animo intelligatur.

Exhibe

Exhibe nobis in his exemplis ex bonis Autoribus, Substantivos Nominativos Imitatus, Cognitus, Lectus, Elocutus: ut ex eis probes, Imitatu, cognitu, lectu, elocutu, Ablativos Nominum esse.

Aliud ergo est: si dicas ex 4. Epid. 1. Plauti: Illa meo compressu peperit filiam: & aliud: Illa non fuit difficilis compressu. Prius enim, pro compressione ponitur: alterum, pro comprimi. Ergo recte in modis verborum relinquitur.

Obsonatu redeo, pro ab obsonando, Supinum est: ab obsonatu redeo, Nomen est: Sicut, Vox in perceptu facilis (quod ex Quintil. ponis) Nomen est: sed, vox perceptu facilis, Supinis addendum est: pro percipi facilis. Sicut ꝛ, Leone in venatum profecto (5. Gell. 14.) Nomen esse, etiam Saturnius 8. lib. 12. ait: sed, Leone venatum profecto, Supinum est: pro, ad venandum, aut venari. Supina ergo in U, sine incommodo adhuc retinemus in Verbo.

Quod dicis, etiam Saturnium di-

E 3

cere:

cere: Supina in U, esse ablativos Nomina: scito, eum post variam disputationem, suum cuique hac de re iudicium relinquere: nec pertinaciter, sicut tu facis, contendere. Procedit autem sic. Lib. 8. c. 2. ostendit, Supina non esse nomina (quis dicat, eo ad salutatum amicos?) deinde cap. 3. Supina non esse verba: sed cap. 4. esse propriam partem Orationis. Si, Obsonatu (inquit 8. li. 16.) est Nomen: cur non etiam obsonatum? Si, Apes eunt pastum, est Supinum: Eunt ad pastum, est Nomen: Cur non etiam, Redeo venatu, sit Supinum? Redeo e venatu, sit Nomen? Et tamen utrumque significat idem. Postea 18. cap. sentit, Supina in U, Nomina potius videri: & tamen unicuique, ut dixi, suum iudicium relinquit.

Sed quoniam tu omnino hæc in U, vis nomina esse: ostendam tibi aliam rationem, qua id facias. Dic esse Dativos contractos: ut, Visu facilis, pro, visui facilis. Apuleius enim in Apolog. dicit: Levius sustentatui, gravia demersui: pro, Levius sustentatu, gravia demersu. Et

Plin.

Plin. lib. 37. Sculpturis faciles: pro, sculptui faciles. Sicut, Vestitu nimio indulges. At si hac ratione uteris: quid de, Obsonatu redeo, facies? Non poteris Dativum dicere. Tutius itaque, & sine incommodo, Supina defendimus.

Quod verò objicis: Ineptè dicis, Crusi, posteriora supina, quæ nulla sunt, exponi posse tantum passivè: respondeo, te particulam Tantum, ex te addere. Nam in mea Syntaxi non est. Passivè significat, cum adjectivis juncta: ut, Facilis visu: id est, videri. Activè, cum verbis motus de loco: ut, Redeo obsonatu. i. ab obsonando.

Hæc itaque, Fœdum inceptu, Facile inventu, etiam passivè expono: fœdum incipi facile inveniri: non autem activè, quod fœdè incipias, facile invenias: sicut tu mihi affingis: licet postea passivi verbi, in Activum mutatio fieri possit.

Illud contrà, Cæsar rarus egressu (quod tu à me exponi fingis, si rarò egrediatur) pro Supino non agnosco: sed pro Nomine, Rarus egressione: vel, Cæsar rara egressione: sicut,

Ennius ingenio maximus, Ennius ingenio maximo. Quòd denique Colophonis loco te addere dicis: Omnis dictio variabilis per casum, aut est Nomen, aut est Pronomen, aut est Participium: Gerundium est dictio variabilis per casus: Ergo est aut Nomen, aut Pronomen, aut Participium: Non autem Nomen, nec Pronomen: Ergo est Participium: Adde, quæso, ad Majorem, Aut est Participiale: teste Diomede, Donato, Quintiliano. Diomedes enim Participialem Modum appellat, tum Gerundia, tum Supina: Donatus, Participialia verba, ipsa Gerundia: Quintilianus verò, Participialia, & Dictu & Factu. Quare Participialia? Causam audi ex Saturnio tuo, lib. 8. cap. 3. Non quòd verba (inquit) simpliciter intellexerit, sicut Doceo (sic enim non addidisset Participialia) sed quòd sub habitu quodam formæ Participii, non minimam vim verbi contineant. Idem Saturnius differentiam omnium trium ponens: Participia, inquit, cum casu & tempore simul

mul significant: Gerundia, cum casu tantum, sine tempore: Supina, citra utrumque. Verum satis de hisce. Manent ergo nobis, grate Discipule, & manebunt, Gerundia & Supina, in Verbo:

Dum iuga montis aper, fluvios dum piscis, amabit.

Sed quod ad te attinet:

Semper honos, nomenque tuum, laudesque, peribunt.

FRISCH.

Tu, Crusi, sentis, Præpositiones nihil significare: neque ullam posse ab alia discerni causam significationis: quia significationem à præpositione excludis: cum tamen ea cæteris omnibus partibus Orationis accidat.

De præpositione Calumniam.

CRUS.

Manifesta est calumnia. Non dixi unquam, Præpositionibus nullam esse significationem: sed pueros mole spinosarum tuarum divisionum, onerandos negavi. Et quod objicis: me in Græca Syntaxi Præpositionum, sæpe duode-

E 5 nos

Libri Crustia

vi

nos aut plures significatus earū pone-
 re: libroseq̃ meos esse τετραπλέεις, qua-
 dratos: quid ad te? Mihi eos scripsi: qui
 & ipse ad eos interdum, tanquam ad
 promptuarium, quando aliquid mihi
 excidit, refugio. Ideoq̃ cum aliis etiam
 eos communicavi: nequaquam tamen,
 ut tu tuos nequicquā eniteris, Scholis
 obtrusi. Olimq̃ optimus, *OPORINUS*,
 ut sibi darem excudendos, ultrò roga-
 vit: ac sæpè, tum ipse, tum successores e-
 jus, eos recuderunt. Unde facilè col-
 ligi potest: eis aliisq̃, non parum lucri
 & eruditionis inde contigisse. Ideo
 tuas calumnias, & virulentas contume-
 lias, quibus ubiq̃ in me, ceu canis rabi-
 dus, furis, non curo. Nemo vir bonus,
 nemo prudens, quamvis etiam diver-
 sum in religione à me sentiat, unquam
 ista tua scripta p̃babit. Quòd si aliqui-
 bus te nunc acceptum putas: proditorē
 illi non diligunt, sed proditionem. Ex-
 pecta modò exitum: quantumvis me
 fenem, tu XL. annorum juvenis, pedib.
 conculces. Deo verò ego gratias ago:
 quòd,

CAPUT PRIMUM,

67

quòd, quæ antehac tot annis, in Discipulos nostros clanculum insusurrasti, & factiones facere studuisti, nunc tandem in propatulum venerunt: & quòd nos hic tam venenato serpente liberati sumus: cujus ingenium nunc omnibus ubique innotescit. Nam frustra sudatum est, tum hîc Tybingæ, tum Stutgardia, in te beneficiario & Discipulo superbo ingratoq; sanando. Sed posterius, de moribus tuis: quando ad personalia venero.

FRISCH.

Momentum exponis in Nomenclatura Græcolatina partem trutinæ, Græcè ῥοπή.

CRUS.

Dico in Græcæ Nomenclat. cap. 19. tantum ῥοπή, momentum. Intellego autem inclinationem, seu propensionem, Den außschlag. Hinc dicit Diodorus Siculus li. 15. ἡ μάχη ῥοπῶν λαμβάνει, pugna in alteram partem inclinatur.

FRISCH.

Servius Virgilii interpres, aliquoties

Adverbium
Ne prohiben
di.

NE, prohibendi adverbium, cum Imperativo propriè nō dicit jungi. Nā NE fævi, pro NE fævias dictum affirmat.

CRUS.

Hoc in Virgilio nusquam dicit: sed 2. Aeneid. ad hoc: *Ne qua parentis Jussa time*, hæc verba ponit: NE particula prohibentis, Imperativo jungitur modo: sed interdum præsentis temporis, interdum futuro: prout aliquid volumus aut ad præsens, aut ad futurum, fieri.

FRISCH.

Conjunctio:
nū S, ntaxis.

Cum dicis, omnē conjunctionē, aut similes casus modosve conjungere, aut nova & dissimilia superioribus attexere: primò falsum dicis. Nam Copulativa & Disjunctiva non attexunt nova & dissimilia superioribus: puta dissimiles casus, & dissimiles modos. Deinde Copul. & Disjunctiva non tantum cōjungunt similes casus & modos: sed etiam similia tempora, & similes personas: licet non semper id fiat, &c.

CRUS.

CAPUT PRIMUM
CRUS.

69

Mea regula est: *Conjunctio*, praesertim
Copulativa & Disjunctiva, aut similes ca-
sus modóve conjungit: aut orationem no-
vam superiori attexit. Vide nunc Can-
dorem tuum. Ego hîc dico, *Conjunctio*:
tu me dicere dicis, *Omnis Conjunctio*. E-
go dico: *Orationem novam superiori at-*
textit: tu me dicere dicis: *Conjunctio nova*
& dissimilia superioribus attexit: id est,
dissimiles Casus, & dissimiles Modos.
Non intelligo ego per novam oratio-
nem, dissimiles Casus & Modos: sed no-
vum membrum, aut sententiam: qua-
lis est in posteriore versu hujus Distichi
Corn. Galli:

Ortus cuncta suos repetunt, matremq; re-
quirunt:

Et redit ad nihilum, quod fuit antè
nihil.

Vides jam, qualis sis calumniator, &
verborum alterius perversor? Talibus
mendaciis scatent tui quinq; Dialogi. I-
taq; oleum & operam perdit, qui cum
tali Proteo conflictatur.

FRISCH.

Metuo ut. Hoc, Metuo ut substat hospes, tu exponis: Metuo, ne non constans sit. Cōsule Franc. Sanctium in Paradoxis: & ibi refutatam invenies hanc tuam expositionem. *CRUS.*

*Cic. lib. 11.
famil. 10.*

Legi sanē ego, eum exponere hoc UT, per Quomodo: quale sit illud M. Bruti: Timeo, quemadmodum hæc explicari possint. At si dicat Hispanus: Metuo, ut substat hospes, significare; Metuo, quomodo substat: Sententiæ Terentii non satisfiet: Erit enim sensus: Non metuo, ne non constans maneat hospes (manebit enim constans) sed tantum metuo de modo, quomodo sit mansurus constans. At sententia vera est: Metuo, ne non maneat constans. Sic Brutus, cum dicit: Timeo, quemadmodum hæc explicari possint: non vult, explicari prorsus non posse: sed de modo explicationis sollicitus est. Inquit enim sic ad verbum: Hæc quemadmodum explicari possint: aut à te cum explicabuntur, ne impediantur, timeo. *Vides,*

Vides, à Cicerone aliquam spē explicā-
di esse? Et quando alibi apud Cicero-
nem dicitur: Quòd tu abfuiſti, vereor,
ut ſatis diligenter actum ſit: dicētne e-
tiam Sāctius: Vereor, quomodo? Quis
ita loquitur? Sed exponendum eſt: Ve-
reor, ne non ſatis diligenter actum ſit.
Rurſus, quando Cic. pro Marcello di-
cit: Vereor, ut hoc, quod dicam, nō per-
inde intelligi auditu poſſit, atq; ego i-
pſe cogitans ſentio: etiāne expone-
tur: Vereor, quomodo hoc non intelli-
gi poſſit? Ergo intelligetur. Sed parti-
cula UT, hoc loco pro NE accipiēda
eſt. Veretur enim Cicero, ne non intel-
ligi poſſit.

FRISCH.

Niſi evidens habeas argumentū: quo
probes, omnia Nomina per ſe eſſe ter-
tię perſonę: itē, Pronominibus evocari
atq; attrahi nomina: Item, Pronomina
eſſe digniora Nominibus: poſtremo,
Pronomina eſſe Subſtantialia, No-
mina verò Accidentalìa (nam hæc
omnia à te portentose dicuntur) niſi,
inquā,

Perſonā
Nominum
Tertia, et Es
vocatio.

inquam, evidens habes argumentum: quo istud probes: dico ego, te odio Scalligeri & mei, ad has ineptias proferendas esse incitatum.

CRUS.

Nisi tu evidentius habueris argumentum, quàm ista Sophismata & calumnias, contra meam sententiam nemo tibi fidem habebit de tua opinione.

Dixi ego in meo Libello: *Omne Nomen* (*præter Vocativum*) *altius & per se consideratum, nullius esse personæ, æquè atque infinitivum in Verbo, qui loco Nominis poni possit.* Ut, *scientia*; & *Scire*, per se nullius personæ esse: sed adjunctione aliorum, certam recipere personam. *Tuum scire*, nihil est: *Tua scientia*, nihil est. Hæc jam secundæ personæ sunt, propter *Tuum* & *Tua*. De hoc toto, tu, grate & pie Discipule, ne gry quidem. Non enim poteras contradicere. Fateris enim ipse, Nomina per se primò rem significare: personam autem Nomini accidere. Annibal ergo, per se nullius personæ est: sed *δυναμει*, cuiusque perso-

personæ: & per accidens, actu fit certæ personæ, scil. propter adjuncta. Ut, Annibal peto pacem, Annibal petis pacē, Annibal petit pacem.

Postea subjunxi in eodem loco: Cōmunissima autem usurpatione, Grammaticorum iudicio, quodvis Nomen (excepto rursus Vocativo) per se, vel actu, tertiæ personæ esse dicimus, & non cuiusvis. Ut, Quomodo Latine vocatur Gott? Deus. Non, Ego Deus, aut Tu Deus, &c. Hic tu a prius ritu invadis, singula sophisticè lanians: cū tamen sententia mea sit: communissima usurpatione, Nomina esse tertiæ personæ: ac, si cum reliquis personis comparentur, esse per se, vel actu, tertiæ personæ.

Adducebatur à Deo ad Adamum animal, quod hic leonem (exempli gratiā) appellavit. Dixit enim leoni (inquis tu, ut confirmes, Nomina esse omnium personarum) Tu es Leo, & vocaberis Leo. At hoc accidit Leoni, qui per se est tertiæ personæ: ut sic in secunda persona, ipsum Adamus alloquatur. Sicut

Nomen Turba, per se, siue terminatione, est singularis numeri: sed *ῥυαίνεσθαι*, siue significatione, pluralis numeri fit: cū dicitur, Turba ruunt: quod perinde est, ac si dicatur, Homines ruunt: & cogitur à verbo Ruunt (cū id semel positum sit) habere vim pluralem, ut sic sese ei accommodet. Sic ergo Leo, à tertiæ personæ statione, ad stationem secundæ personæ evocatur: & ipsi Tu es, assimilatur. Digniora autem, & Substantialia, dico esse Pronomina: quia naturali ordine dicitur, Ego Annibal pacem peto: nō, Annibal ego peto. Ratione dūtaxat collocationis, & Ego dignius esse dico. Nec est, quòd Præpositionem quoque suo casui præponi dicas, & ideo nomine digniorem esse. Nomen & Pronomen ego inter se confero. Quanquam & illud concedi potest. Et huic Ego accidit, ut sit: Ego Annibal: non, Ego Scipio, aut aliud Proprium nomen.

Sunt hæc æquis animis, nullo odio aut malevolentia suffusis, nequaquam portentose dicta: sed & evidentia satis:

&

& tuas nugas, si cum eis à Lectore conferantur, abundè confutantia: nec ullius odio à me prolata. Manet ergo nobis Figura illa, quæ nominatur Evocatio: ^{Εὐκατασίς} *Evocatio.* atipulantibus illis etiam, quos tu magni contra nos facis: Despauterio, qui dicit: *Si ternam primæ des: totum sit tibi primæ, &c.* Et Saturnio lib. 10. ca. 7. qui dicit: Quam Latini Evocationem, Græci Ecclêsim dictitant. Figura est, cū primam vel secundam ad personam, tertia sine ulla copula deducitur. Ut, Hunc & Nymphæ, veneramur. Et Lucan. lib. 1. Vacuas aureis mihi Memmius adhibe.

FRISCH.

Dicis, Dulce induit naturam Substantivi: cū dicitur, Dulce satis humor. ^{Dulce satim humor.} Ergo dicis, Dulce esse Substantivum: quale est, Cubile, mare: id est, revera Substantivum.

CRUS.

Calumniaris: quia non dixi, esse revera Substantivum: quale, cubile & mare: sed, Induit naturā Substantivi: id est,

nec Adjectivum est, nec Substantivum, simpliciter: sed mediæ cujusdam naturæ. Et tamen magis Substantivum est: quia solitariè ponitur: id est, sine Substantivo. Ideo, ipsum jam etiam vice Substantivi fungitur: ita tamen, ut significet, Res dulcis: id est, subjectum cum accidente. Adjectivum enim solum consistere non potest.

EX POPPYSMI DIA-

LOGO PRIMO.

FRISCH.

*Numeralia
Nomina.*

DIxi, aliquot centena errorum, Ergo deceptus sum vestra Regula: cum duo Adjectiva concurrunt: alterum induit naturam Substantivi.

CRUS.

Semper effugium quæris, quando deprehensus es, quamvis Sophisticum. Non habet hæc regula in Nominibus Numeralibus locum: sed ea adverbiiis rectè augentur: Sicut Virg. 8. Aeneid. loquitur:

—ter denis redeuntibus annis.

Decies centum millibus talentum: Val. Max. 6. lib. 4. de Alexandro. Nec admit-
timus, si quis objiciat fortè ex 4. Bac-
chid. 9. Plauti: Binos ducentos Philip-
pos intus efferam. Pro, bis ducentos.
Prisca enim & obsoleta (Enniana & Pa-
cuviana) in usum loquendi introducen-
da, nusquam censeo: quamvis mihi hoc
per sæpe falsò objicias.

Quòd autem hoc loco (ad istum & *Strigilis,*
similes errores excusandos) ponis hæc *qualis liber.*
verba: *Meminisse debueras, Crusi, quòd*
STRIGILIS sit libellus VIX TRI-
DUANUS: & pagella de informanda
prima etate, vix sint trium horarum la-
bor: ad hoc ego respòdeo: Bone Deus,
quid audio? Tunc triduanos libellos,
& trium horarum pagellas (scripta, quæ
ipse agnoscis esse imperfecta, & majori
judicio corrigenda) viris illustribus de-
dicare audes? Strigilim D. Georgio
Chiselio: Domino in Kaltenbrunn &
Ganuitz, &c. Dapifero comitatus Go-
ritiani hæreditario: Serenissimo Archi-
F 3 duci

duci Carolo à consiliis? Alterum verò libellum, qui est de ratione instituendi puerum, ab anno ætatis sexto, ad annū usque xiiij. &c. puero Francisco generoso Baroni: Magnifici D. Domini Balthasaris à Batthyan, &c. filio? Talibus libellis, consilium juventutis instituendæ per Germaniam & Ungariam, dare audes? In Strigili (libello vix triduo: id est, temerè iracūdeq; evomito, ac ppter ea brevī perituro) ita in Grammaticos sævire audes? Ergo fumorum audax vēditor es: nugivendus impudens ipse es. Quare igitur aliquis multum in istis refutandis laboret, quæ subito & per iram sunt evomita?

FRISCH.

Comparatio
ab Extra, In:
tra, &c.

Cur tu nō mavis Comparativa hæc, Posterior, Inferior, Superior, Exterior, formare ab usitatis Nominibus: quàm à Præpositionibus, nullo modo Comparabilibus?

CRUS.

Cur astutè omittis ipsorum Superlativa? Addere debueras. Conferantur
tuæ

tuæ reprehensiones, quæ verbosæ de hoc genere Cōparationis sunt, cū meo in Antistrigili loco. Acquiescet sine dubio equus lector: ac te calūniari videbit. Etiā Saturnius li. 9. ca. 3. à Post, Infra, Supra, Extra, nō ab eorū Nominib. (Posterior, Inferus, Superus, Exterus) ipsorum Superlativa deducit. Ratio sine dubio hæc est: quia Superlativa ipsorū (Postremus, Infimus, Supremus & Summus, atq; Extim, & Extremus) à Positivis ratione formationis magis recedunt. Sed in hoc à nobis Saturnius differt: quod Proxim, à p̄positione Prop̄e deducit: quod utrūq; regat eundem casum: p̄pe hostem, proximus hostē. Priora verò, ab Adverbiis, non à Præpositionibus: quod earum casum non admittant. Sed parum refert: quia tamen ea Adverbia, antea fuerunt Præpositiones.

FRISCH.

Etiā Scaliger nomen Homo dicit *Homo*, esse generis Communis: ego Verrepæum hīc audio, & Curionē. Absit enim à me, ut cuiquā assentiar, simpliciter aliqd

neganti, aut affirmanti. Fecit Scaliger in repurganda Grammatica tantū, quantum potuit: & nobis fenestram aperuit, reliquas fæces ejiciendi.

CRUS.

Cur ergo toties exercitum Grammaticorum, & aliorum Doctorum, introducis? Fabios, Porphyrios, Gellios, Acrones, Servios, Donatos, Diomedes, Charisios, Priscianos, Vallas, Linacros, Melanchthones: & istorum omnium Aristarchos, Scaligeros, Saturnios, Sanctios, Ruscellos, Vives: Conrados denique, Despauterios, Verrepæos, Curiones, alios multos? Cur, te Imperatore, toties istius ponderosi equitatus *Quadrupedante patrem sonitu quatit ungula campum* Grammaticum? cur ipsorum dicta interdum citas? & non potius ex sapientiæ fonte, cerebro tuo, rationes ponis? cur ipsorum nominibus te venditas, & hominibus fucum facis? Contradicis hoc loco Scaligero, tanquam non omnia in re Grammatica videnti: quem tamen paucis pagellis antè, tan-

te, tanti à te fieri dicis: ut ab exitu Aristotelis, vix credas fuisse doctiorē. Huic te jam successorem extitisse (doctiorem videlicet longē) indicas: ad contradicendum scil. ei, & aliis, ejiciendumq; reliquas fæces.

Quæ si ego dixissem: quantopere cōtemptum à me Scaligerum clamitares? *Julius & Josephus Scaligeri.*
 Adjuvabit verò te perlibenter, doctrinæ paternæ successor, clarissimus filius ejus Josephus: præsertim cū eum eruditissimorum operum tuorū donatōne, & Poppyismi Grammatici dedicatione, meiq; diligenti commendatione, demerearis. At certum est, te tuo iudicio, & Scaligeris & cæteris enumeratis, doctiorem omnibus esse: ac, si tibi ab aliquo ipsorum, scripto paulò graviore, cōtradiceretur: te non minus in ipsum, quàm in me & alios, debacchaturum esse. Annōn enim tibi etiam Julius fordet: cū, quando postea (in verbo) ego dico: Scaliger Verbum Interpretor passivè usurpat: tu respondes: Nunquam tibi placet Scaliger, nisi cū adhuc ali-

quid fecium Grammaticarum redolet?
Nunc tamen sub illorum nominibus,
tanquam aspis venenatissima, latere, &
aliis imponere, studes.

Vocabuli
Homo ges
mus.

Cæterum quod ad genus vocabuli
Homo attinet: non video, id tantum
Masculinum dici à Curione. Et cum
Plautus 2. Stich. 1. dicat: Elephantus
gravida decem annos: cur non dicere-
mus etiam, Homo gravida novem mē-
ses: sicut ante 7. annos ancilla, quam no-
sti? Quanquam figuratum hoc esse di-
ces, Quid refert? Tamen rectè dicitur,
Homo gravida: sicut Elephantus gra-
vida.

Quòd autem in 2. Dial. contra meas
Animadversiones, dicis: me Plauto ter-
fissimo, & à doctis repurgato, macu-
lam aspergere: falsum dicis. Non ego ei
affinxi hanc lectionem: sed antè etiam
illos doctos, & in lexico Calepini, & in
Exemplaribus vetustioribus, sic expres-
sum est: Illos hominis miseræ misereri.
Ergo Homo misera. Ergo, si de homi-
nibus sermo incidat, & aliquis dicat;
Duo

Duo primi homines, autores nobis omnium malorum extiterunt: primò altera, decepta à Diabolo: deinde alter, ab illa deceptus: non existimo, jure reprehendi posse. Interim tamen scio, rectius dici: Sara fuit formosa mulier: quàm, formosa homo, Plura de Homo, in Antistrigili.

FRISCH.

Quàdo tu probaveris exēplo: quòd dicatur, religiosa antistes, quæ sit religiosa Antistita: id nomen pro communi agnoscam, causa generis.

Hæc Antistes.

CRUS.

Valerius Max. i. lib. i. dicit: Ne Deæ vetustis ritibus perita deesset Antistes.

FRISCH.

Dixeras (in Antistrigili) paulò antè: Nomen Sacerdos esse generis fœmini: quia dicatur, sacerdos fœmina: id est, quia tam fœminæ, quàm viro, Nomen illud conveniat. Nunc dicis: Homini esse generis Communis, non quia prædicetur tam de fœmina, quàm de viro: sed quia dicatur, homo miser &

Sacerdos & Finis.

& misera. Repentè tui oblitus, mecum sentire incipis. Serò sapiunt Phryges, ac non, nisi plagis mulctati.

CRUS.

Non dixeram, Nomen sacerdos esse generis Fœminini: quia dicatur, Sacerdos fœmina. Quid ergo? Hoc. Dixeras tu, eadem ratione Finem & Diem esse communis generis: qua ratione Sacerdotem & vatem. Ut jam ego ostenderem, non esse eandem utrorumque vocabulorum rationem: posui discriminis causa hæc verba: At dicitur, Sacerdos fœmina, Vates Helenus: Non autem, Dies fœmina, dies Helenus. Noli ergo locis mutilandis, & depravandis, calūniari. Nunquam tu, licet jam quadragenarius, sapias: ne plagis quidem plurimis, gravissimis, & meritissimis. Quod dolendum est. Quid enim gratius nobis omnibus esset: quàm te vel tandem agnoscere peccata tua: convertere te ad Deum percutientem: totum, ex animo constanter detestandis istis moribus, & impietate tua maxima, per Christum renasci:

renasci: & ex serpente fieri columbam,
ex lupo ovem?

FRISCHLINI LOCUS.

CR. Vanum porrò est, quòd dicis:
Animal esse nomen, quod prædicatur
de homine? Vanum. FR. Vanus igitur
tuus Philippus, qui hoc me docuit in
sua Dialectica.

CRUSIUS respondeo.

Iterum mala fide mecum agis: & pu-
tas, Lectores, si meam Antistrigilim, &
tuas responsiones, legant, esse cæcos,
aut bliteos. Verba enim mea, & locus
ille totus, sic se habent. Quando igitur
dicis: quia tam de fœmina, quàm de vi-
ro, prædicatur Homo, in Dialectica (id-
eo esse communis generis) negamus i-
stam causam: sed ideo communis gene-
ris dicimus: quia dicitur homo miser,
& homo misera. Vanum quoque est,
quòd dicis: Annón etiam animal præ-
dicatur de homine? Vanum scilicet,
quia non ideo animal est generis com-
munis,

munis. Nō enim ibi loquor de Dialectico genere. Qua fronte igitur audes dicere, verba mea pervertendo: me negare Hominem esse animal?

FRISCH.

Tardigrada

o Terrigena.

Quomodo Tardigrada sit Verbale In A, quale est Pincerna: cum Tardigradus dicatur? CRUS.

Dixi ex vetere Poëta, Terrigenam & Tardigradā cochleam: sed nō ideo volui Tardigradā, esse generis cōmunis, (scio. n. dici Tardigradus, a, um) sed Terrigenam: quod nō dicitur Terrigenus, a, um. Cōjuxi autē ambo Epitheta: ut ex Tardigradā fœminino, certius esset, etiā Terrigenā esse fœmininū. Itē, q̄ ambo cōjuncta cum cochlea, mihi simul in mētē venerūt, licet diversę rationis sint.

Indigenus.

Quod Sturgardianis Magistris opprobrias Indigenus, a, um: potuit id inde irrepere: quod contrarium ejus, nō modò Alienigena dicitur: sed etiam Alienigenus, a, um. Semel autem in præfatione Antistrigilis dixi: Si quid etiam corrigendum sit in quorundam libel-

lis:

CAPUT PRIMUM.

lis: id eos ipsos facere posse, vel per se, vel monitu amicorum: nō autem opus esse tali equisone: qui non lenibus poppysmatibus in pectendo, sed Phalaridis Strigilibus, utatur.

FRISCH.

In Homo frugi, & frugī Dativus est: *Frugi & Nihil.* sicut, Hic vir est ornamento suæ patriæ. Et in Homo nihili, & nihili Genitivus est: sicut, Crusius est homo semissis, est agaso tressis: vir flocci, pili, hili, nullius precii. Ergo hos Obliquos esse generis Omnis, & indeclinabiles, si q̄s sc̄t̄iat ad pueros, nihil afferre incommodi, Martinensinū est: quia sic etiā suspecti fiūt Nominativi, Nihilum, Naucum, Frux, Manceps, cum cæteris suis obliquis.

CRUS.

Sciebamus, antequā tu nasceris, esse Obliquos (sicut & PHILIPPUS, & ego, in Grāmaticis nostris dicimus) sed tamē satis est, incipientib. Latine discere: si eis dicat̄, eos omniū generum Nominibus apponi, & sic esse generis Omnis, atq; indeclinabiles. i. citra ullam muta-

mutationem apponi: sicut & composita, Huiusmodi, Istiusmodi, Illiusmodi, quæ tu omittis. Robustiores postea admonentur: Frugi, esse ad Genitivum pro frugis: ut, probris, & frugi bonæ, apud Plaut. in Trinummo: vel Dativum, sicut, Galli terrori sunt Leonibus, apud Plinium: si dicatur, Hic homo est frugi bonæ. Cui simile illud Terent. 3. Adelph. 3. est: Si illum potest, qui alicui rei est, etiam eum ad nequitiam adducere. Sic illi Nominativi quos (licet plerisque inusitados) ponis, à suspitione eximuntur.

Cic. Tusc. 4

Est etiam diversitas in his: Hic vir est ornamento suæ patriæ: & Homo frugi omnia rectè facit. Illic, vir subiectum est, Ornamento prædicatum: hinc, Homo frugi, subiectum est. Nemo dicit pro subiecto, vir ornamento patriæ suæ, omnia rectè facit: sed vir, qui est ornamento. At dicitur: Homo frugi omnia rectè facit. Homo frugi: id est, homo parcus: ut exponit Servius Georg. 3. Homo frugi: id est, homo utilis & fructuosus: ut exponit Fab. lib. 1. cap. 9. Hi ergo pro

pro Adjectivo habēt: nec (quod tu Appositione tua faceres) inculcant quicquam: quale esset, Homo eris frugi: aut Homo, qui est frugi.

Idem, apud pueros & robustiores, cōmodē de hisce, quæ sequuntur, dici potest. Brutī frugi severaq; est vita: Cíc. 16. Famil. 2 1. Falsi & audaces emendatores (loci Catonis, Si vadimonium stitisses) E scripto, per libros Stetisses fecerunt: tanquam Stitisses, vanum & nihili verbum esset. Quin potius ipsi, nequā & nihili sunt. Gell. 2. lib. 14.

Etiam D. Augustinus in sua Grāmatica facit Omnis generis, Frugi, & Nihili. Quod licet tu more tuo, πλατὲ γέλωλ derideas: tamen indicare æquo Lectori volui.

Nam etiam Saturnius (quamvis aliās dicax, præsertim in Priscianum & Vallam) reverēter de Ecclesiasticis Scriptoribus sentit. Scribit enim lib. 7. ca. 2. D. Hieronymum &, In cōveniēdo populos in unum, nō sine exemplo apud aliquem bonum Autorem, dixisse, tan-

G

tum

rum Doctorem. Rectè sentit Saturnius. Cicero enim sic cōstruxit lib. i. de Leg. Sequitur igitur ad participandum alium ab alio, &c. quem locum etiam suprā in Gerundiis citavi. Sic & vocabulum Strigil (quod tu tantopere exagitas) veteribus notius esse potuit: antequam tot Scriptores Latini perissent. Nec non etiam Cælius S. C. id Masculini generis facit. Neque Vallæ iudicium, Isidorum (qui & ipse ea voce Masculinè usus est) omnium indoctorum arrogantissimum (ut ais) appellantis, curamus: quia & ipsius maledicentia, magna fuit. Interim tamen fœm. Strigilis retinebimus.

Mancipi. Quòd denique à Mancipi, à Man-
ceps deducis: audiatur potius *P H I L I P P U S*, Genitivum Nominis Mā-
cipium per contractionem perhiben-
tis. Dicit res mancipi, quasi dicas, res
dominii: id est, res propria & jure man-
cipata. Verum satis de Frugi & Ni-
hili: ubi tibi, grate Discipule, de te per
conscientiam tuam cogitandum, illud
Stalag-

Stalagmi Plautini relinquo:

*Fui ego bellus, lepidus, bonus vir nūquam;
neg, frugi bonæ:*

*Neg, ero unquam. Ne tu (Præceptor Crusi)
spem ponas, me bonæ frugi fore.*

LOCUS FRISCHLINI.

CR. Vide autem Aristarche, ne quis te dicat insanire: quod Pronominum declinationes, ad declinationes Nominum trajicis. FR. Si isthuc insanire est: insaniet etiam PHILIPPUS, qui idem planè facit. CR. Tu tra-
jectionem vitans, ex una regula tres facis: in Syntaxi Adjectivi cum Substantivo.

Laceratio
sententiæ, in
Pronominū
declinatio-
nibus.

сротивна
сophisticum.

RESPONDEO CRUSIUS.

Non ideo dico, te posse dici insanire, quia trajicias: sed ideo, quia huic factō contrarium facias in Syntaxi. Verborū meorum cohærentiū tu sophisticè lacerans, utramq; partem (sicut Scilurus fregit olim sagittas singulas: cū colligatas nullus filiorū frāgere potuisset) seorsim reprehendis. Vide, Aristarche (dico

in Antistrigili) ne quis te insanire dicat: quòd Pronominum declinationes, ad declinationem Nominum trahicis: cum tamen in Syntaxi Adjectivi & Substantivi, separaveris Adjectiva Pronominalia & Participialia ab Adjectivis Nominalibus, &c. Sic scil. malitiosè ea, quæ rectè dicta sunt, κατὰ σφᾶτην γῆσαι soles.

ITERUM FRISCH

LINI LOCUS.

Inchoo & inchoo. De: minuo, & di minuo. Iterū Calumnia, seu crimen falsi.

CR. Inchoare potius dicendum est (quàm inchoo) teste Festo: ἀχάθ, quod Hesiodus omnium rerum initium esse dixit. Idem sentit cum Festo Aldus: cuius ego iudicium magni facio. Diminuo quidem idem Aldus probat: quòd id habeant libri veteres: non Diminuo. Sed quidam singulares esse studēt: quibus nihil, nisi suum, placet. **FR.** Modò ajebas, te magni facere Aldi iudicium: quia scil. pro te faceret. Nunc eundem vituperas, tanquam φίλων, & singularem esse studentem, &c.

CRU.

CRUSIUS RESPONDEO.

Duplex hîc depravatio à te fit. Una, quòd mihi tribuis verba ea, quæ Aldus de se & Festo dicit: *cujus ego iudicium magni facio*. Altera, quòd verba illa, *Quidam singulares esse student*, ais in Aldum dicta, cùm ea tamen in te dixerim. Sic enim locus in Antistrigili habet: De quo Aldus Aldi N. in Orthograph. *Inchoo malim, inquit, quàm inchoo*. In quo sequor Festum, *cujus ego iudicium magni facio, &c.* Et aliquantò post: *Demino* quidem supradictus Aldus probat: quòd id habeant libri veteres: non *dimino*. At, & apud Priscianum, & apud Charisium, & passim, *Diminutiva* & *Diminuere* inveniuntur. Sed quidam singulares esse studēt, &c. Qualis scilicet est iste malignus Frischlinus. Aldus enim nunquam me læsit: & à me tum ipse, tum Josephus Scaliger, tum Justus Lipsius, magni fit: ac libenter video & audio antiqua: interim, quæ recta & probabilia puto, libenter

retineo. Nemo ideo ipsorum in me invehetur: nec occultè quoque (sicut aspis Frischlini, hætenus multos annos nos Præceptores suos) punget. Liberum est cuiq; suū iudicium: modò sine malitia, injuria, & contumelia aliorum, fiat: nec cuniculis ipse oppugnet evertatq; ipsos.

FRISCH.

Declinatio:
num distin-
ctio.

Si ratione Genitivorum singularium, una declinatio distinguenda est ab alia: quæso ego te, capuli decus: quomodo prima Græcorum declinatio distinguetur à tertia? Anón perinde dicimus in Genitivo singulari τῷ αὐνείῳ: sicut dicimus τῷ λόγῳ;

CRUS.

Ego posui in Antistrigili: quòd hoc ipsum (differre Genitivos τῷ αὐνείῳ, & τῷ μῶσκει) sufficiat: ut sint duæ Græcorum declinationes. Collatio ibi fit duarum tantum declinationum. Tu nunc tertiam admisce, τῷ λόγῳ: cuius nondum erat mentio facta. Et si
autem

autem Genitivus à λόγῳ, etiam in & definit: tamen ejus Nominativus, & post Genitivum cæteri casus, à prima & secunda declinatione, illustri discrimine differunt. Aliàs Genitivi est, gignere diversas declinationes. Nec ideo tamen secunda Latinorum declinatio in duas est dividenda: quòd Magister faciat in Genitivo Magistri: Unus verò, unius: sed hoc posterius, cum cæteris pauculis ejusdem rationis, pro exceptis habendum. Quæ præterea de declinationibus Græcis garris: responso digna non sunt. Nam quinque contractæ declinationes, omnes ex quinta simplicium ortum habent. Ideo meritò singularum non contractus Genitivus, definit in ῳ. Contractionibus autem casuum distinguuntur. Tu ergo cum novis tuis partitionibus Declinationum apage. Nemo sanus istiusmodi Grammaticæ tuæ utriusque, qualem hinc inde describis, incongruam & infelicem congruentiam recipiet. Sufficit prudentibus & æquis

judiciis: à me in utraq; lingua tradenda, citra violentiam disturbationemq;, eandem rationem & viam tradendi, eademq; utrobique verba & Regulas, retenta esse. Neq; verò omnia, nisi præcipua, & quæ captui cujusq; ætatis serviunt, ediscenda ibi sunt. Exceptiones & observationes, quæ plures accesserunt, ab iis legi possunt, qui majus jam robur fecerunt: ad quæ ipse nonnunquam adhuc, si quid excidit, recurro. Hæc tibi deridiculo esse, non curo: probata sunt adhuc multis bonis: probabunturq; præ tuis, *σὺν θεῷ* & in posterum.

Quòd autem sæpè me capuli decus, capularem senem, cariosum senem, luridum & rancidum senem, Becceseelenium, lippum filicernium, lemam Saturniam, vocas: & mihi brevè ruptum iri illia dicis: rideo (quanquam me *ἀγέλασος* esse, falsò dicis) tuam imprudentiam & impudentiam: etiam de morte mea vaticinandi audaciam. Mihi Dei beneficio, hodie tantum *XV.* hebdomades ad *LX.* annum desunt: vitā huc usq;, cum magnis

magnis laboribus honestam, & omnibus bonis probatam, multisq; pro mea parte inservientem, producenti. Nolim ego meam senectutem, ullo modo cum tua juventute commutare. Absit. Tuā verò viridem ætatem horreo. Cogita tu illud 55. Psalmi: *Viri sanguinum & dolosi, non dimidiabūt dies suos. Ego autem, DOMINE, sperabo in te.*

μῦθος φρικαλέος θ' ὑγίης τ', εἰρημνός ἐσσι.

FRISCH.

Fero, præterito Tetuli & Tuli, à Tollo. De hoc discentem præmoneo: ne putet esse proprium verbi Fero præteritum, & regulariter inde efformatum.

CRUS.

Cur ergo reprehendis: quòd nos dicimus, Ferio mutuatur præteritum Percussi à Percutio: & Meio præteritum Minxi à Mingo? Putas tu, non etiam à nobis præmoneri discentes? Sic & de Ennianis atque Pacuvianis, imò etiam Plautinis & Terentianis quibusdam: his, quia obsoleta, non esse utendum.

G

5

Tu

Fero. Ferio, Mingo.

Meio.

Prisca et obsoleta.

Tu verò quoties mentiris, ea utēdi causa à nobis introduci?

FRISCH.

*Ibam et Ibo:
Quibam &
Quibo.*

Etsi Ibam & Ibo, Quibam & Quibo, non quadrat ad Audiebam & Audiā: tamen vetus conjugandi ratio fuit, Audibā, Audibo: Operibar, Operibor.

CRUS.

Nunc placet isti homini vetustas: quia pro eo facit. Sed quando ego ex Eñio, Pacuvio, Accio, & aliis antiquis, Grammaticos non errasse demonstro: eos, ut σκῦβαλα, ut sordes impurissimas, rejicit, & à nobis pueritię inculcari calūniatur. Putāsne tu, Lectores ita negligentes aut iniquos esse: ut tua solūm legāt, non etiā Animadversiones & Antistrigilim meam? Ita cæcos & bardos: ut tua & mea conferentes, de veritate judicare non possint? Hortor autem eos maximè & oro: ut nostra utriusque legant, perpendant, & judicent.

FRISCH.

Nullum verbū est Impersonale. Nā
primum

primum pleraque omnia, quæ vos dicitis esse Impersonalia (nam aliud est, poni Impersonaliter: & aliud est, esse Impersonale) inveniuntur in prima & secunda persona ut, Tacit. lib. 2. 1. Procursum est ab hoste. Cic. lib. 2. Off. Occurritur nobis à doctis & eruditis.

Deinde, Miseret me fortunæ tuæ. i. fortuna tua me facit miserum. Annón, qui ex alterius paupertate dolorem cōcipit, fit aliquo modo miser? Annón, qui nudo de duobus suis palliis dat alterum, fit pauperior, quàm antè fuit? Nā tu sola fide contentus es, & solo verborum strepitu, tanquam res tinniens.

CRUS.

Etsi suprà satis confirmavi Impersonalia: tamen hoc etiam loco, ad præcipua tua respondebo: nō propter te, qui à sanitate desperatus es: sed propter bonos Lectores, ne à te decipiātur. Audia-
tur Saturnius, qui li. 3. cap. 6. sic scribit: Verbum Impersonale, per ea, quæ dispu-
tavimus, ecquid aliud esse potest: quàm
quod ad carētiā suppositi recti, caret
nume-

*Impersonal-
liū definitio.*

numeris & personis? Vides, ut hæc definitio aperta sit? Deinde dicit, non tamen ideo prorsus personis numerisque Impersonalia carere. Ut enim cadaver (inquit) nō ideo dicitur informe: quòd omni prorsus careat forma (id quod minime fieri potest) sed quòd formam exuit posuitque rationalem (ubi corporalis tamen forma remansit, quæ apparet) sic verba, non ideo dicenda Impersonalia: quòd omni personarum numerorumque, vel existentia vel figura, quomodo sint viduata: sed quòd amisso supposito recto, propriâ personalitatis forma, sublatisque existentibus numeris personisque, tertiam vocem singularem specie tenus, tanquam inanimum quoddam corpusculum, sibi retinuerunt. Alioqui, ne per Modos quidem finitos (nempe Indicativum, Imperativum, Optativum, & Coniunctivum) inclinari potuissent: qui Numeros & Personas, vel existentes apparentesque simul (quod est verborum Personaliū) vel apparentes saltem (quod est Impersonalium)

sonalium) definiant, necesse est. Hæc ille, ad Verbum.

Cadit ergo jam ex Saturnii quoque definitione, utrumque argumentum præcedens.

Primum enim, Etsi adsunt personæ *Procurritur* in talibus: procurritur aut occurritur, à *à me.* me, à te, aut etiam ab illo: tamen ea carent supposito recto: id est, Nominativo: ideoque numeris & personis ejus Nominativi carent. Absente namque subiecto: ejus etiam accidentia absunt. At mutari possunt in Activa: Procurro aut occurro ego, procurris aut occurris tu, procurrit aut occurrit ille? Non sequitur: Activa, sunt personalia: Ergo etiam illa tertiæ personæ passiva, sunt personalia. Sicut non sequitur: Ego Occurro, dicitur per Nominativum: Ergo etiam, A me occurritur, dicitur per Nominativum. Et quod sentire videris, τὸ Occurritur, dicitur Impersonaliter: sed non ideo est Impersonale: dicēsne etiā, τὸ Amo DEUM, dicitur Activè: sed non ideo, τὸ Amo est Activum verbū?

Hic

Hic perfidè egit: Sed non ideo est perfidus? Si ꝓ Impersonaliter ponis ꝓ Absolute: ad id suprà responsum est. Sed & Activa verba possunt absolute poni: ut, quid agis? Amo.

Deinde, Illius Miseret me fortunæ tuæ, expositio, Miserum me facit fortuna tua, durior est, quàm hujus Priscianæ, Curritur: id est, cursus curritur: & illius Sanctianæ, Tædet me: id est, tædium tædet me: Miseret me fortunæ tuæ: id est, miseria fortunæ tuæ miseret me. Durior est, inquam. Nam hîc Impersonalia non mutantur: Illic verò verbum Miseret mutatur in miserum facit. Sed si Prisciani interpretationem Saturnius lib. 3. cap. 11. rejicit: multò hanc ꝓ Miseret, rejecisset magis: ut planè violentam, nec ullo ullius probati autoris exemplo probabilem. Quòd tamen idem Saturnius non per omnia probat hanc expositionem, Curritur: id est, fit cursus: quòd ea in præterito perfecto minimè intelligi possit: respondeo: non esse dicendum (ut ille fortè secuturum

Curritur: id est, fit cursus.

cursum metuit) cursus factus cursum
est: sed, Cursum est: id est, cursus fa-
ctus est.

Quòd dicis, Misericordem alterius, a-
liquo modo fieri ipsum quoque miserum:
& datione alterius pallii, fieri paupe-
riorem: tolerabile est, si tantum aliquo
modo, & non omnino miser & pauper
fit. Nec tamen, qui alteri eleemosy-
nam dat, ideo verè fit pauperior: quia
nemo libenti animo dans, paupera-
tur: sed approbatione divina etiam di-
tescit.

Quod ad solam fidem attinet, que *Sola fides.*
iustificet: non loquimur de historica seu
mortua fide (hæc enim non iustificat)
sed de fide operibus charitatis fructuo-
sa. Eam tamen dicimus, non afferre iusti-
ciam coram DEO propter opera: sed quia
se per opera verum cōtestans, nitatur in
sola DEI per Christum misericordia.
Ideo vanum est, quòd dicis: Me sola fi-
de contentum esse: id est, inani verbo-
rum tinnitu. Verum si tu nunc non
amplius, solius fidei manu gratiam
DEI

DEI apprehendendum censes: sed simul etiam bonorum operum fiducia: vide, ne isto in Præceptores tuos paricidio, in æternum tartarum laxis habenis desiliās: sicut hīc diu ante exilium tuum, & ante mei Libelli editionem, in Stipendio illustri apertè dixisti: te nunquam posse ignoscere *Crusio*. Cumq; affinis quidam tuus diceret, clarissimus vir: *Crusium* innocentem adversum te esse: & te, in tanto odio perseverantem, æternūm condemnatum iri: te non curare respondisti. Comprobasti hoc jam abundè istis Dialogis, fanda infandaq; (ut dici solet) comminiscens ac profundens. Nos autem tibi poenitentiam ex animo optamus: quippe nos tuæ spiritalis juxtà ac civilis infelicitatis, miseret. Verūm de iis, quæ ad nostras utriusq; personas attinent, in altero Capite dicetur ex professo. Nunc tamen, quia occasionem tu dedisti: in rerum quoque tractatu, alicubi dicendum aliquid fuit.

FRISCH.

FRISCH.

I. Nulla est Decomposita figura. O- *Decomposita*
mnis enim dictio (inquit 6. lib. 17. Sa- *ta Figura.*
turnius) aut constat ex partibus mini-
me significativis, & simplex dicitur: aut
ex significativis, & composita nuncu-
patur. Nihil tertium est.

II. Idem Saturnius negat, Partici- *In Participio*
pium fieri Compositione Nomen: sed *is.*
componi per se, licet ejus verbum non
componatur. Ut in Andr. Terent. Feci
hodie, ut fierent, insperante hoc atque
invito Pamphilo. Et Horat. li. 3. Carm.
Dicam insigne recens, indictum ore a-
lio. Et Gell. lib. 13. Decem hominibus
vitam eripis, indicta causa, in judicatis,
indēnatis. Quid aliud hæc sint: nisi non
sperante, non dictum, non dicta, non ju-
dicatis, non damnatis? Ne *per* quidem
habes contrā, Crusimusi. Deinde Fa-
mulus addit:

III. Decompositum dicitis: quod
ab alio Composito nascitur. A quo igi-
tur verbo Composito sunt: Inausus, *Inausus.*
Inemtus, Insperans, Indoctus? Respon-
det

det Crusius: A' nullo. Famulus refert: Quomodo ergo sunt Decomposita: cū nullum sit compositum, à quo nascantur? Subjicit D. Frischlinus (in catasta *πῆαδ' ὁδυματίζων* miserum peccatorem Crusium) Vide, ut adstat, ut screat, ut barbam Hebræam mulcet, ut manus alternatim aspectat, ut nares crispat, ut frōtem corrugat: ut, quid dicat, nescit. O' vivat Saturnius, vivat Scaliger.

CRUSIUS RESPONDEO.

Triples figura. Ad primum. Inter partes significativas, & non significativas, sanè nihil tertium sit. Non significativæ partes: ut singulæ syllabæ in dictione Amicus, quæ simplex figura est. Significativæ partes: ut 1. Inimicus, ex In & Amicus, quæ composita figura est. 2. Inimicitia, ex composito Inimicus natum, Quæ est Decomposita figura. Ita manet ista bipartita divisio Saturnii: ac tantum alterum ejus membrum subdividitur.

Ellipsis participiorum in Ablativis.

Ad secundum. Si τὸ Insperante Pamphilo, est participium: etiam τὸ invito erit

erit Participium, & Imprudente. Dicit enim Cic. lib. 1. de Orat. Scripsi illud quodam in libello: qui me imprudente & invito excidit. Et in Rosciana Hæc omnia imprudente L. Sylla facta sunt. Id est, ignaro. Quid tibi videtur, grate Discipule? Cogita. Interim ego, quid mihi videatur, non tibi, cui non probabitur: sed aliis, qui in bonam partem accipient, dicam. Existimo, in talibus Participiū aliquod subaudiri, licet interdum inusitatum. Hoc modo. Insperante atque invito Pamphilo ente, vel existente: *δυσελπι-
στον καὶ ἀπροθύμως ὄντα τὸ παμφίλου.*
Sicut, Consule Cicerone, Catilinaria conjuratio oppressa est. At pronomen *H O C* adest, Accusativi scilicet casus: ut sit sententia, Hoc malum non sperante Pamphilo? Respondeo, & *H O C* esse Ablativum, qui coniungendus sit cum Ablativo Pamphilo: Feci insperante atque invito hoc Pamphilo. Vel, Insperante hoc atque invito. Quónam Hoc? Pam-
H 2 philo

philo: declarationis causâ addito in fine. At Pamphilus tum non aderat? At modò omnis præcedens sermocinatio de eo erat: ut ita Oratione adesset. Item τὸ Hoc, non Illo: ut referatur ad propius positam personam, non ad remotiorem: cum ibi dicatur: Herum fefelli: in nuptias conjeci herilem filium. Feci hodie, ut fierent (nuptiæ) insperante hoc (non hero, sed herili filio) atque invito, Pamphilo, & ita Insperans fuerit Nomen compositione. Quòd si quis pertinaciter contendat, τὸ H O C esse Accusativum: ut sit Insperante hoc: id est, hanc rem: quæro, num putet esse Participiũ à verbo Insperare: id est, non sperare: sicut etiam victoria insperabilis li. 4. cap. 18. Gellii dicitur? Ergo erit Decompositũ, ex mea sententia. An à participio Sperans compositum? Ergo etiam Insciēs, quod ei simile est, reget Accusativum. Postulo ergo demonstrari mihi probato exemplo, ubi dicatur, Insciens hanc rem. Sed dicitur pro Inscius: ut p Plācio Cic. Tu me ignaro, nec opināte, inscio. Est

Est ergo Nomen compositum. Simi-
liter de illo Horatiano: Indictum ore a-
lieno, dico: non esse necesse, ut istud In-
dictum sit Participium, & Præteritum
tempus significet: sed Nomen compo-
situm esse: & ibi quoque Participiū subin-
telligi: ut, Relictum. Dicam in signe re-
cens, indictum relictum ore alieno: id
est, quod mansit sub silentio. Græcè, ἀρ-
ρητόν γηρόμενον. Patet ex illo Apuleiano
de dogmate Platonis: Deū Plato pro-
nunciavit cœlestem, indictum, innomi-
nabilem: ut ait ipse: ὁράνιον ἀμύθητον, καὶ
ἀρρητόν. subaudiri potest, ὄντα. Rursus no-
men manifestum à Gellio in loco cita-
to, ἐμνησκῶς præteriti temporis signifi-
cationem habet. Memoria (inquit Sci-
pio Africanus) Quirites, repeto: diem
esse hodiernum: quo Annibalem, Impe-
rio nostro inimicissimum, magno præ-
lio vici in terra Africa: pacemque & victo-
riam vobis peperit insperabilem. Inimi-
cissimum, scil. repertum, γηρόμενον. Inspe-
rabilem, pro insperatam, quæ non spe-
rabatur. Eodem ergo modo reliqua

H 3 quoque,

quoque, & Indicta causa, In iudicatis, Indemnatis, expleamus Participio aliquo idoneo: ut manente, & manentibus. Ac tum demum cadunt in expositionem Saturnii: quæ est, Non dicta, Non iudicatis, Non damnatis. Ecce tamen per aliquod.

*Inausus cō-
positæ Figuræ.*

Ad tertium. Decompositum sanè dicimus, quod ab alio composito nascitur. Sed Inausus, Inemptus, Insperans, Indoctus, non sunt Decomposita, sed Composita: ab In, & Participiis Ausus. Emptus, Sperans (si & Inspero, ut obsoletū rejiciatur) & Doctus. Dimitte meigitur, Observantissime fili Frischline, è catasta: & famulum tuum, qui non facit finem me vexandi, melius institue: ne etiam aliquando in te invadat: tibiq; adulteri Clodii, & perjurissimi Ballionis, barbam opprobret.

FRISCH.

Neutropassiva.

Neutropassiva fustuli è Verbo & Participio: quia sunt verba Absoluta: & absolutam significant actionem, quæ in agente manet. Sicut enim Orior & Nascor

scor Deponentia sunt, & activè significāt (aliàs. n. essent passiva) veruntamen absolutè: ita verbum Fio, activum est, & actionem significat absolutam: ac, p. inde absolutum est verbum Activum. Sic & Veneo, & Vapulo: quia illud, sicut Eo: hoc, sicut Patior, significat actionem absolutam. Nam Patior deponens est, significans absolutam actionem: quia dicimus, Patior injuriam: sicut dicimus, fero injuriam.

CRUS.

Etiam Neutropassiva iste exterminat: dicens, Fio, Veneo, Vapulo, itemq; Orior, Nascor, Patior, actionem significare, absolutam tamen. Judicet prudens Lector, num hæc vera sint.

Annón facere & fieri, inter se opponuntur? Dicit Cic. li. 12. Epist. 13. ad Attic. Intelliget, nō potuisse honorificentius à me fieri de nepote, quàm fecerim. Cū apud Virg. dicitur, Fit via Vi: agitur via, an efficitur à pugnātib; Et Marius Corradus lib. 5. de lingua Latina dicit: A' Facio passivum est Fio.

Ea non significāt Activè, sed Passive.

Annón Vendere & Venire, inter se opponuntur? Dicit Cíc. initio de Arusp. respons. Putavi mihi reprimendam esse (ausculta, grate Discipule) P. Clodii impudicam impudentiam: cum is P. Tullioni Syro sese, cui totus venierat, etiam vobis inspectantibus venditaret.

Annón Verberare & Vapulare inter se opponuntur? Dicit Terent. Ego vapulando, ille verberando, usq; ambo defessi sumus.

Certè non Activa in his, sed Passiva, significatio est: & ideo cum non regant Accusativum, meritò absolutè ponuntur. Sed & Marius lib. 6. intellectu & significatione Passivorum esse ait.

*Deponentiũ
quorundam
significatio.*

De Deponentibus, Orior, Nascor, Patior, quid sentiendum? Ne ipsa quidem Activè significare: sed neutraliter, vel absolutè: ac tantum abesse ab activa significatione, ut potius passivè significant.

Vos, qui Deorum fatu orti estis, attendite. Cíc. de Univers. Annón Serere & Oriri, inter se opponuntur? Sic etiam
Procreare

Procreare & Oriri. Ut, Sum huic omni solo amicior factus: in quo tu ortus & procreatus es. Dicit etiam, Factus sum, à fio: cuius activum est facere. Idem Cicer. 1. de Leg. dicit: Cujus muneris colendi efficiendiq; causa, nati, & in lucem editi, sumus. Annón edere in lucem & nasci, inter se opponuntur?

Rursus de Univers. dicit: Cùm ipse Mundus per se, & à se, & pateretur, & faceret omnia. Annón Facere & Pati inter se opponuntur?

Inunc, & dic, Neutropassiva, & hæc Deponentia, activè significare. Dic etiam, eadem Deponentia ideo significare Activè: quòd aliàs essent passiva. At non continuò, quod Activum non est, passivum est. Ubi enim maneret Neutrū? Nec quoq; dicimus, Patior injuriam, eodem modo, quo, Fero injuriam. Illud enim affici injuria: hoc, tolerare injuriam, significat.

FRISCHLINI LOCUS.

CR. Cùm dicis, Neutraliter: idē est, ac si dicas, absolute. Nónne? FR. Haud

Neutrum
Absolutum
verbum.

H 5 quaquam

quaquam sed accipio pro eo, quod est neutro modo: id est, neque activè, neque passivè. Quæ enim vos appellatis verba Neutra: ea vocat Priscianus, & ego cum illo, verba Absoluta.

CRUS.

Dicis in Dial. 3. pag. 151. Quid mirare tu, quod ego Activum divido in Absolutum & Transitivum? Nam quod PHILIPPUS appellat Neutra: ea PRISCIANUS vocat Absoluta: quod sine Accusativis absolvant sententiã: vel (ut ego) quod eorum actio, in agente absolvatur, neque se proferat in alium.

In Grammaticæ, ab IOAN. SPIES 1586. excusa, dicis. *Quid est Absolutum?* Cujus actio non transit in alium: sed remanet in eo, qui agit: ut, Sto, Eo, Curro. Huc pertinet Sum, Fio, Veneo, Vapulo. *Quid est Transitivum?* Cujus actio transmigrat in alium, tanquam in rem, vel personam: ut, Amo Musicam.

Videat in his Lector, annon iste homo sibi repugnãtia dicat: Primò negat, se hæc duo, Neutraliter & Absolutè, per eodem

eodem habere. Postea ait, se unà cum PRISCIANO appellare Absoluta ea, quæ PHILIPPUS & nos vocemus Neutra. PRISCIANUS autem lib. 8. dicit: Neutra, quæ dicuntur Absoluta. Et: quæ in O desinentia, nihil ex his, quæ propria sunt Activorum, habent, Neutra propriè vocantur, vel Absoluta. Ergo jam τὸ Neutraliter & Absolutè, iste pro eodem habet. Nam etiam definitionem & exempla nostrorum Neutrorum, suis Absolutis tribuit. Sed videtur vocem Neutrū, sicut antea Neutropassivum, explodere.

FRISCH.

Affers (ad probandum genus Commune) ex Cic. Justitium illud conceptum & meditatatum est. At τὸ Meditatatum, est Participium: quod cum Nominativi casus sit: quomodo potest esse verbum Præteriti temporis, ut tu ais? Utrum etiam Verbo accidit casus? Ergo etiam dicemus: Justitium hoc concipietur & meditabitur?

CRUS.

*Præteritum
perfectū pas-
sivum.*

Annón iste putat, omnes mortales
esse asinos, planè nihil intelligentes? La-
cerat ea, quæ conjuncta manere debēt,
Meditatum & EST. At Meditatum est,
licet duæ dictiones sint, revera unū ver-
bū est: quod Græcis dicitur μεμελέλην.
Amatus sum, amata sum, amatum sum:
amati sumus, amata sumus, amata su-
mus: hæc singula sex, ex participio &
verbo Substantivo constantia, unum
verbum præteriti temporis, σιωδ'εσμεν
(conjunctione, seu copulatione) sunt:
quæ à Græcis aperte singula uno ver-
bo dicuntur: ἐγὼ περιλημαι, ἡμεῖς περι-
λήμεθα.

Quòd tu repudias το, justitium medi-
tabitur: judicent omnes intelligentes
Lectores: annón sic etiam Cicero, & do-
ctissimus Scaliger, pro occasione di-
cturus fuisset. Etsi interim non ideo
cuivis concedendum, temerè quævis
Ciceronis etiam usurpare, statuo. Nec
verum est quod dicis: me argumenta a-
pud Mar. Corradum invēturum quàm
plurima

plurima & invicta: quibus is demon-
 stre, Latinis nulla esse verba commu-
 nia. Nuspiam enim de eo genere, nisi
 tantum 5. lib. loquitur: ubi unum solum
 est argumentum: Reperiri quidem a-
 pud Ciceronem & Terent. & Virgil. &
 Horatium, aliquando talia passivè usur-
 pata: sed eloquentissimos Autores
 quosdam, iis passivam significationem
 non dedisse unquam. Hæc sunt illa quæ
 plurima & invicta argumēta, si Diis pla-
 cet. Et tamē hi quatuor nominati Auto-
 res, eloquentissimi sunt. Affer ergo de-
 mōstrationes ex Ruscello plures & in-
 victiores. Sed nugas agis profectò.
 Nondum ergo nobis eripere Commu-
 ne genus potuisti, nec poteris unquam.
 Interim benè novimus absq; te: quibus
 talium verborum, aut quando, uti, aut
 non uti, debeamus. Stultum etiam est,
 quòd dicis: te fateri quidem, quædam
 apud Varronem & Catonem inveniri
 Deponētia etiam passivè usurpata: sed
 non ideo debere poni peculiare genus
 Verborum: quod Activo, Passivo, &
 Depo-

Commune
 genus.

Deponenti, sit cōtradistinctum: sed habēda esse talia pro speciali à Deponentibus Exceptione. Quasi verò Deponens sit Comuni prius. At quid deponitur, nisi quod antea adfuit? Ergo Cōmune fuit Deponenti prius. Merito igit Cōmune genus (sic. n. in Antistrig. legendum est) Grāmaricellis restitueris.

Pag. 245.

FRISCH.

Decet.

Verbum Decet, nunquam posse ulla ratione fieri Personale, neq; unquam ē claudo rectū, hoc noster Crusius, summis animi & corporis viribus, alibi cōtendit. At nunc ē Cicerone apertē probat (nec velle experiri, quā se aliena deceant) quod Nominativus faciat, istud verbum usurpari personaliter.

CRUS.

Falsum dicis, me negasse, tō Decet posse Personale fieri. Hoc ē meo scripto nūquam evinces. Hoc enim sentio (nec contrarium à me quicquam dictum reperietur) Impersonalibus nō posse Nominativum certæ personæ præponi: ut, Quid fit? Turbatur: Miseret me tui. Sed si dicā-

si dicatur, Hostis turbat, Misereor tui
 (sic & Filius decet patrem: & proinde,
 Virtus filii decet patrem) jam non am-
 plius esse Impersonale, sed Personale.
 Tu proinde, qui & hîc, & sæpissimè ali-
 bi, falsa in me dixisti: cogitatio diligēter
 illud Proverb. Salom. 20. *Suavis est ho-
 mini panis mendacij: sed postea implebi-
 tur os eius calculo.* Et illud sequentis cap.
Testis mendax peribit.

EX POPPYSMI DIA-
 LOGO SECUNDO.

FRISCH.

Aliud est, Crusimusi, esse primæ per-
 sonæ, ut Ego: vel secundæ, ut Tu: vel
 tertiæ, ut Sui: & aliud est, fortiri respe-
 ctum primæ, aut secundæ, aut tertiæ
 personæ. Sed est tamen, ubi hæc diffe-
 rentia fallat. Terent. in Adel. ubi eò
 veneris: Clivus deorsum versum est.
 Hâc te præcipitato. Hâc, p̄ illâc. Aemil.
 in Pausania: Domum rediit. Hûc ut ve-
 nit, in vincula coniectus est. Hûc, pro
 illuc.

*Hic liber, 1.
 ste liber, ille
 liber.*

illuc. Cic. ad App. Mirificam cepi voluptatem ex hac tua diligentia. Terent. Illum amant, me fugiunt. Miserriam omnem ego capio, hic potitur gaudia.

CRUS.

Tales cavillationes, jejunæ sunt. Dicis ad mea verba (tum Pronomina, Hic, Iste, Ille: tum Adverbia, Hic, Istic, Illic: sunt omnia tertiæ personæ: sed differunt respectu diversorum locorum.) Huius Adverbia tertiæ personæ, autore Crusio? Quid hoc novitatis? Jamne etiam Adverbio accidit persona? Potest sane dici, hisce Adverbiis, propter sua Pronomina accidere Persona. Quid nî? Sic & antiquis, Meum ac Tuum, propter Meus & Tuus. Verum non est ideo necesse, Adverbio dari in puerili Institutione hoc Accidens.

Sequentem verbosam exceptionem, ad verbum ex 2. Saturnii 4. transcripsisti, nulla Autoris mentione facta: sicut alibi quoque, loca ex eo & aliis longiora ponis, sine Autorum nominibus. Cur ergo

ergo me accusas plagii: qui in Prefatio- *Plagiarius.*
 ne tum Grammaticæ, tum Rheticæ,
 apertè fateor: me ex *PHILIPPO* &
STURMIO didicisse, ac profecisse: Cer-
 tē nuspiam in meis scriptis, vel unum lo-
 cum, paulò longiorem, ad verbum de-
 scriptum mihi quisquam ostendet: ubi
 nomen Autoris non addiderim. Ideo
 injuriam mihi impudenter facis, me
 plagiarium toties nominans: cū tute-
 sis plagiarius Saturnii, & aliorum. Sed
 ad rem.

Exceptionem istam Saturnii de per- *Exceptio ab*
 sonis illorum Pronominum, & Adver- *illis Prono-*
 biorum ab eis ortorum, in quibusdam *minibus.*
 fieri, non diffiteor (nam ipse ante mul-
 tos annos, eam in Pronominum Synta-
 xi posui) sed in exemplis suprā positis,
 non concedo. Nam in primo, Hāc te
 præcipitato, rectē Hāc ponitur, Illāc nō
 rectē. Hāc, scil. per clivum, de quo mo-
 dō mentio facta, & qui quasi propin-
 quus, est. Si enim illac diceretur: posset
 alius locus, ab hac oratione remotus,
 intelligi. Eodem modo in secundo,
 I Hūc

5. *Adelph.*
4.

Hûc ut venit. Hûc: id est, in hanc domû:
non illuc: id est, in alium locum. In ter-
tio, Cepi voluptatem ex hac tua diligen-
tia. Hac, scil. modo commemorata: non
ista, quæ potuisset remotior esse. In quar-
to, Illum amant, me fugiunt. Illum; scil.
Mitionem, qui absens erat. Hic potitur
gaudia. Hic, qui ante per Pronomē Ille,
abesse significabatur: sed verbis, quæ
Demea de eo plura facit, jam quasi præ-
sens erat.

FRISCH.

*Articuli Græ-
corum.*

Articulus Postpositivus falsò dictus
(puta *ὅς, ἡ, ὅ*) nihil aliud est, quàm Pro-
nomen Relativum Qui, quæ, quod. Sic
Præpositivus Articulus (*ὁ, ἡ, τὸ*) per se
Pronomen demonstrativum Hic, hæc,
hoc: per Accidens autem fit Articulus:
& alio, quàm demonstrandi, officio fun-
gitur. Ideo ad Pronomina referam.

CRUS.

Non sunt Græci stultitiæ condem-
nandi: quòd hæc duo vocarunt Artic-
ulos, & ante omnes partes Orationis po-
suerunt.

fuerunt. Diversa enim ratione, Latini & Græci ipsa aspexerunt: illi significationis: hi verò, compositionis. Prætulerunt Græci compositionis rationem, ut ego existimo, propter pueros & alios rudiores: qui non rarò dissoluta aliqua loquebantur: quale esset, si sine articulo diceretur: *πατήρ μου, ὃς τοῖς ὅραιοις*: pro, ὃς *τοῖς ὅραιοις*: quod est, ὃς *εἰς τοῖς ὅραιοις*. Sicut etiam nostri pueruli: *Pater noster, es in cælis*: *Vatter vnser / bist im Himmel*: pro, *qui es*, *Der bu bist*. Deinde, etiam propter Nominum declinationes, ab Articulo initium docendi fecerunt: ut ad eas faciliùs percipiendas, Articulus *ὁ, ἡ, τό*, quasi Dux esset: cum priores simplicium Declinationes, in plerisque casibus, terminationes Articulorum imitentur. Denique, quia Articuli usus, maximus est: in omni sermone, Nomina ac Participia præcurrens. Præponunt & Latini *Hic, Hec, Hoc*: imitatione Græcorum, ad indicandū statim Genus, Numerū, & Casum: licet non ante Nominis explanationem

tionem tradant, sicut Græci: quia non sunt verè Articuli. Sic Varro lib. 8. de L. Latina dicit: Ea virilia dicimus, non quæ virum (Phyficè) significât: sed quibus præponimus Hic & Hi. Sic muliebria, in quibus dicere possumus, Hęc & Hæ. Nos autem in Germanica lingua, si eam alienigenas docere velimus, rectè ab Articulis inceperimus: ut à re simplicissima, & Nominum duce. Jam verò una admonitiuncula pueris sufficit: posse articulos Græcos, ad Pronomina Hic & Qui referri. Nolim igitur ego insani more, diruere totum vestibulum: sic utiliter & necessariò, ob causas modò dictas, à Græcis artificibus, ante introitum majorum partium Orationis edificatum. Respuo ego tam violentam utriusq; linguæ congruentiam.

*Congruentia
affectata &
violenta.*

*Occupatio si
gura.*

FRISCH.

Doces tu, in Occupatione primùm poni πρότασις: ut, Quanquam hæc inter nos nuper notitia admodum est. Deinde, Rationem: ut, Inde adeò, quod agrum in proximo mercatus es. Tum

ἀντιπρό-

αὐτοπροσῆγοι: id est, Adversativam: ut, Tamen vel virtus tua me, vel vicinia, facit: ut audacter moneam & familiariter.

CRUS.

De Quanquam & Tamen, multa pag. 172. & 174. garris: ad quæ nihil respondebo: quia, quæ in Antistrig. (pag. 267.) scripsi, vera & firma sunt. Contra quæ quia ex meis Rhetoricis occupationem affers: ostendam, quanta sit vel ruditas tua, si non intellexisti: vel impudentia, si intelligens corrupisti: vel temeritas, si re non probè percepta, tamē dicis: Ecce, tuo te gladio jugulo. Doceo sic in Rhetoricis. Occupationis sunt 4. partes: duæ Adversarii, & totidem Respondentis. Adversarii est.

1. *πρόσῆγοις*: Objicit Aristarchus.

2. *ὑποφωρά*: Quanquam, est concessionis, non adversationis particula.

Respondentis est 1. *αὐτοπροσῆγοις*: Ad hoc sic dicit Crusius. Quanquam
& Tamen.

2. *ἄνθυποφωρά*: Quanquam, prius adversationem, posterius demum Con-

I 3 cessio-

cessionem, significat: ut, Quod Cicero
 F. abundat praeceptis Philosophiae, sub
 disciplina nobilissimi Philosophi Cra-
 tippi: & tamen Cicero P. praecepta Phi-
 losophiae ad eum scribit: hæc inter se ad-
 versantur: quia filius nihil indigere pa-
 tris praeceptis videtur: sed hoc est quasi
 noctuas Athenas portare. Jam deinde
 Cicero concedit illud prius: Quanquā
 abundas, mi fili: nihilominus ad te scribā.

Falsam igitur mihi tu explicationem
 Occupationis affinxisti. Sedebas nem-
 pe olim in prælectionibus meis Rhe-
 toricæ (ut ais in 1. Dial. Strigili subje-
 cto) interim aliud agens: Aristotelem
 aut Frossardum legens: meam institu-
 tionem, ut vilem, contemnens: ut vide-
 licet præsignificares, qualis aliquando
 in præceptores tuos futurus esses.

Urit maturè, quod vult urtica manere.

FRISCH.

Interrogati-
 vum et Red-
 ditivum.

Heus tu Pædagogule, quomodo ve-
 rum est, quod dicis: Interrogativa &
 Redditiva, SEMPER convenire eo-
 dē genere, numero, & casu: Dico enim,
 Qualis

Qualis tu homo es? Mancipium Diaboli? Quis tu vir es? Sterquilinium hominis es.

CRUS.

Ago gratias pro t̃ata veritate: & pro tanta mei laudatione (quales in omnibus tuis Dialogis sunt) grate Discipule. Attamen nec pag. 279. Antistrigilis, nec in Syntaxi Grammaticæ meæ, sic dixi. In Antistrigili sic reperitur: *Concordantia, est convenientia in genere, numero, casu, persona.* Hæc est 1. Adjectivi & Substantivi: ut, vir bonus. 2. Interrogativi & Redditivi: ut, Quis adest? Amicus. 3. Relativi & Antecedentis: ut, Adsum ego, quem quæris. 4. Nominativi, & verbi finiti: ut, Cicero scribit. Quæ ego accidentia (convenientiam generis, Numeri, Casus, & Personæ) illis quatuor generibus dictionum generatim tribuo: ea tu transfers omnia ad solum Interrogativum & Redditivum: addito etiam impudenter Adverbio **SEMPER**, majusculis literis. At in Syntaxi clarè dico: Interrogativum

Concordantia
Syntaxe-
os.

vum & Redditivum, casu convenire debent: non addo, genere & numero: multò minus, *SEMPER*. Putásne homines esse cæcos, surdos, lapides: qui tuam impudentiam non intelligant? Exempla, quæ in me torques, in te recipere. Tu talem te agnosce, & pœnitentiam age.

FRISCH.

Comparati-
vorum natu-
ra.

Quare dicis, Comparativi naturam esse, ut de duobus tantum dicatur? Cæsar lib. 4. de bello Gallico, Ut est captus Germanorum: qui paulò sunt ejusdem generis etiam cæteris humaniores, ppter ea quòd Rhenum attingunt. Annòn hîc additur Comparativo Genitivus unius gentis Ubiorum, comparatæ ad plures, & ad ceteras omnes gentes Germanorum? Fab. lib. 2. Transeo Lycurgum, Aristogitonem, Isæum, Antiphonem. Quid Aeschines? nõne his latior, ardentior, & excelsior? &c.

Vident, ni fallor, Discipuli tui: qualem Preceptorem habeant, & quem styli magistrum, in Latina lingua. Intelligit etiam

etiam Academiae Senatus: quam bellè
sumptus suos collocet: dum te Profes-
sorem, & moderatorem styli Latini, ma-
gnifico stipendio conducit, & alit.

CRUS.

Nondum me à sententia mea depel-
lis, isto ex 9. Satur. 13. plagio: quin usq;
sentiam & doceam, Comparativi natu-
ram esse, ut de duobus tantum dicatur.
Nam in istis etiam exemplis, duarum in-
ter se tantum partium Comparatio est:
etiāsi altera pars plura particularia, aut
Individua, habeat. Germani enim divi-
duntur in Rhenanos (ut, Ubios) & in re-
motos à Rheno: sub quib. plures gētes
continentur: quas Cæsar generatim vo-
cat *Cæteras*. Aeschines anteponitur cæ-
teris Oratoribus, qui non sunt Aeschi-
nes: quos Fabius generali Pronomi-
ne *His* comprehendit.

Vides ergo, nondum discipulis meis
malum, ex ista ratione Præceptorem es-
se. Styli etiam, & Declamationum præ-
fidem, hætenus in XXV I. annum talē:
de quo nec Facultas Philosophica, quæ

ei hoc munus commiserat, adhuc unquam conquestu fuit: cui tu etiam Orationes, ut posses Magister fieri, anno 1564. & sequenti, exhibuisti. Cumq; me Dialecticæ & Philosophiæ planè rudem, ac te in his & aliis magnum, autumes: agnosco sanè meam tenuitatem libèter. Interim tamen descende tu in teipsum quoq; : quantus sis Dialecticus & Philosophus (sicut sæpe gloriaris) cùm ubiq; in Dialogis istis, tum hoc loco, ubi sic argumentaris. Crusius errat in Comparativi natura : Ergo malus est præceptor, malus dicendi Magister: Ergo indignus salario Senatus, & removendus. At me non errare, evidenter ostendi: &, si etiam errassem, non sequeretur, quod tu malignè infers, me ideo removendum esse. Senatus verò amplissimus, cum Collegio meo honestissimo, ita benè de Crusio existimat : ut jam triennium utatur ejus vicaria opera : dum (quod *DEUS* clementer faxit) M. Georgio Hizlero, Oratoriæ ordinario & laudato

dato à plurimis annis Professori, Vifus reftituatur. Tu autem ante bien-
nium, in Epithalamio Principali, te O-
ratoriæ Profefforem in Academia Ty-
bingenfi, fcripferas: quanquã nec Hizle
ro ordinario, nec Crusio vicario, abdi-
catis. Ubi non eft, quod dicas: te in alio-
rũ ad te literis, hoc titulo appellatũ effe.
Nam etiãfi quis ad te ita fcripfiſſet (de
quo tamen dubium eft) non continuo
tu tibi falſum honorẽ arrogare debuif-
ſes. Nec etiam ſequitur: Friſchlinus ſcri-
bit ſe Philoſophum, Oratorem & Poë-
tam: Ergo Friſchlinus eſt Profefſor Ty-
bingenſis Philoſophiæ, Oratoriæ, &
Poëticiæ. Sæpe quidem, & inſtanter,
poſt Labacenſem reditum petiſti Pro-
feſſionem tibi mandari (ſaltem extraor-
dinariam) ſed prævaluit illud apud Se-
natum: Tollat te, qui te non novit.

FRISCH.

De Mea refert, Scaligeri ſententiam,
eſſe Accuſativũ (quafi ſit, Hoc mea ne-
gotia refert) veritatis eruendæ gratia in
medium

*Mea refert,
aut intereſt.*

medium attuli. Idcirco non ita operose illud tueor: neq; ita mordicus insisto, ut calūniaris, Martine. Nam & istud Mea refert, per Ablativum exponi posse, nō eo inficias, Vobisq; libenter hæc concedo, & in Syntaxi mea, neq; Ablativū, neq; Accusativū, pono in Regula (nihilominus tamen constat Syntaxis) sed in observatione, quæ Regulæ subjicitur, aperte dico: quòd ista Pronomina sint Ablativi casus.

CRUS.

At vehementer in Strigili, quam JOBINUS 1585. excudit, pag. 91. Accusativos esse contendisti. Novicios (inquis ibi ad verbum) compilatores, cū suis auctoribus, dico errare: quod verbis Interest & Refert, Ablativos tribuunt. Quasi verò, cū Latini dicūt: Mea interest, tua interest, vestra interest: Mea refert, nostra refert: non loquantur potius in Accusativo plurali, quàm in Ablativo singulari, &c. Hæc tu ibi. Sic etiā Sanctius in Grammaticula (paucarum enim pagellarum, novicieq; conjugationum

tionum verborum cōfufionis, est) Gre-
ca, tecum errans, dicit: Præpositio ad-
iūcta Verbo, sæpe suum casum retinet:
ut, μέτεσι ἐμῶν, interest mea negotia.
Quod utrumq; falsum est: quia nec μέ-
τεσι ἐμῶν dicitur, in hac sententia: sed, μέ-
τεσι ἐμοί τοιςδε: nec, Interest mea nego-
cia: sed, interest meâ.

In hujus autem 1587. editione Stri-
gilis, ab eodem JOBINO venum ex-
positæ, γνωσιμαχῶν (pœnitens prioris di-
cti, novicios compilatores dico errare,)
mutas personam, dicens: Novicios cō-
pilatores, cum suis autoribus, dicit
Scaliger ex sententia Donati errare:
quod verbis Interest & Refert, Ablati-
vos tribuunt.

Laudo, quod errorem fateris: nobisq;
jam de Ablativo MEA concedis. Nam
ipse met ante aliquot jam annos, in tuo
Jul. Cæs. redivivo, Act. 2. Sc. 2. τοῦ Tua
produxisti, in hoc versu, Cic. Quid verò
ages cum Cæsare? Eob. *Mi vir, quod
tuâ non interest, percontari desine.*

Est Tetrameter Jambicus, usq; ad In-
terest.

terest. Sequentia verò non laudo. Primum ais: Dicit Scaliger ex sententia Donati. At nullam mentionem Donati, de his verbis (cap. 125. de causis L. Latine) apud Scaligerum reperimus.

In observatione deinde, quam Regulae subjicis (recenti Grammaticae ab *J. O. AN. SPIES* 1586. mense Septembri excusa) non modò non aperte dicis: ista Pronomina Ablativi casus esse: sed etiam timide, primò Donati ex Phorm. Terent. sententiam, deinde Scaligeri referens, addis: Donati expositionem confirmat Plautinum illud in Persa: Quid ad me, aut quid ad meam rem refert? Ita magis in illam sententiam inclinas, ut Accusativos esse sentias: prae timore tamen non audes confiteri. Est ne hoc aperte dicere, esse Ablativos? Sed nec Plauti exemplum quadrat: quia aliud est, Hoc meâ refert: & aliud, Hoc ad meam rem refert. Non sequitur: Hoc est Accusativus: Ergo illud etiâ est Accusativus.

Esse verò Ablativos, egregie nobiscum

cum etiam Saturnius tuus, li. 3. ca. 17. sentit: Probatq; hoc Teretiano (5. Phor. 8.) versu:

Etiā dotatis soleo. *CH.* Quid id nostra? *P H.* Nihil. Ait etiam, eos esse nomina Substantiva.

Cū igitur, grate Discipule, vel tandem jam, à nobis de his Ablativis convictus in præsentī loco (2. Dialog. pag. 218. Poppy (mi) manus des: qua fronte superius) pag. 160.) ausus es contra me scribere: Quasi tu, Crusi, ullius erroris, aut calumniæ ullius, nos convincere, in hunc usque articulum temporis potueris? Hæc enim sunt tua Verba. Quare etiam in ista huius 87. anni Strigilis editione (quæ jam tertia est) non omisisti totum potius locum: Dicit Scaliger ex sententia Donati errare, &c. Nul- lum enim jam (veritate patefacta) usum ille locus amplius habet: nisi quòd ex Scaligeri opinione, alii etiam in errorē induci possunt. Potius etiam hunc nobilissimi Philosophi nevū tegere, quàm revelare debuisses.

Sed

Sed finem facio primo Capiti: in quo tantummodo præcipuos tuos, in rebus Grammaticis, errores refutare volui. Quare? Non propter te, qui nunquam corrigi te patieris: sed partim propter meum contra Grammaticen & Strigilim tuam libellum, à te iniquissimè tractatum: ne si tacuisssem, veram bonamq; causam deseruisse aliquib. viderer, partim, ne sophismatibus tuis, aliqui simplices in errorem inducerentur. Nunc verò ex his nostris, licet paucioribus, abundè apparet: qualia sint cætera, quæ oggannis: ut ita neminem decepturus sis. Manet itaq; mea cum Animadversionibus Antistrigilis, adhuc in loco suo immota, & invicta: cum qua ut Lectores justi, tuos nugatorios & putidissimos *DIALOGOS* conferant, enixè rogo & oro. Sic enim veteratorium & malignum artificium tuum, & meum veritatis tuendæ studium, facile inter noscent. Neminem Scaligerum, neminem Lipsium, neminem aliorum eruditorum & bonorum, quos in me concitas,

tas, tibi stolido & malitioso Imperatori,
succenturiatos Duces opem laturos es-
se, planè mihi persuasum habeo. Itaq; a-
nimo otioso & quieto sum.

CAPUT ALTERUM, IN II. TRA:
QVO DE PERSONA NI: CTATUS
CODEMI FRISCHLINI, ET PERSON:
Martini Crusii, a-
gitur. NALIS.

RESPONDI præcedente
Capite, NICODEME
FRISCHLINE, ad emi-
nentiora quædam, quæ in
re Grammatica habes, vitia. Quo re-
sponso non fuisset opus: si Antistrigilis
nostræ veritati celsisses: sicuti meritò fa-
cere debuisses. Venio nunc ad personā
tuam: ut, qualis homo sis, cognoscatur
ab ignaris vitæ ac morū tuorum. Quo
in loco, simul etiam persona defende-
tur mea. Cujus rei causam, tu dedisti: cū
ego alioqui rebus contentus, de perso-
nis aut nihil, aut exiguum quid, nec
K nisi

*Causa huius
de Personis
tractationis.*

nisi leniter, dicturus fuisset: sicut nec in Antistrigili, scelus me ullum tibi eo scripto objecturum, dixi. Satis itaque habuisset, plurima & atrociora Strigilis tuæ in Grammaticos maledicta, mea Antistrigili, longè moderatius repulisse. Nunc autem, quia in Dialogis tuis, non tantum veritati rerum, contra conscientiam veteratorie contradicis: verum etiam in me, multosque alios, tum innocentes, tum etiam bene de te meritos, contumeliosissime inveheris: dabitur, ut spero, abs quivis justo rerum aestimatore, mihi venia: si tuis petulantissimis maledictis, aliquantam tuæ personæ notationem, cum mei defensione, ubi opus erit, opposuero: cum crudelis perhibeatur, qui suæ suorumque famæ rationem non habeat. Non enim tibi propositum est, consulere publico bono (sicut falso in tuis scriptis gloriaris) ut bene erudiatur juventus: sed mecum certare aggressus es (quemadmodum 1. Dialog. Poppysmi 133. fateris) de palma in re literaria. Qua quidem
in

in parte, facile tibi cedere voluissem
quovis tēpore: si vir bonus fuisses, nec
nos Scholasque perturbatum ivisses.
Quid etiam curarem: si quamvis ma-
lus, foris magnus esses, modò nostram
domi quietem non interturbares? Nūc
verò ubiq; per Dialogos tuos, convi-
ciorum nimbū in me, aliosq; effun-
dis. Quo consilio? ut ulciscaris Crusiū
& Collegas: à quibus te oppressum pu-
tas: ut laudatissimam hanc Academi-
am, summa ope Professoribus ejus de-
formandis, ubiq; infames ac destruas.
Interim nec Illustrissimo huic Ducatui,
patriæ tuæ: nec viris maximæ autori-
tatis, pietate sapientiaque reverendis,
parcis. Verū cæteri quidem, ipsi
se poterunt defendere: si non potius
te, ut hominem vita factisque con-
demnatum (quanquam tua gloriatio-
ne virum bonum) contemserint. E-
go verò pro me respondebo: nisi si
quando aliorum quoque persona, re-
ctè fuerit adjungenda. Non autem
certabo iracundis & inanibus con-

Lib. 6. cap.
11.

viciis tecum, sed conabor, quo ad ejus fieri poterit, non esse imitator mali hominis: sed potius rationem ejus habere, quod me decet. Nam etiam ethnicus homo, A. Gellius, exemplo Q. Metelli Numidici, sapientis viri docet: Cum inquinatis hominibus non esse convicio decertandum: neque in maledictis, adversus impudentes & improbos velitandum: quia tantisper similes & compares eorum fiamus: dum paria & similia dicamus, atque audiamus. Dicit quidem Aeschines bene: τὸ ὡς δὲς ὁνειδὸς, ὃ πρὸς τὴν ἀκρίβειαν ἀφικνεῖσθαι: & Cicero, ut ignē in aquam conjectum, sic reservens falsum crimen, in innocentem hominem collatum, statim extingui: sed tamē interdum talibus quoque est obviam eundū: ne ab aliis, qui homines & res non norunt, vera putentur. Sicut etiam D. Hieronymus contra Jovianum dicit: Pateat, quod noxium est: ut possit conterī, cūm patuerit. Accedo igitur nunc ad virtutes tuas: ubi nihil facile ponam, nisi aut ex certissimis scriptis: aut ex cōtestata

testata mea (rebus præsertim præsentis, & cum clarissimis viris eas audientis agentisque) noticia: eaque omnia ideò, ut omnes judicent: truculentisne calumniis tuis fides habenda sit, nec ne.

I. *HUMILITAS ET MODE-*

stia Nicodemi Frisch-
lini.

Cùm à nuptiis primis illustrissimi nostri Principis, 1575. Stutgardia huc rediisses: dixisti: Ego jam illic dedici omnes homines contemnere. Respondit tibi quidam reverendus Doctor: Certè tu nihil boni didicisti. Inflaverat videlicet te ad tantum fastum, gratia Principum virorum & nobilitatis, opinioque tuæ eruditionis & sapientiæ. Itaque in sen-
sus meo Collegio, posueras in Julio tuo Redivivo: Si omnis nostra prudentia in venenum mutaretur: eam non fore tantam, quæ ad unam muscam sufficeret necandam. Sed hoc ab illustri manu deletum fuit.

*Contemptio
omnium ho-
minum.*

Dicis 2. Dial. 42. contra Animad-

K 3 vers.

*Sol oriens,
Frischlinus.*

vers. meas. Ego & meus famulus, libenter tibi seni parceremus: vel patronorum tuorum causa: vel etiam propter Græcos tuos versus. Sed quando tu senex, & Sol occidens (si modò sol nominari potes) mihi juveni, & Soli orienti, non parcis: necesse est, ut tibi nullo modo parcam.

*Dignitas &
præeminētia
eius.*

In Epist. 11. Septemb. 79. tua manu ad me scripta, dicis: Quanquam graviter offensus tum fui: tamen tuæ ætatis majorē, quàm dignitatis & præeminentiæ meæ, rationem habendam putavi. Loqueris de versiculo, eo anno à me in Ethicen Sam. Hailandi scripto: Qui malè gratus, eum puniat ira DEI: dicens, totam juventutem in te scriptum clamitare. Postea anno 80. idem versiculus, clam me apud Typographum, illam Ethicen recudente, à te fuit frustra tentatus: deinde graviter in Senatu Academico oppugnatus, ut deleteretur. Ego autem 12. Julii strenuè defendi eū: Inter alia multa gravia argumenta etiam hoc ponens: Hic versiculus hîc stat, sicut

sicut Helvetica vacca: est δέσσις. Si jam Frischlinus sub eam federe vult, & mulgere: per me licet: fiat ὑπόθεσις. Mulgeat ergo (faciat συμπέρασμα) se esse ingratum in præceptores, si libet. Ego nō possum impedire. Ita absolutus fuit meus versiculus: nec in præterfluentem Neccarum condemnatus.

Rursus 2. Dialog. Poppysmi 186. di- Orator, Poë-
ta, Philosophus.
cis: Quantus ego sim Orator, quantus Poëta, quātus Philosophus: credo, te jamdudum sensisse: nisi tu fortē leprosam menti cutem induisti: ut aculeos orationis meæ non sentias.

Et in eodem Dialog. 209. Dubita- Ad Collegiū
Philosophiæ
eundē sessio-
ne sua.
tis vos Moropolite, Tubingæ bacchantes: quo in loco inter Professores sit collocandus Palatinus Cæsarius?

Sanē 2. Jun. 77. Rectore Magn. statuta Academiæ recitante, ipse te ad juniores Doctores, qui non erant Professores, è regione nostri collocasti: non amplius nos agnoscens: quòd Poëta L. Philosophiæ
& Theol.
Doctor.
anno septuagesimo sexto creatus esses: ac te Philosophiæ Doctorem scriberes.

Nescimus, à quo hac appellatione sis ornatus. Multò minus, quis te Doctorem Theologiæ creaverit. Nam & hoc titulo usus es. Habésne in Diplomate aliquo de his testimonium? Si non habes: nō es magis Doctor Philosophiæ, quàm omnes Tybinge creari soliti Magistri. Omnes hi sunt Doctores Philosophiæ, licet nomen hoc nō usurpent. Vide ergo, ne plagium istis titulis commiseris. Etiam 77. anno dixisti: te, ubi Comes Palatinus factus esses: in publico conventu ad Rectorem magnificum sessurum. Hoc tamen non fuisti ausus: sed supra Decanū Collegasq; Philosophicos sedisti. Idcirco noctu scabellum vestibulo tuæ tum domus, quod Cœmiterio templi nostri cōtiguum est, impositum, postridie conspectum fuit. Sequenti etiam tempore, in templo quoque non amplius cum Professoribus artium, per aliquot annos, sedisti. Veruntamen grave tandem 82. anno mandātū venit: ut tū infra Collegiū meū, tum rursus cū Professoribus in Templo, sederes.

Cum

Cùm autem ad Labacensem Scholā, *Discessus Ty*
 à nobis discessurus esses (quo abiisti 24. *binga Laba*
 Jun. 82.) dolenter dixisti (sicut ex quo- *cum.*

dam clarissimo viro, affine tuo, audiui)
 Mein stolzer Kopff / vnnd vbelredend
 Maul / bringen mich hinweg. D hett ich
 euch gefolget : Die ihrs gut mit mir ge-
 meint habt. Falsus ipse es, tibi superbum
 & pertinax ingenium tuum, & maledi-
 cum os, causam Tybinga discedendi
 fuisse. Et 16. Junii his verbis in Sena-
 tu usus es: Vocatus sum à proceribus
 Ducatus Carniolæ, ut ibi Scholæ præ-
 sim, &c. Oro autem universos vos, &
 singulos: ut quæ intemperie animi, &
 fervore juvenili, peccavi, mihi ignosca-
 tis. Certè si bonis viris, & nobis Philo-
 sophicæ Facultatis Collegis, quos nūc
 Moropolitas, & Strigilares Decemvi-
 ros vocas, dicto audiens fuisses, & hu-
 militer te gessisses: quàm benè nunc ti-
 bi esset? Sed mox etiam Labaci, oratio-
 ne prima, in Tybingenses Præceptores,
 tantum non nominans, invecus fuisti:
 nec bonis intelligentibusq; viris pla-
 cuisti.

cuiſti. Tanta eſt animi tui impotentia,
& in nos odium.

Apparēt ex hiſce pauculis tantum, aliquot egregiæ virtutes tuæ: Arrogantia, ſuperbia, ſenectutis alienę contemptio, longævæ ſibi vitę promiſſio, aliorum deſpectio, ambitio, maledicentia, ſalutarium conſiliorum rejectio, ficta deniq; pœnitentia: quæ omnia, magnæ prudentiæ indicia ſunt.

II. GRATITUDO ET BENEDICENTIA.

*Præceptores
Friſchlini.*

Dial. I. Animadverſ. 136. dicis: Unde autem, & quo nomine jactas (Cruiſi) te mihi fuiſſe Præceptorem? Nam de Hailando, Hizlero, & Lieblero, non eo inficias: fuiſſe ipſos mihi præceptores annículos: ſicut & alios tres, qui jam ævum cū Chriſto agūt: & fateor, me multū in Philoſophia ſub iis profeciſſe: & quæ ab eis acceperam: ea poſtea ſub Schegkio noſtro plurimum adauxiſſe. Cujus rei erit indicio noſtrum, quod proxime ſequetur, colloquium. In quo ego ba-

go baxeis Socraticis, & Aristotelicis, os-
tium, Martine, sic batuam: ut, qui, &
quantus sim Philosophus: & quàm tu
homo ἀπαίδευτος ἐν τῇ ἀναλυτικῇ, καὶ ἀ-
φιλόσοφος: id omnes viri docti sint per-
sensuri, &c. Hæc tu.

*Consideremus jam nos ea aliquan-
tulum: propter Philosophicas,
quæ ἀναλύσεις in te ibi reperiun-
tur, virtutes.*

Principiò negas, me tibi fuisse Præ- Num Crusta
ceptorem. Judicet ergo ex his, quæ ac- us fuerit præ
curatè ponam, Lector justus, an verum ceptor ei.
dicas.

Natus es, *NICODEME FRISCH-
LINE*, anno 1547. die Sept. 22. hora
matut. 4. (ut ipse alicubi scripsisti) paren-
tibus Iacobo, Cōcionatore Balingæ: &
Agnete, Joan. Ruffi, civis Baling. F. quā
pater tuus duxerat anno præcedēte. Po-
stea circiter annum 1560. in Cœnobiis,
primò Kynigsbrunnensi, deinde Bebbē- Cursus stu-
husano, ad bonas literas & linguas, diorū Frisch
cum aliis Illustrissimi Vvirtembergici lini.
Principis beneficiariis educatus fuisti.

Post

Post id tempus 63. anno Tybingam missus, vixisti deinceps in illustri stipendio: ac meus Auditor factus es. Quo tempore ejus anni? Omnia dicam ex meo Discipulorum Catalogo, diligenter conscripto. Cœpisti me audire circa initium mensis Martii in Rhetorica Philippi Melancht. & in orationib. Ciceronis: quas lectiones inter alios discipulos (plebeios & nobiles) etiam generosi Falckensteinenses Comites audiebant, D. Vvirichius, & D. Sebastianus: sicut aliquantò post, generosi quoq; Solmenses Comites: D. Ioannes Georgius, & D. Otho: nec non generosus Comes D. Hermannus à Vveida. Eodem anno in quartam classem promotus mense Novembri, meus in Philoctete Sophoclis auditor factus fuisti.

Inde 64. anno, Mart. 22. sub Decanatu M. Samuelis Hailandi, Ethicę Doctoris, primo, M. Georg. Hizlerus, O-
Baccalaureus ratorię Professor, te Baccalaureum fe-
reus. cit. Tunc me usq; ad tempus alterius laureę tuę audivisti in Homerica Iliade.

de. Præeram autem tunc etiam Declamationum muneri, sicut adhuc: non ita ineptus ad id, ut tu odio depravatus putas, à Collegio meo iudicatus. Eo completionis ad Magisterium tempore, sex Orationes Latinas mihi exhibuisti: & unam Græcam, copiosam: itemq; duo Carmina Græca. Quibus exercitiis, si adhuc habes, meum nomen subscriptū reperies. Erant tunc condiscipuli tibi, me Præceptore utentes, inter alios hi: qui postea summum eruditionis gradum, in diversis Facultatibus consecuti sunt: Christianus Engelhardus, Heliæus Röslinus, Nicolaus Taurellus, Philippus Hailbrunner, Samuel Myllerus, Andreas Planerus, Stephanus Gerlachius, Petrus Beuterichus.

Non autē tantum subscripsi: sed quædam ex illis etiam tibi in publico loco legi, & correxi: nempe 20. Jan. 65. Orationem Latinam, & Carmen Græcum. Deinde 19. Maji ejusdem anni partem Orationis Latinæ, & totum Carmen Græcum. Ea tu quoq; postea sub meo
impe-

imperio, publicè de more recitasti. Perlegi quoq; , rogatu tuo, emendationis causa, Epistolam Pauli ad Titum, à te carmine Græco conversam, anno 67.

Cùm postea mēse Junio anni 65. tēpus Magisterii advenisset: ibi ejus mēsis 17. die, publico programme potestatem ego petendi eū honorem adolescētibus dignis feci. Tu itaq; , cū aliis duodecim, privatim mihi nomen tuum dedisti, ad examina admitti petens. Admissione igitur facta: tu quoq; in utroq; examine, privato & publico, grate Discipule, meam & collegarum censuram subiisti: ac postea, judicio nostro primū locum adeptus, Calendis Augusti (data mihi publicè à reverendo & dignissimo Cancellario, D. Jacobo Andree, potestate) voce manibusq; meis, Magister cum tuis competitoribus creatus es.

Num jam non fuerim ego tuus Præceptor: circiter duos & dimidiatum annos: aliorum esto judicium. Nam quòd te à Jodoco Stigero Belga, Græca didicisse ais in Cœnobio: & anno ætatis

tuæ

turæ decimo tertio, Psalmum Græcum composuisse: sic respondeo: Scripsisti ergo anno Christi 60. quia 47. natus fueras. Erat autem mea Grammatica Græca anno 59. jam ad docendū in Ducatu recepta. Miror ergo, tibi nō fuisse cognitā: cū modò 63. anno ad nostrā Academiā veneris. Quòd etiā dicis: te in meo auditorio cū aliis sedisse aliud agētē: id eo me nō debere falsò gloriari, q̄ tibi p̄ceptor fuerim: hoc me à sententia mea non depellit. Turpis enim profectò ista Confessio: te pro forma ibi tantum sedisse, & personarum discipulum fuisse. Video quippe, quàm bono exemplo jam tum condiscipulis tuis fueris. Nec illud quoque me demovet: quòd dicis, te metu poenæ audivisse duos ex me Homeri libros: ne fieres ὑποπότης: id est, ne ab illustribus Stipendii Præfecto in mensa potu vini privaveris. Honestā (si Diis placet) oratio Beneficiarii Principis. *Oderunt peccare mali, formidine poenæ.* Solitus autē tu es, in Stipendio etiā rebellē te p̄stare. Nō pudet te, qui prudens

*Qualis dicitur
Cruji.*

*Qualis Ora-
tor.*

*Professor
Poëticae.*

*Calumniator
Præceptorum.*

dens & magnus Orator haberi vis, ea de te scribere: ex quibus quivis, tum pravitatem ingenii, tum stultitiam tuam, pervidet? Ergo tum etiam mox ostendisti, verum esse: quod nos postea, quā tu 1568. anno, mense Majo, Professor Poëticae confirmatus fuisti (præcedente namq; anno, tui periculum ea in re factum fuit) identidem experti sumus: quantus esses contemptor Præceptorum tuorum: cū te omnibus doctiorem & neminem nostrū docendo satisfacientem judicares, atq; etiam apud alios nos traduceres: artesq; convellere aggrederis. Ut, quod 75. & 78. anno, ex te auditores nobis noti audiverunt: Ego dediscendo didici Rhetoricam: brevi videbitis meos libros Rhetoricos. Epitome Physicæ Liebleri, nugæ sunt: ego conscribam compendium egregium. Non est Dialectica hīc, non exercitium styli. Sic 6. Januar. 82. ad duas horas in Astrologiam, oratione in publico auditorio, debacchatus fuisti: ubi etiam contra Crises Medicorum. Ideo tibi

tibi à Magn. Rectore interdictum fuit: ne absolveres illam Orationem 11. die Januar. sicut in animo habueras. Spectabat enim res ad factiones inter studiosos. Verum, ad sequentia.

Quòd enim famulum sic dicentem facis: Ego neminem unquam audiui ex omnibus Crusii auditoribus: qui diceret, se vel tātillum in ipsius lectionibus profecisse: respondeo sic: Ne dicas falsum testimonium. Cur enim 1565. anno, Novemb. 19. infimum auditorium contubernii, in quo docebam Homerum, propter angustiam (quòd multò plus centum auditorum inesset, & multi stare cogerentur: sicut cum Lieblerò D. Cācellarius vidit) amplificatum est, contigui cubiculi pariete sublato? Idcirco Homericum auditoriũ appellatur: quòd cæcus Homerus à Crusio explicatus id amplificaverit. Omnes ne illi in lectionibus mei inviti erant, sicut Frischlinus? Falsum. Nam multi sua sponte audiebant: sicut ne in hunc quidem usq; diem (per singulos jam 28. annos)

*Mendax in
Crusium.*

nos) auditorum Græcæ linguæ copiâ
(DEI beneficio) deficior.

Tu ergo, qui neminem ais, vel tantillum se sub me profecisse dicere: nomina tantum duos, qui hoc dicant: Provoco te. Audis? Si nemo etiam ex me proficit: quare hæc verba de me posuisti in Callimacho tuo ab Henrico Steph. 77. excuso, in tertio Hymno, versu 2 3 4. de Coria Diana? Hunc locum ut sic exponam (inquis) non me magis veterum Interpretum commenta, quam unius viri, Martini Crusii, undiquaque doctissimi, & in Græca lingua facile Principis, autoritas commovet: qui & ipse Corien, Dianæ cognomen, à Proeti filiabus inditum esse, judicat: sicut & sequens in versu Etymologia declarat. Hæc ibi. In primi verò hymni versu 2 2. ἡ πόλις ἔφύπερθε σαργωνίδας ὑγρὸς ἰάωρ ἢ εἰργν: i. tibi nunc fluit Jaon: ibi olim multæ quercus stabant, &c. hanc veram huius loci sententiā ego tibi ostēdi: tu verò mei nō meministi: cum antè alienissimō sensu eum locum corrupisses: & mihi te corrigenti,

*Crusii consiliis
us.*

rigenti, magnas gratias egisses.

Anno etiā 75. 76. 77. cum Poëtarū emendationem instituisses: quot modò per schedas, quas adhuc habeo, me de variis locis de consuluisti? Ibi inscriptiones: Doctissimo & humanissimo viro, Martino Crusio: Decano, compatri, & Præceptorī suo colendo. Exemplū ex charta, quā 16. Decemb. 76. misisti.

Libro 2. Aeneid. (inquis) jurare auserim, hos versus ita esse ordinandos:

*Clarescunt sonitus, armorumq; ingruit horror:
In segetem veluti cum flamma furentibus austris
Incidit: aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata lata, boumque labores:
Præcipitesque trahit sylvas. Stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.
Excitior somno, & summi fastigia tecti
Ascensu supero: atque arrectis auribus asto.*

Respondi tibi tunc: me retinere usita
tam collocationem:

*Clarescunt sonitus, armorumq; ingruit horror,
Excitior somno, & summi fastigia tecti.
Ascensu supero: atque arrectis auribus asto.
In segetem veluti, &c.*

Quia *κινῆσθαι* ὡς τὸ μέλλου, sonitu magis magisque appropinquante, Aeneam

commoveri: & certiolem fieri, hostes
adesse, non civium arma sonare.

Anno etiam 69. dono mittens mihi
tuam Stipēdii Tubing. descriptionem,
& anno 78. Susannam tuam, inscripsi
sti manu tua, Præceptorī & amico colē-
do. Annōn etiam in Strigili 87. recusa,
à me antea reprehensus, quòd posuisses
in Prolegomenis, Aliquot centena er-
rorum, mihi obediisti: & nunc posuisti,
Aliquot Cēturias errorum? Alios mul-
tos errores nūc in Dialogis tuis agno-
scis, à me tibi in Antistrig. mea ostensos:
id quod tibi monstrare possem, si opus
esset. Ergo adhuc à me discis.

Sed de hoc, me tibi Præceptorem fu-
isse, satis hæc sunt. Certè non dimitto
te de manibus: quin meus fueris Disci-
pulus. Nunquam hoc à me impetrabis,
NICODEME. Quamobrem? Non
quòd tuo disciplinatu delecter (doleo
enim ex animo: tua dona, quæ à *DEO*
habebas: ab Illustrissimis Principibus
nutrita: à clarissimis benevolētissimisq;
viris exculta: ita malè à te collocata es-
se)

se) non etiam ideo, ut mihi ita clarum Discipulum fuisse jactē, ut tu dicis (infamem enim esse doleo) sed ut tibi conscientiam aliquātum commoveam, si fieri possit. Sin minus: ut saltem ego, & alii non minus, calumniis & maledicentia tua, magis apud bonos viros libermur: cū facile eis inde cognitu sit, quale geras ingenium, & quæ tua sit voluptas.

Venio nunc ad Collegas ornatissimos, compatres meos humanissimos, viros pietate & eruditione prestantissimos: Lieblerum, Hizlerum, & Hailandum: quos tu non is inficias: fuisse tibi Præceptores. Quandiu? Contemptim, anniculos: & proinde jam pridem à te abjectos. Alteros autē tres, qui sint, non nominas. Ideo & mihi beatè quiescāt. De viventibus ergo dicatur. Hos tres fateris Præceptores: sub eis etiam multū te in Philosophia profecisse: & quæ ab eis acceperis, ea postea sub Schegkio plurimum adauxisse. Cur igitur eis, hinc inde in istis impurissimis libellis,

*Ingratus in
alios Præcep-
tores.*

In Lieblerū.

ita pulchram gratiam refers? Dicam pri-
mò de Lieblero. Huic in 1. Dial. Ani-
madvers. objicis: eum Epitomen suam
Physicā, de verbo carptim transcripsis-
se ē libris Jacobi Schegkii: nulla ejus fa-
cta mentione in Præfatione. Quod an-
te multos annos in Prisciano vapulan-
te dixeras: Schegkii compendia, ē ma-
nibus puerorum excussa, ingrati Disci-
puli audaciā. Ita præceptorem hūc, pla-
giarium facis. Atqui sciunto omnes: il-
lius libelli editionem summa cum vo-
lūtate Schegkii factam esse: utpote qui
eum domi suæ iudicio suo subiectum,
integrū mensem habuerit: ac posteriori
tempore suis etiam nepotibus prælege-
rit. Contrā, in epist. 12. Septemb. 85. ad
Sam. Hailandum scripta, apertè ponis:
te illum in Prisciano tuo locum, de Pe-
tro Ramo scripsisse: non de Lieblero.
At ubi Ramus fuit Schegkii discipu-
lus? Fantus est tuus cādor. Eidem quo-
que Lieblero objicis, antea fuisse Pasto-
rem Ecclesiæ Derendingens. & tēpore
Aicheliano, secutū esse aliud consilium:

ac

ac pro pastore Ecclesię, factũ esse merce-
nariũ Academię. Putidum de Aichelio
(qui olim blanditiis & dolis circũveni-
ens Evangelicos concionatores, suspẽ-
dio perimebat) putidũ, inquã, menda-
ciũ. Nã Aichelius, lōgè ante hoc Derẽ-
dingense tempus perierat. Quòd autẽ
ẽ concionatore fuit factus Professor: qd
in ea re peccati est: Habuit causam om-
nibus bonis probatã. Objicis præterea,
crapulosum esse: & ebriũ ex equo dela-
psum, in honorẽ Collegii Philosophici
totũ annũ claudicasse. At hoc non ex e-
brietate factum fuit: quia matutino tem-
pore, inter proficiscendum per sylvam,
cũ solus esset. Nullus etiam inter o-
mnes Professores hĩc, ad ebrietatem bi-
bere solet: sed vivũt tẽperanter omnes.
Quòd claudicavit: honestius est, quã
si feles ancillaria, vel nettricarĩa, fuisset.
In Lieblerum denique, qui 25. Febru.
79. in Magistrorum Creatione, simpli-
citer, neminem notans, dixerat: *SIC-
UT NUGANTUR* Poëtæ: tu postri-
diẽ longa Oratione apud juventutem

invectus atrociter fuisti: nō quidem nominans, sed intelligenter eum omnibus describens. Interfuit ei Invectivæ, etiam frater & duo filii Liebleri. Ubi inter alia maledicta, quasi Poëtæ summa essent injuria affecti, pro illo Ovidiano:

Est DEUS in nobis: agitate calescimus illo:

Sedibus æthereis spiritus ille venit:

Tu sic πῦρ δῶν, in eum & Collegas dixisti:

Est furor in vobis: agitante calescitis illo:

Sedibus infernis spiritus ille venit.

Quasi verò Poëtæ non nugentur, imò etiam mētiantur. An nescis, Catullū donare suum lepidum libellum Cornelio: quòd is ipsius soleat aliquid putare nugæ? Annōn laudatur ab Aristotele (ca. 24. ποῦν ποιεῖν κῆρ) Homerus, ut bene ψυδῆ λέγων; Tolerabile esset, te nugari, & benè ψυδῆ λέγειν: si nō etiam furiosè scriberes. Sed accedo ad cæteros Collegas, sub quibus te profecisse dicis.

In Hailan-
dum.

Dial. 2. Animadvers. 42. scribis: Hailandus tibi (Frischlino) assentans palā, & te laudans, atq; amicum simulās: sed
aliter

aliter ad Stuccium scribens: Hęc verba, sub mea persona nequiter ponis: quasi ego ea dicam: sicut & alia innumera mihi falsò ascribis. In Epistola denique Hieremiæ Patriarchæ Constantinopolit. (quam Epistolæ Pædagogulorum *κακοζήλως* opponis: sicut & in aliis plurimis mea ineptè imitaris: Oratoriā scil. à me discens) in illa epistola, inquā (tanquam ex persona Hieremiæ ad me) dicis: Martinus Crusius, Imperator (copiarum contra Frischl.) sub cuius imperio, ordines ducunt: Georgius Lieblerus, Samuel Hailandus, Georgius Burhardus, Michael Mœstlinus (sextum ex isto conturbernio, scribis propter cæcitatem huic bello esse inutilem: ad manus quidem exerendas, sed consiliis tamen tibi non deesse) itē Iohannes Vvackerus, Leōhardus Engelhardus (Scholarchæ Stutgardiani) Eusebius Stetterus (Rector Scholæ Anatolicæ, in minori asinaria) quibus omnibus accedat etiam Erhardus Cellius, conturbernii Rector.

*Decemvirī
Strigilares,
ut Froeschlā
nus vocat.*

Verberas hîc verbis indignè, cū cæteros viros doctissimos & honestissimos, tum M. Sam. Hailandum, & sextum quendam Collegam: illum Hypocritam faciens : huic cæcitatem exprobrans. At ille vita & moribus gravissimus & constantissimus vir est: hic, licet oculis nunc captus sit, mente pietatem & virtutem cernit: quo utriusq; evlogio, tu prorsus cares: quia impius & malus homo es. Hi sæpe te amanter ad officium viri boni, adhortati sunt: & nonnunquam, cū graviter peccasses, ante ruïnam tuam stantes, intercessionibus suis te sustentarunt. Præcipuè verò Hailandus, non semel coràm, impotentis animi tui facta & conata reprehēdit: ad moderationē, & bonos mores, te graviter & benevolè adhortans. In duos hos, & in Lieblerum, ingratus es: cū tamen te sub ipsis multum profecisse fatearis. Viden', verū esse illud, quod ego in Antistrigili scripsi: te arma à nobis habere, quibus contra nos utaris?

In Scheg:
kium.

Sic & in Schegkium ingratus, ante
multos

multos etiam annos, fuisti:rejiciens coram aliis, prolixitatem ejus in Organo Aristotelico explicando: cū dicebas, novem annis opus esse apud eum in dolabra comparanda.

Quando igitur ad ædificationē ventum iri? Si meos Grammaticos libellos, τετραπλήεις, quadratos, toties appellas: quantō magis illius magni Philosophi, copiosa & doctissima in Aristotelē commentaria? Subjungis deinde, fore *Minæ in Cru* indicio, quantum sub his viris profeceris, *sium.* tuum proximē securum Colloquium: in quo me supra modum velis ex Philosophia batuere, ad ostendendā meam in ea ruditatem.

Ad quę respondeo: me complurium quidem thriorum strepitū audivisse: sed quanta sit tua ubiq; Sophistica & vanitas: id ex iis modō, q̄ in primo capite cōtra te attuli, sufficienter patere. Cōviciis *Maledicētia* quidē ubiq; ceu grandine quadam, me *& convicia.* verberasti: ego verō omnia contemno:

Ὡς εἰ με γυνὴ βάλοι, ἢ πᾶσις ἄφρων.

Καὶ φάρ γὰρ βίη τοῦ ἀνδρὸς ἀτίμητος, ὅτι δολανοῖα.

Omnia

Omnia autem ista maledicta, & in-
 temperiem furiosissimam, in te retor-
 queo: ut tu, qui eam ceu canis evomui-
 sti, rursus more canis devores. Parrici-
 dam Præceptorum tuorum te ostēdis:
 antehac quidem occultius, nunc verò
 apertissimè. Si namq; vultu tantum sæ-
 pe læditur pietas, iudicio etiam Ethni-
 corum: quid de tam scelerata verborū
 tuorum importunitate sentiatur? Dicis
 in 1. Dial. Popp. 102. τὸ πῆν καὶ λέξῃς ἔγωγ
 ἐμοῦ, ὡς κασιγία κερύσει. Et pag. 133. Ego
 te præ amore cupio discerptum. Et 2.
 Dial. Popp. 187. Vah, quòd te jam non
 habeo per capillos. Ergo παῖτα λείας es.
 Præceptores enim, alteri parentes sunt.
 Batuit verò te vicissim DEUS, pro-
 pter superbiam & extremam ingratitu-
 dinem tuam, amētia furoreque maximo:
 batuit ignominiosis calamitatibus, ba-
 tuitque magis ac magis. Qui enim red-
 dit mala pro bonis: non recedet malum
 de domo ejus: ait Domini verbū, haud-
 quaquam mentiens. Verūm de gratitu-
 dine tua adversus Præceptores, satis.
 Quales

Quales jam ex hoc loco virtutes tuæ sint, clarè apparet. Primum, ipsa ingratitudo: quæ ex illa, quam primam virtutem tuam posui, superbiâ, nascitur. Qui enim ita superbus est: is ne Præceptoribus quidem parcit. Deinde cōtemptio conspicitur Præceptorum, Discipulis mali exempli datio, obstinatio, stultitia, calumnia in Præceptores, seditio, mendacium, maledicētia, falsitas, illusio, minæ, convicia, deniq; parricidium.

III. VERITAS ET CONSTANTIA.

Hic verò infinitus demonstrandi cāpus est: ex tuis scriptis, & ex nostris ad hæc veris responsionibus: quantò tibi studiò habeas veritatem, quàm constanter in ea agas: an in te bonitas & candor sit: & an iniquè apud nos tecum actum fuerit. Consideremus tantum præcipua quædam: licet ex iis quoq; , quæ antehac posui, eadem virtutes tuæ appareant.

Principiò igitur, Dial. 1. Animadvers.
pag.

Incongrua pag. 114. & 115. negas: te in Strigili, u-
congruentia. bi nos incongruos Grammaticos vo-
 cas, meam Latinæ & Græcæ Gramma-
 ticæ congruentiam, tanquam incon-
 gruam, sugillasse. At profectò sugillasti.
 Ratio 1. Etiam si M. Neander, L. Lossi-
 us, Phil. Melanchthon, Pet. Ramus, e-
 tiam ipsi utriusq; linguæ Grammatica
 scripserūt: tamē nec ipsi, nec alius quis-
 quam, titulū *CONGRUENTIAE* eis
 indiderunt. Non potest mōstrari ullus.
 Ego solus hanc ἐπιγραφὴν meis libellis
 præfixi. Ratio 2. Etiā si dicis te nescivis-
 se ad annum usq; octogesimū quintū:
 à me Latinam Grammaticam esse scri-
 ptam: neq; ad hunc usq; diem (anni 86.
 & 87.) legisse: tamen fieri non potest, ut
 ignoraveris. Græca enim mea Gramma-
 tica, quæ 59. anno, in hoc Ducatu, &
 postea aliis in multis locis, doceri cœ-
 pta est, habet hanc inscriptionem: *Mar-*
tini Crusii Grammaticæ Græcæ, cum Lati-
na congruentis, pars prima. Deinde:
M. Crusii Grammaticæ Græcæ, cum La-
tina congruentis, pars altera. Non le-
 geras

geras tot annis hæc verba? Non inde intellexeras, Crusium scripsisse etiam duas partes Latinæ Grammaticæ? Atqui ambo filii tui, in schola Anatolica M. Stetteri, vocabula ex Nomencultura mea, quæ primæ parti Latinæ adjuncta est, didicerunt: anno 80. usque ad 82. annum: quo tu ad Labacensem Scholam discessisti. Nulla alia Nomencultura, quàm hæc, nec ante 80. annum, nec hodie, ejus Scholæ pueris proponitur. Qui etiam 75. & 78. anno, carpere libros Academiæ nostræ solitus fuisti (nullam doceri veram Dialecticam, nullam Rhetoricā, &c.) tunc ignorasses, aut nō etiā inquisivisses, meam Latinam cum Græca congruentem Grammaticam: cum jam tum quoque te Præceptoribus opponeres, & ad juventutem infamares? Qui alicubi dicis, te LXXX. Grammaticos legisse (tanto studio multos ad me & alios evertendos conquisivisti) annon etiam Latinam Grammaticā CRUSII quæsiuisses aut invenisses?

Calen-

Calēdis præterea Febr. octogesimaliquin-
ti anni, Argentorato huc rediisti. Unā
quoq; Strigilis tua, ac poëtica tua ope-
ra, ejusdem anni principio tuis impen-
sis excusa ab *JOBINO*, advecta fue-
runt: duobus vasis, altero magno, alte-
ro parvo, exemplarium refertis vj. cen-
tenariorum. Volebas scilicet oppidi Ty-
bingæ plateas, tam præclaris operibus
consternere. De iis mihi quoq; singula
Exempla (*ἁδωρον δωρον, ἁδκὸν ἡσίομον*)
sine tamen inscriptione donantis, ter-
tio die post misisti, mordendi scil. mei
causa. Quare hæc pono? Ut ostendam,
num Lectori sit credibile, quòd dicis te
modò 85. anno (ut sæpe in Dialogis di-
cis) meam Latinam Grammaticam vi-
disse: cùm istorum operum impressio,
circa principium ejus anni absoluta fue-
rit. Quid dico, circa principium 85. an-
ni? Vidimus profectò eorum excusum
Exemplar, huc Tybingam allatum, die
21. Decemb. octogesimali quarti anni.
In ea autem Strigili ponitur: Quis un-
quam audivit dici bonam passerem, as-
sam

sam anserem, parum montanam? Hanc autem *PARUM MONTANAM*, crebro mihi ex Nomēclatore meo objicis, in Dialogis tuis, & in epistola adversus Frischlinomastiga. Ergo ante 85. annū de Grammatica mea Latina certē scivisti. Deniq; si ne ad hunc usq; diem, illā legisti: sicut in loco, quem suprà ex te citavi, ais: quę est ista audacia, ista impudentia: quod condemnas ejus cū Græca Grammatica congruentiam, tanquā minimē congruentem? Dicis enim in eādē, quam antea citavi, 114. pag. me ita conscribere præcepta utriusq; Grammatices: ut pleraq; omnia, *δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ἀσώτων* à se invicem dissentiant. Quod etiam in priorē editione primi Dialogi contra meas Animadv. 1586. sic dixeras. Falsum igitur, te de aliis ullius, quàm mea Grāmaticę utriusq; congruentia incongrua loqui.

Alia veritas Frischlini.

In Præfatione ad Decanum & Professores artium in Academia Vvitembergenſi, sic inter alia scribis: Philippi

Plagiarū
Philippi.

M

puden-

pu'denda (errores in Grāmatica, ex barbaro seculo) nō sunt revelanda, nedum defendenda: id quod faciunt Grammaticuculi: id est, ingrati in Philippum Cuculi: qualis est Martinus Crusius, & socii: qui libros Philippi, aut suos fecerūt, commisso plagio: aut Philippi libris, e Schola sua profligatis, suos substituerunt, &c. *Ad hæc respondeo.*

Sæpe me vocas plagiarium in istis Dialogis: & hoc loco, meos etiā Collegas. At nemo nostrum, plagium in Philippum cōmisit: quia in Præfatione Antistrig. fatemur, ipsum optimè de literis meritū: nos grata mēte ipsius beneficia agnoscere: ejusq; scriptis profecisse. Ego quoq; anno 1560. ἐπιτάφιος de ipso scripsi, Vvitebergæ & Basileæ excusum. Biennio autē post, in Præfatione Grāmaticę Latinæ posui: me non ideo, quia hāc edā, cujusquā Grāmaticen rejcere: nedum illius magni, à quo omnes didicerimus, MELANCHTHONIS: cujus etiam vestigiis, in docenda hac arte, ego institerim: & velut explicationē scribere

scribere voluerim. Ex qua quisque tantum sumere possit, quantum sibi utile iudicaturus sit: fortasse operam non perditurum. Est ne hoc tibi plagium: cum ita honorifice de ipso sentiamus & scribamus? Nec etiam libros ejus ita e Schola Tubingensi ejecimus, ut tu falso dicis. Tota enim PHILIPPI Grammatica major, in Pedagogio nostro tractatur: Burchardus Dialecticam Philippi apud nos docet: Lieblerus ejusdem Rhetoricam explicat, adjunctis meis Questionibus. D. vero Andreas Planerus, Organon Aristotelis, non suam Dialecticam unquam: Lieblerus, Physicam Aristoteleam, & interdum suam Aristoteli conformem Epitomen, propter juniores: Hailandus autem, Aristotelis Ethicam, suam vero Epitomen nunquam. Atque hec omnia, ex ordinatione illustrissimi apud nos Magistratus. Nec ante nos, Ethica & Physica Philippi fuerunt explanata in hac Academia, sed Aristotelis. Hoc ne Philippus quidem ipse, si viveret, improbaret: Aristotelem ipsum, ceu

*Honoratus &
Tybingensi-
bus Philip-
pus.*

fontem legi. Non etiam Hailandus (ut
& huic calumniæ respondeatur) voluit
unquam probare S. literas & Ethica,
sed Ethicam ex S. literis: nec quisquam
adhuc refutare potuit. Grāmatica præ-
terea Latina & Græca, apud nos ea est:
quæ Philippum non contemnit: sed ex-
colit, declarat, ad usus nostros accom-
modat, alicubi etiam auget. Hoc laudi
est Philippo, non plagium. Ac vidimus
interdum, Philippum Prefationib. com-
mendasse Grammatica: quæ aliquis ex
ipsius Grāmatica, ad suæ Scholæ usum
accommodata conscripsisset. Ita & ho-
norificè de beato Philippo sentimus: &
nullo modo plagiarii appellādi sumus.
Alioquin etiam veteres laudatissimos
Scriptores, plagii accusabis. Annōn e-
nim Plautus & Terentius, ex Menan-
dro, Diphilo, aliisque Græcis, multa trās-
tulerunt in suas Comœdias? Annōn
Virgilius multa ex Homero, Hesiodo,
Theocrito? Annōn Cicero, Philosophi-
ca Græcorum, primus Latina fecit: nec,
ut interpretes, vestigia eorum sequēs: sed
hinc

hinc inde, quæ sibi placerent, carpens? Nec hi magis eorum, ex quibus sumpserunt, mentionem fecerunt, quam nos Philippi. Vide verò interim tu, dū nos plagiarios identidem crepas: ne nos vicissim te plagis plagii irretiamus. Nam in libello Ablativi Græci, quem ante te Sanctius tradidit, sanctè nullam Sanctii mentionem facis. Et in priore cap. suprà, duo tua plagia demonstravi: unū de Pronominibus, Hic, Iste, Ille: alterū de Comparativis, quæ de duobus dicuntur: ubi loca Saturnii ponis, nulla ejus mentione facta. Etiam Philippica & nostra, sæpe in Grammaticen tuam transcripsisti: aliàs ad verbum, aliàs verbis immutatis: ipsorum nominibus dissimulatis: ut tu scil. illorum laudem tibi rapias. Annōn quoq; plagiarius es? id est, fur grati animi, quem Præceptoribus tuis debebas? Jam verò vide, quā iniquus in ipsum Philippum sis. Eum enim non minùs, quàm nos, Plagiarium facis: & aliter parum quoq; honorificè de ipso sentis. Scribis enim in eadem il-

*Ejus in Phi-
lippum con-
tamelia.*

la ad Vvitebergenses præfatione, ne-
gari non posse, quàm plurimas in isto
Philippi Grammatico opere fæces hæ-
sisse, quas ille è libris Heinrichmanni,
Reischii, Simleri, Alexandri, & similiū
hauserit. Nam hos, duces fuisse Philip-
po: & Philippum eos secutum fuisse: &
multas retinuisse sordes: quæ isto bar-
baro seculo fuerint Latinitati aspersæ.
Eas fæces postea 3. Dial. 228. speras è
tua Grammaticæ emendatum iri ab o-
mnibus Pædagogis: qui & te & Philip-
pum ament. Etiam non defuturos (ut
jam cognoveris) qui utrâq; tua Gram-
matica sint usuri in suis Academiis &
Scholis: Crusio, & Crusii similibus, lon-
gum valere iussis. Ita fœculentum facis
Philippū, & huic te anteponis. Macæ.
Benè loqueris de Philippo, ut sapiens
scil. Orator, ad Vvitebergenses: quibus
te vis excusatum, tanquam qui non ve-
lis Philippum ex omnibus Scholis ex-
terminare, sicut Tybingenses se arguāt.
Sic etiam 1. Dial. Animadv. 126. dubi-
tas: nū scripseris ad GEORG. GRUP-
PEN-

PENBACHIVM: quòd speres, brevi fore: ut omnes Philippi nugæ è Scholis ejiciantur. Contra 2. Dial. Poppysmi dicis constanter: Non est mihi dubium, quin mea Grāmatice intra paucos annos, sit everfura nugas Philippicas: & præ ceteris omnibus locum habitura in Scholis. Addis, hoc pium & charitatis plenum propositum esse. Grammaticā enim Philippi, multis adhuc nugis, tam veterum, quàm recentium Grammaticorum, scatere: quemadmodum demonstrarint doctissimi & summi viri: Scaliger, Saturnius, Sanctius, Marius, Verrepæus. Hæc tu. At nuspiam hi nominant, quod sciam, Philippum perstringendi causa. Tu verò quàm honorificè de ipso sentias (quemcunq; etiam colorem tui excusandi quæras) cognoscent omnes, qui hanc tuam Epistolam legerint: quam totam ex tuo Autogra-
pho, ad verbum sub-
jiciam.

Epistolæ ad
G. Gruppen
bachium, cō
tra Philippi
Grammaticam.

S Humanissime D. Georgi, habt ihr je
mals begert / mit ewer Truckerey/
den Schulē so wol / als den Kirchē/
zu dienen: so thund der Jugend in Schu-
len so viel zu dienst / vnnnd truckend mein
Grammaticam. Ich will euch hundert
Gulden auff zehen setzen: wann ihr inn
zwo Messen nicht tausent *Exemplaria*
vertreiben. Man kan keine *Exemplaria*
auß *Italia* bekommen / oder gar tewr: eins
pro 8. oder 9. Baken. Es haben mich
zuviel *Studiosi* gebetten: ich wölle sie nur
abschreiben lassen. Wann sie im Land
bey nechstem *Synodo* (dann ichs den drey-
zehen Prelaten dedicieren will) angenom-
mē wird (wie albereit zu Laugingē / Link /
Hailbrunn / Hall / vnd andern mehr Or-
ten / daruñ mir zugeschriben worden) so
will ich euch ein *Privilegium Cesareum*
zuwegen bringen. Mit dem lausigen No-
cken ist nichts anzufangen: ihr könnet
ihn dann oberreden / vnnnd auff ewern Fos-
ten auffnehmen. Ihr habt doch noch
ein Preß ob der Burgstaig: vnnnd kündt
inn

inn vierzehnen tagen tausent Exemplar
trucken : wann ihr allein der Jugendt/
vnd den *Privatis Pedagogis*, auff diß
mal einen solchen Dienst mögen bewei-
sen. Bitt vmb ein vnabschlegige Ant-
wort. Ich will selbs *Corrector* seyn.
Gedenckt / wie ihr ihm iekundt wolten
thun / wann euch mein Gnediger Fürst
vnd Herz mit ernst mandiert : daß ihr *des*
scriptionem nuptiarum, so auff zwölff
Bogen vnd mehr anlaufft / solten vnver-
zogenlich trucken. Nun weiß ich gewiß /
daß euch die *Grammatica* herzlich wol
abgehen wird. Hiemit Gott be-
fohlen. Datum den 22.

Junij / 85.

E. Dienstwilliger

N. Frischlinus.

M 5

RESPON-

DEFENSIONIS
RESPONSUM GRUPPEN-
bachii, eodem die.

Sofern ich vergewist / daß diese
sein *Grammatica* / im Fürstenthumb / auch andern von ihm be-
stimmten Orten / gelesen vnd gebraucht /
auch mir ein *Cæsareum Privilegium* auß-
gebracht wurde / wölle ichs / vnd anderer
gestalt nicht / trucken.

RESCRIPTUM FRISCHLINI.
Herzen Gruppenbach / meinem
G. Herzen.

II.

*Fistula dul-
ce canit.*

Αεπνομός.

So *Humanissime & ornatissime D. Ges-
orgi*, Freundtlicher vertrauter Herz
vnd Freund: Wie ich heut vermeldet / al-
so ist es in der wahrheit beschaffen: vnnnd
will all mein Haab vnd Gut darauff ver-
wetten / ihr werden Gott / vnnnd vnsern
Gottseligen Schulen / ein solch *benefi-
cium* mit ewerm grossen Nutz schaffen:
daß ihr euch darab erfreuen werden. Vñ
sollen des *Privilegii* halb / nicht einige sor-
ge tragen: Dann so bald die *Exemplaria*
fertig

fertig / ich stracks zwenkig in die Keyser-
liche Kammer presentieren will / vnd ein
stattlichs *Privilegium* erlangen / daß im
ganken Reich keiner nachtrucken solle.
Mir zweiffelt nicht / es werde in wenig ja-
ren mein *Grammatica* / D E M P H I -
L I P P O S E Z N L A P P E R E Y
Z N G R U N D außtilgen / vnd
A L L E Z N plak haben vor andern al-
len. So ihr anfangen wolt / lasset michs
wissen: je eh / je besser / damit noch vor der
Messz ein *Privilegium* erhalten werde.
Non potestis credere, quantum sit D E S I -
D E R I U M in universa Germania haben
di Grammaticen. Comparabis tibi maiorē
laudem apud omnes doctos, quā si C E N
T U M Tomos Brentii excudas. Loquor cer-
ta & explorata: & absq; omni damno, cum
summo lucro. Ich weiß / daß ihr mir
noch danken werden. Vale-

te, 22. Junii.

E. Dienstwilliger

N. Frischlinus.

Hæc

Hæc ita præclare tu de Philippo, ad Typographū. Nec hic peccavit, quòd istas tuas ad se epistolas, aliis monstravit. Neq; enim tu eas obfignatas ad eū miseras, nec aliis mōstrari vetueras: nec, cum is à te ante exilium tuum, hoc nomine reprehensus, Retorsionem scriptā ad te misisset, quicquam tunc contrā scripsisti.

Quòd autem ad excusationem tui, de tali ad GRUPPENBACHIIUM cōtra Philippum scriptione, dicis: Vah, Martine, an nescis illud Horatii?

Laudat, venales qui vult extrudere merces:

Infero: te ergo impostorem esse, ἄνθρωπος, Hypocritam. Quòd etiam dicis, me manibus & pedibus obstitisse editioni Grāmatices tuæ: falsum est. Quòd si etiam fecissem: benè fecissem. Careres enim nunc & tu, & alii, molestiis.

Ad Alexandrum Hockium quod attinget: quem tu pediculosum: id est, nihil hominem, vocas: bonum virum non modò nunc contumelia afficis: sed antè

re etiam eum in magnum damnum cō-
jecisti. Conqueritur, se xxx. florenorum
iacturam, jam à multis annis à te pati:
quòd Orationem tuam de laudibus vi-
tæ rusticæ, Nobilitatis insectatricem
(quam tamē rem ipse nō intellexit) ex-
cuderit: cū pleraq; Exemplaria, sibi ad-
empta fuerint, ad tantam tuam Nobi-
lium offensionem sepeliendam.

Tantus tuus conatus erat, tuam in-
trudendi Grammaticen: ut scil. quod in
Nobilitate offensa deperdideras: id in
Grammaticulorum oppressione resar-
cires, & me aliosq; conculcares. Incen-
dium quippe incendio restinguere ni-
teris.

Alia Frischlini veritas.

Dial. 1. Pop. 87. CR. Ego meos libros
nec vi, nec dolo, uspiam intrusi: sed sola
benedictio DEI favorabiles fecit ipsos.
FR. Mentiris tu, profligatissime Syco-
phanta. Nam tu ex omnibus Scholis
Vvирtenbergicis exturbasti Græcā Cle-
nardi Grammaticam, & intrusisti tuā: i-
dem

Grammatica
Græca Cle-
nardi, et Rhe-
thorica Ma-
joris.

dem facere conatus cum Latina tua Grammatica, &c. Georgii item Majoris quæstiones Rhetoricas, tuis multo doctiores, ejecisti tu perditæ nebulo, ex omnibus Vvirtembergicis Scholis, & intrulisti tuas, &c. Item 2. Dial. Popp. 155. per famulum dicis: Crusius non vocatus, non rogatus, non conductus, imò ineptus, accessit ad cōscribendam artem Grammaticam. Hæctū, grate Discipule, ad quæ audiatū meum responsum.

Schola Mem-
mingensis.

Anno 1556. usque ad annum 58. Mēmingensi Scholæ cū præessem: edidi sex libellos Latinæ Grammaticæ, & 2. libellos Græcæ: ita, ut quisque libellus Latinus (pueris in 4. classes divisus) posteriori libello, complementum addendo, pro captu & progressu juventutis, interserviret: & duo Græci libelli, Latinis libellis responderent. Hos 8. libellos, non sine vocatione, nec ultrò currens, sed autore Ludovico Rabo Theolog. D. & consuasoribus prudentissimis reverendisq; viris, Scholarchis & Visi-
tatoribus

tatoribus Memmingensis Scholę, conscripsi & edidi, propter causas honestas: quas copiose in Præfatione primę partis Latinę ad Scholarchas expono. Nam valde ibi probata fuit mea docendi ratio: imò profectus ex ea apud pueros, is in examinatione solenni reperi- tus, ut esset admirationi: dicentibus quibusdam, se nunquam similem antehac vidisse. Testari possunt, quidam, qui etiamnum in illa urbe vivunt. Itaque adhuc etiam illis meis libellis in sua Schola utuntur. Inunc, & me non rogatum, non conductum, nec aptum ad scribendam Grammaticam accessisse dic.

Anno deinde 59. die Junii 10. Stutgardię (quò descenderam commendatione clarissimi viri, Nicolai Varenbyleri Juriscons. & in Academia Profess.) primam notitiam mecum iniit Scholę moderator, vir doctrina, & virtute præstans, Ioannes Vvackerus. Qui narrabat mihi, se e proximis nundinis Francofordianis libros Stutgardiam

Grammatica Græcæ Crusii excerptio in Vvirkemb. Ducatu.

diam allatos considerantem, vidisse ibi
ambas meæ Grammaticæ Græcæ par-
tes. Eas sibi placuisse: autorem Consi-
liariis Principis fuisse, ut in Scholas re-
ciperentur. Id factum esse. Itaq; jam an-
te quoq; quàm ego die 4. Jun. Tybin-
gam venissem, in Pædagogio Acade-
mico doceri receptæ fuerant. Quomo-
do ergo audes dicere, à me Grammati-
cam Clenardi, undiq; è Ducatu ejectā
fuisse? Ego verò nescio (& alii profes-
sorū hodie dubitant) an Clenardi Grā-
matica, antè publicè in Pædagogio, &
aliis Scholis, prælecta sit, necne. Un-
de etiam mihi, tum temporis peregrino
Tybingæ (ibi enim octo annis non fue-
ram) tanta potestas fuisset? Quomodo
meam Grammaticam intrudere po-
tuissem? Nec postea quoq; de Latina
hoc conatus sum unquam. Ideo nec
Yvackerus mihi resistere eâ causâ, ne-
cesse habuit. Quem virum crebrò calū-
niaris impudenter: qui nec ipse ultrò,
seu non vocatus, Grammaticam scri-
psit: sed jussu Consistorii, ante permul-
tos

tos annos, Philippi Grammaticam, ut optimam tunc etiam habitam, in Quaestiones redegit. Cujus deinde (ut & Engelharti) iudicium hoc fuit (quicquid tu gannias) Crusii Grammaticam, praestare omnium aliorum Grammaticis.

Receptus deinde ego, tum Stutgar- *Rhetoricā*
diæ (ut Tybingæ præessem nobilibus *Philippi.*
adolescentibus: ab Illustrissimo Duce
eò mittendis) tum Tybingæ (ut doce-
rem publicè Græcos Autores, & in ter-
tio Pædagogii ordine Rhetoricam) mu-
nus docendi 21. Augusti, ejusdem 59.
annii, aggressus sum. At quam reperi
Rhetoricam, antea ibi doceri solitam?
Philippi Melanchthonis: non certè Ma-
joris. Eam igitur fideliter ipse quoque do-
cui: & aliquot annis post, Quaestionib.
juventuti commodis illustravi, atque etiā
amplificavi. Qua fronte igitur, Majoris
Rhetoricam à me ejectam, meamque in-
trusam, dicere audes?

Quapropter ista mendacia, ut evo-
muisti impudenter, ita etiam resorbe tur-
piter. Adhuc enim verè, & ex animo,

N pro-

profiteor: sola benedictione *DEI* libellos meos factos fuisse commendabiles multis: nec eos unquam invidiâ tua maligna expellere poteris Ideo falsum dicis, & impiè calumniaris, quando s. 7. pag. Popp. 1. subjungis: Vanitatem tuam, Crusi, (Grammaticam & Rhetoricam tuam intrudentis) omnes boni viri meritò admirantur (ubi, & quânam?) præsertim cùm tu, exemplo Fabelli tui (D. ne Cancellarii?) tribuas *BENEDICTIONI* divine, quod est vestrę tyrannidis. Neque enim ullo jure potestis, tyrannidis vestrę, quam in Ecclesia & Scholis, non solum patris, sed etiam peregrinis, hæcenus exercuistis, culpam ullam in Principes, miserè à vobis seductos, cõferre. Tota hujus tyrannidis culpam, quantacunque est, tota, inquam, vestra est. Ac nisi tu meos *DIALOGOS*, & instituta tecum colloquia, argumentis invictis confutaveris: scito tu, quòd pro pediem lecturus sis meas Animadversiones, in utramque tuam Grammaticen. Hæc, tu. Perge modò gnaviter insanire &

*In Theologos Vvriten-
bergicos.*

Minæ.

& mētiri, grate Discipule: quia jam pridem omnes verecundiæ & sanitatis fines transiisti. Istas verò minas, ne pili quidem facio. Quò magis tu me deformas: eò magis me *BENEDICTIO* divina ornabit.

Alia veritas.

Dial. 1. Animadv. 138. FR. An nescis, Crusi, quonam loco habeas ministros Ecclesiæ tuæ? Scribis sic in tua spinosa Syntaxi Prepositionum, pag. 749. *Calumnia de Concionatoribus.* Multi artibus, quas hactenus factitarunt, relictis, ad peram & palliolum assilientes; corpusq; in Sole, ad Aethiopici modum, squalidum reddentes: repente Philosophi è Sutoribus & Fabris existunt, virtutemq; circumeuntes laudat. Sie werden Predicanten. Quæso te, per Græcum Ablativum, mi homo: quis Augustanæ confessioni adversarius, potuisset contemptius loqui, de vocatione ministrorum verbis, quam tu hîc loqueris?

Respondeo ad ista Crusius.

Diabolice calumniaris: cupiens me

reverendis Theologis meis, à quibus tu impiè defecisti, odiosum facere. Ego verò non de ipsis, nec de aliis bonis Ecclesiæ pastorib. ullis, hæc dico: sed occasione loci ex Luciano desumpti, de indoctis & audacibus illis loquor: qui ad omnia alia se ineptos perditosq; videntes, interdum in suggestum concionarium, homines mercenarii, vètris causa assiliunt: se intrudentes, sicut tu Grammaticen tuam intrudere fatagis. Fortè verò calamitatibus & fame, vel tandem fractus, idem aggredieris. Nūc autem, quoniam inquinatus tu es: me quoq; & alios quosvis, inquinare cupis. Nugas agis.

Alia veritas.

Negotiū Cō
stantinopolis
tanum.

Gloriatur Crusius (inquis Dial. 1. A-
nimadvers. 139.) in suis ad M. Neandri
literis: quòd Græci ex Academia Tu-
bingensi, Byzantium accersiverint in-
ter alios pios & doctos juvenes, Ste-
phanum Gerlachium, & Salomonem
Schvveickerū, suos discipulos, ut Græ-
cè eos audirent cōcionantes, &c. Quo-
modo

modo ista consentiunt cum libro patroni tui, adversus Schererum Viennensem edito? &c.

Responsio.

Non aliud narrat rever. D. Jacobus Heerbandus, in illo 1583. adversus Jesuitam responso: quàm quod ego lib. 7. *Turcogræciæ* meæ, in Annotatis 1. epist. narro. Quòd autem clarissimus vir Neander, meus honorandus amicus, diversum narrat: hoc ex malè narratis alicujus aliùs habuit, non ex me. Vide verò tu, quàm bonus sis Dialecticus. Neandri verba sunt: Scribitur ad Martinum Crusium. Hinc tu infer: Ergo Martinus Crusius id scripsit. Ideo falsum crimen mihi impudenter impingis: nihil à more tuo alienum faciens. Aequè, ac Papistæ, tu nobis de actionibus Constantinopolitanis insultas, in istis putidissimis Dialogis. Derides, ut novus Rhapsaces, consilium DEI. Putasne tu, verbū ejus, quod illic per Scripta nostra seminavimus, irritum fore? At ne pluvia quidem, aut nix, frustra de

cœlo cadit. Scribit equidem Jacobus Gorscius, in sua Animadversione, siue Crusio: me ingenii dotibus abuti: & deplorat meam infelicitatem: quòd extra Ecclesiam Catholicam non sit salus. Putat idem, quia in mea *Turcogracia* converterim quædam, quæ pro Papistis faciant: me ideo ea magni putare, aut iis assentiri: ut est narratio de cadaveribus excommunicatorum, ea non dissolvi in terram. At, ut narrationem Græcorum, non quòd ei fidem adhibeam, converti. Etiam superstitio, non modò vera fides, multum *DEI* permissu potest. Papam quoque Romanum, quotannis Patriarcha Constantinopolitanus è communionem Sactorum ejicit, & execratur. Ergo & Papæ corpus, in terra indissolutum atque manebit. Ideo me nequaquam infelicem sentio: quòd superstitiones horreo, & traditiones verbo *DEI* repugnantes. Ego verò immortales gratias ago *DEO*: qui me in Ecclesia verè Catholica (in doctrina, à M. Luthero ex *DEI* verbo repurgata) voluerit

luerit nasci : & inservire fideliter huic
 Cōstātinopolitano negotio. Nō enim
 me ad id improbē intrusi, à nemine vo-
 catus (sicut tu, grate Discipule, 3. Dial.
 148. calumniaris) sed meam operam
 piis nostris Theologis offerens, non co-
 gens, eis probatam strenuē præstiti. Fi-
 dei etiam plenus sum, hos in Domino
 labores, nequaquam frustrā casuros:
 sed hoc semen, quod ex Propheticiis &
 Apostolicis literis (nullo modo no-
 vam doctrinam, ut Papistę calumnian-
 tur) apud Græcos sparsimus, suo tem-
 pore (licet corporibus nostris in terram
 resolutis) uberes allaturum fructus. ε-
 ρηδω, ὅπου δυνάμει καὶ σθερεῖ δόξῃ. πῶς εἰς
 Ἰησοῦ ψυχὴν εἰρηκα. Die 13. Junii, Anno
 1587.

Alia veritas.

Scribis Dialogi Animadver. 1. pag.
 155. In Cnodero tuo, Crusi, in Græcis
 poëmatis, annotas ad marginem, & lau-
 das verba cujusdam Rustici: qui dixe-
 rit: eum non posse Præfectum & Ca-
 stallaneum esse: qui non sit aleator,

*Castellani
 virtutes.*

potator, scortator, &c. *Responsio.*

Libēter me involveres in causam Nobilitatis à te offensæ: quasi ego etiā maledixerim nobilibus. O' insignem impudētiam tuam. Ego in carmine, quod de Cnodero scripsi, narro: tēpore, quo Hispani in agro Vvirtembergico fuerint, quærentes D. Joan. Brentium, ut caperent, aut interficerent: hunc sanctū virum latuisse in Hornbergensi castello, sub habitu Castellani. Tum quendam ejus loci dixisse (quod in margine annotavi) Certè mihi non videtur iste esse Castellanus. Nec enim aleator est, nec potator, nec scortator, nec blasphemator. Hoc ego ex alieno ore narro: nō ea verba laudo. Nec dico, non posse esse Castellanium, qui non habeat ista vitia. Potest verò esse, & debet, sine ipsis. Sed nec de ullo nobili, multò minus de Nobilitate, ibi dicitur: verum generatim de Castellanis, seu præfectis: qui possunt etiam ex plebeio ordine esse. Ecce, quā cupidus sis mei calumniendi: qui ex meis scriptis, non mel, ut apis: sed venenum,

num, ut araneus, fugas: &, quando nihil veri contra me invenis, nequiter fingas.

Alia veritas.

Dial. Animadv. 1. pag. 155. dicis: in *Nobilium* Comœdia Joannis Mentæ, quam ego *infectatio.* & totum meum Collegium approbaverimus, sub persona Tobia gravissimam esse infectionem Nobilitatis: quia procures Aulici hodie serviāt Diabolo, fidem nullam habeant, &c. & à me ipso, esse illam Comœdiā ad HOC-*KIN* M excudendam portatam. Me studere, ut te maledictis meis in odio Nobilitatis retineam: quasi Marco Vvagnero faveam, &c.

Respondeo.

Iterum calumniaris improbissime: stultè conans turbis, quas tu contra Nobilitatem Germanicam anno 80. excitasti, nunc alios innocentes implicare. At illa apud Mentam infectatio Nobilium, non de nostri seculi, nec de Germaniæ, nobilibus loquitur: sed de Aula impii Regis Sennacheribi: quæ sine du-

bio etiam fuit impia: & Tobie est ea In-
vectiva, non alicujus nostrorum homi-
num. Quomodo Tobias, queso, hodie
nos & Germanos nobiles infectari po-
tuisset, aut voluisset: à tempore & loco
eorum remotissimus, nec ulla ab eis in-
juria affectus? Sed Frischlinus putat,
homines esse cæcos & bardos, qui ni-
hil nec videant, nec intelligant. Putat, suam
(hominis inimici & infamis) autoritatē
esse tantam: ut simpliciter calumniis su-
is statim credendum sit. Ideo autem i-
rascitur Mentæ: quod is eam Comœ-
diam nobis (suis Præceptoribus) inscri-
pserit: & nos ibi laudans, herois Frisch-
lini nullam mentionē fecerit. Voluit, à
Menta mutari præfationem, & suum no-
men poni. Approbavimus autem ita
Comœdiam: quod existimavimus, eam
nihil habere contumeliosi in quenquā
hodiernorum hominū, &, ut scriptā ab
homine juvene & ingenioso, tolerabilē
esse. Falsum etiā est, quod dicis: me por-
tassee eam ad Typographum. Et, si etiam
portassem: quid ad te? Quid etiā ad me

Vvag-

Vvagnerus: Tuus maneat ille: non meus est Vvagnerus. Nihil unqu reiā mihi cum eo fuit. Falsum quoq; hoc est: quòd dicis, me studere, maledictis retinere te in odio Nobilitatis. Tu ipse te adhuc hodie in eo retines. Scribis enim 1586. in epist. dedicatoria Nubium Aristoph. ad Joannem Cobenzelium, &c. his verbis: Videbar mihi (Vvormaciæ nuper in vestro conspectu & colloquiis) non in tractu Rheni: sed in ripis Austriaci Danubii, inter eos homines versari: qui à moribus hostiū meorum (boni enim, & benè morati, me nō oderunt) tantum discrepant: quantum modesta virgo, ab impuro scorto dissidet. Et 2. Dial. Popp. 229. Idē tu facis, Crusi, qđ quidā Cyclopes: à quibus excitatus est anni octogesimi tumultus, in equestri ordine, &c. Et antè, 214. ejusdē Dialogi. Hoc (me sedere Stutgardie 85. mēse Majo, in cœna) cū animadvertissēt quidā nobiles Vvirtenbergici: mihi ob causam nō ignotā, haud justē infēsi: inter quos Christophor⁹ quidā Scher: cuius

jussu Principis , carcere luit.

Alia veritas.

Dial. Animadv. 1. pag. 141. & inde, commemoras tua in Academiam Tubingensem promerita : Senatum Academicum pungis: tanquam, qui tibi non satis salarii pro laborib. dederit: & quod nos, non te, sed Buchardum ineptum, in nostrum Collegium receperimus: cum tamen Senatus promiserit, si foret locus in Philosophico Collegio vacans, tibi neminem ante latum iri. Nec non falsum esse dicis, quod ego tibi in Antistrigili objeci: Senatum & Collegium meum, plurimas molestias à te sustinuisse: profersque testimonium Academici Senatus, tibi anno 79. de virtutibus & meritis tuis datum: atque Liebleri Cruciique, & paucorum ex Senatu, odio, te, tanquam contemptorem Præceptorum, impeditum esse inquis.

*Videamus hæc, quàm verè à te dicantur
& passim jactentur.*

Negas ne tu, te plurimas molestias
Sena-

Molestia, Se
natui Aca-
dem. exhibita.

Senatui & nobis exhibuisse: Falso ne-
gas. Recognosce enim mecum.

I. Die Junii 10. anno 1574. ab oppi-
di Tybingens. Magistratu, apud Senatū
nostrū accusatus fuisti: quod cōtra op-
pidū, sive cives, famosum carmē affixe-
ras: in quo inter alia, hic versiculus fuit:

Exulat hac pietas, exulat urbe fides.

Pulchrū tyrociniū Professoris poëtica.

II. Die 12. Jul. 76. Venisti cum aliqt
ebriis studiosis (semper. n. factionē tuā
habebas: & stultorū adolescentum ani-
mos, à Præceptorib. ad te, velut Cēcias
nubes, attrahebas) venisti, inquā, ebriis,
ad castellū Roseccium, nō lōgē hinc di-
stās: absente tunc p̄fecto ejus, M. Hiere-
mia Godelmanno. Ibi vi cōtendisti à fi-
liab. ejus intromitti: cūq; virgines ap̄ire
nollēt: lapidū coniectu locū oppugna-
sti. Tandē tamē Castellano reveniente,
& vicina vinea operarios convocāte:
metu perculsus, o *ἄνθρωπε*, abiisti.

Postea Godelmānus de injuriā & pe-
tulantia tua, ad Senatū Academiæ que-
stus est. Tu autem adeo non curasti: ut
etiam

etiam contumeliosam epistolam, ad Rectorem tunc Magnif. D. Anastasium Demlerum miseris. Hizlerus tamen, & Hailandus, benevolè fecerunt: ut & ex istis, & ex aliis, turbis evaderes: quod nunc minimè agnoscis.

III. Ex disputationib. Baccalaur. (qbus 72. anno, mēse Januar. præpositus fueras) sequentib. annis (donec 6. Novemb. 79. iratus resignasti) adeò insolens factus fuisti: ut gloriareris, te solū disputare posse: quamvis ex Præceptoribus Lieblero & Hailando, philosophiam didicisses. Et tamen scitur, sæpe numero te argumenta non rectè solvisse. Novimus certè, te propter ineptissimas sæpe, & à Philosophia alienissimas, solutiones, Magistris & Baccalauris fabulā fuisse. Attamen tibi, spe meliorum parsum fuit. Te verò audaciā & impudentia perrumpere omnia: si non aliunde, saltem ex istis maleferiatis *DIALOGIS*, satis apparet: in quibus omnia, sophismatibus rerū, & calumniis personarum, plena sunt: quæ

quæ tamen tu, præclara φιλοσοφήματα
gloriaris.

IIII. Die 5. Januar. 77. Senatus, toto
ferè die, in tua de receptione in Collegi-
um Philosophicū petitione cōsumpto,
te recipere in id non potuit. Arrogans
enim eras: iudicium tibi de omnibus re-
bus sumebas: præ te omnes contemne-
bas. Moribus inconditis eras: ebrius fie-
bas: impudens verbis & factis eras: ni-
hil secreti continens, sed rimarū plenus,
eras: vanus & mendax eras. Monuerat
quidam affinis tuus decem annis antè:
omninò te in Professorum numerū re-
cipiendum non esse. Quo enim altius
evehereris: eò deteriorem te futurum.
In præsentī autem, ab alio dictum fuit:
Si Collegium perdendum esset: te in id
recipiendum esse. Ut tamen tunc aliquo
modo sedareris: commodè tibi respon-
sum fuit, & ad morum correctionem
abhortatio facta. Jam autem tum de no-
va Rhetorica, in Scholas introducēda,
cogitabas.

V. In librum φιλικὸν Michaélis Senen-
sis

sis Schemnicēs. 26. Jan. 79. inscripsisti:

Ut Mundi furiant in me feriantq; procellæ:

Tu DEUS aura mihi, tu mihi portus, eris.

Furiant, pro furant. DEUM ad tuam improbitatem invocabas.

Deinde eodē 79. Jun. 19. arx illustris apud nos de cœlo tacta fuit. Tūc tu Elegiā edidisti ad Illustrissimū Principē nostrum: quam & tertio die pōst in Auditorio, qđ Aulā veterē vocamus, Auditorib. hora pomeridiana 2. recitasti. Ibi invehebaris in Theologos & Iurecōs.

Ambitione, dolis, liuore, cupidine, rixis,

Rem sacer Antistes, Causidicusq; gerit, &c.

Mordebas deinde Crusiū: Græcolatīne civitatis cœlestis Scriptorē, ceu tibi adversarium: itemq; collegas ejus:

Est etiam, qui sacra crepans sermone bilingui,

Heu diris hostem devovet usq; modi:

Et, pro quo veniam à superis exposcere debet:

Hunc, amens inquit, puniat ira DEI.

Affensere viri; similis quos torquet Erinys,

Et dubitamus adhuc, unde sit ira DEI?

Culpā fulminis delapsi, omnib. his impingebas. Ideo etiā illustrissimus Princeps, omnia Exēplaria de medio tollenda curavit.

O

V I. Scri-

V. I. Scripserat iisdem diebus, itidem carmen de fulmine jam dicto, studiosus quidā adolescens, discipulus noster, Tilemānus Trygethersontes Hessus: ponēs causā hujus cladis, nō cōcionatores:

*Quòd doceant Christi contraria dogmata Verbo,
sed quòd (inquit ad Cives)*

Vos juvat excordes divinum spernere Verbum, &c.

Id carmen tu nactus, cū tuæ Elegiæ cōtrarium videres: quid fecisti? Quamvis ille simplici animo, tui carminis ignarus, ideoq; nō contradicēdi studio, scripsisset: tu tamen 3. Jul. 79. hora 2. loco lectionis tuæ Poëticiæ, carmen illud per tres quadrantes hore, in Auditorio, contumeliosissimè Dialogo quodam exagitasti: inducens Priscianum & Didascalum inter se colloquentes. Recitatione peracta, eum Dialogum de suggestu ad studiosam juventutem projecisti, ut sibi describerēt. Res etiam Stutgardiam perlata est: tuq; eò 15. Septēb. vocatus, nullā gratiam isto facto reperisti. Ego eodem 3. Jul. hora 4. post meam Græcam lectionem: ut ostenderem,
me

me non dedisse causam illi fulmini hoc versiculo:

Qui male gratus, eum puniat ira DEI.

recitavi studiosis brevem ejus defensionem: feci q̄ id omnino modeste, sine tui nominis mētionē. Ex ea Apologia sunt hæc verba: Non precatur hic versiculus ingratis in Præceptores exitium: sed irā & pœnā, qua corrigantur, & exitiū devitent; grati q̄ in suos Magistros fiant, &c. Nec etiam autor hujus versiculi, sacra crepat sermone bilingui: sed reverenter sacra loquitur, & scribit. Nec strophis utitur mordacibus, cothurni more variā expositionē recipientib. Non etiam aliorum famæ lædendæ studet: nec aculeum infigere amat: & postea, velut insons, avolare, &c.

VII. Die 8. Jul. 80. me in scio moliebaris, eundem versiculū ex Ethica Hailādi recudenda abolere, sed frustra. Quinto die post, valde eū in Senatu oppugnasti: ego aut postridie, permultis gravib. rationib. defendi. Ita adhuc in suo loco manet: manebit q̄, dū optimus is libellus manebit.

O

2

VIII. Die

VIII. Die 24. Sept. 79. hæc acta sunt. Dederas tu antè supplicem libellum ad Principem, & alterum ad Senatum nostrum: urgēs, te in Collegium nostrum cooptari, summa vi: aut te discessurum ex Ducatu. Etiam hoc, frustra. Accepisti autem à quodam responsum: Quòd non es receptus in Collegium: Philosophicum Collegium non est in causa: sed Senatus potestatem recipiendi habet. Ipsi sunt Præceptores tui, & te promoverunt: tu autem non agnovisti eos: sed per ebrietatem, multa in cōviviis in eos effutivisti: te solum magnificè efferens. Alienum os te laudet, non tuum. Dicis multa, quæ rursus negas. Tui ergo mores te impediverunt. Senatus non recipit, nisi eos, quos audeat ad consilia sua tutò adhibere. Tu collocasti te supra Collegium, in actibus publicis: non expectato Senatus de te iudicio. Etiam si decuplo doctior esses: tamen honorare debebas Præceptores. Tu etiam in templo non stas cum ipsis, in subsellio eorum. Cur ita publicè Tilemannum exagitasti?

gitasti: privatim eum emendasses. Etiam in lectionibus & scriptis tuis, mordes Collegii personas. Falsa in fulmineo carmine posuisti. Atqui, si tales essent Theologi, & Jurecōsulti, & alii: nollet vir bonus cum eis sedere. Tua te superbia & maledicentia impedivit. Verum corrige mores tuos: humilia te: bonitate te commenda Præceptoribus. Nemi nē amplius nec scripto, nec verbis, perstringe. Ne obscure scribe, & postea dic: Scis, quem hic pūgam? Hunc, istū, illum: ad singula cachinando. Nihil amplius in publicum ede: nisi Rectore & Decanis permittentibus. Minaris discessum ex Ducatu? Omnia bona in eo tibi contigerunt. Stipendiarius eras. Non dimittet te Princeps: & maledictio Domini te sequetur.

IX. Eodem 79. anno. Septemb. 26. Discipulis in lectione tua publice valedixisti: te forte nō amplius hīc docturū. Idem fecisti postridie in Disput. Baccalaur. te huic muneri 7. annos præfuisse: nunc te ipsis valedicere. Atqui non pri-

us renunciaveras officio apud Senatū
inclytum: nec memineras, te esse ut sti-
pendiarium, Principi obligatum: sicut
etiam nūces, quamvis Ducatu eiectus.
Sperabas forsitan pro astutia tua: sic per-
vim fore, ut in Collegium admittereris:
potius, quàm ut tantus vir abire sinere-
ris. Quod cū non succederet: mense
Octobri Friburgi Brisgoiæ fuisti: inter-
ea rumore per civitatem de tua Netrice
domestica, vidua Nyrtingensi, discur-
rente. Novemb. tamē die 9. rursus apud
nos docuisti, incipiēs 3. lib. Georg. Vir-
giliū: Auditoribus te excusans: quòd a-
sperrimo cœlo, non posses te cum cha-
ra familia itineri committere: cū etiā
passim strepitus armorum audirentur.
Te quoq; à Principe Illustrissimo (Stut-
gardiam enim vocatus fueras) retineri.
Gloriabar is eisdem, te primum esse: qui
S. historias, comicis actionibus in lucē
protulisses: imitando Plautum, Teren-
tium, &c. Quasi verò non antea, multæ
eruditæ Comœdiæ S. ab aliis editæ fue-
rint.

X. Men.

X. Mense Novemb. 79. (ut & primis mensibus anni 80.) percrebuit: te operā tuam, docendi in Academia Friburgenſi, addixiſſe: eoq; nomine jam XXX. florenos Friburgi accepiſſe. Friburgo autem rediēs, cū in San Georgiano Cœ nobio divertiffes: piorum colloquiis caſtigatus, animum immutaſti: & triginta argenteos illis, à quibus acceperas, remiſiſti. Quod negotium Friburgenſe, ne negare poſſis: ponam ex ipſis Avto-graphis, illius Academiae episto-las. Harum una, eſt hæc.

ORNATISSIMO VIRO,
NOSTRO FAMILIARI, DN.
NICODEMO FRISCHLINO, POETÆ L.
& Comiti Cæsarei Palatii cum primis
inſigni, apud Tubingenſem
Academiam pro-
fectori.

S Lectis, in Academico nostro cōventu,
• literis tuis, quas ad nos diebus proxi-
mis dedisti, eximie vir, ac Poëta doctissime:
judicatū eſt: ſatis graves ac juſtas rationes
te movere: cur tuam ad nos profectionem,

O 4 quam

quam ante hyemem hanc adornatam iri
 promiseras: nunc cupias, consentientib. no-
 bis, differre in proximum ver: quando om-
 nia cō pertinentia, haberi commodius pos-
 sint. Quare haud gravatè, locum dedimus
 petitioni tuæ: confisi, te hoc cōstantius amo-
 rem erga nos, nostrumq; Archiducale Gym-
 nasium, ceteraq; promissa, servaturum.
 Vicissim nostram tibi benevolentiam polli-
 cemur. DEU Ste, tuosq; nobis brevi inco-
 lumes jungat. Vale. Friburgi Brisgoiæ, è no-
 stri Senatusconsulto. Anno 1579. mensis
 Novembris die vigesima.

Rector & Regentes Archi-
 ducalis Academiae Fribur-
 gensis Brisgoiæ.

Altera epistola est hæc.

ORNATISSIMO VIRO,
 DN. NICODEMO FRISCH-
 LINO POETÆ L. ET COMITI PALA-
 tii Cæsarei cum primis insigni, apud
 Tubingensem Academiam
 professori.

S Cognovimus ex literis tuis, eximie
 vir, Poëta clarissime: quantis interea
 commo-

commodis auctus sis: ut professionis munus, quod roganti tibi hîc coram contulimus, difficulter in te possis recipere. Quamquam verò antea de his cogitare oportuit: quàm tua opera nobis deferretur: libenter tamen favemus tibi oblata meliora commoda: tuisq; te promissis liberamus. Confidimus etiam: te nostræ benevolentiae argumenta: quæ, ut dabatur, præstitimus: in partem meliorem semper interpretaturum.
V. Friburgi Brisgoiæ è nostro Senatu. Anno M. D. LXXIX. quarto Calend. Martii.

Rector & Regentes Academiæ Archiducalis ibidem.

XI. Anno 1580. Mart. 11. cœnatus es in curia oppidi nostri, invitatu nobiliũ, Aulicum iudicium hîc exercentiũ: præfente quoq; Prefecto nostro majore, viro genere nobili. In quem cū (post variã in alios dicacitatem, & scurrilitatem: ut etiam proximo circiter Septēbri antè, Haidelbergæ, & alibi sæpe, specimina hujus dedisti) ejusmodi dictum jecisses, quod ego referre pudore deterreor: ab eodem colaphum accepisti. Hinc tibi

O 5 prima

prima omnis insecuti mali, & permul-
tarum aliis molestiarum, labes & incre-
mentum. Postridie, te contra privilegia
Uniuerſitatis *κολαφιδιῶναι*, cōquestus es.
Cōtrā, Prefectus, de te questus est: q̄ spar-
sisses falsò de se, eū dictitare: se colaphū
etiā generoso Comiti Zollerēsi dedisse.
Quæ res ad Principē quoq; relata fuit.
Tulōgè pòst, joco à te dictū esse, dixisti.

XII. Quia te Prefectus colapho salu-
tauerat: manebat id apud te alta mente
repositum: & de vindicta cogitabas. Ut
igitur ostenderes, crimine ab uno, dis-
cendos omnes nobiles: eodem s. o. an-
no, Orationem de laudibus vitæ Rusti-
cæ, æstate, non prius consulto (sicut de-
bueras) Senatu Academico, edidisti:
occasionem tibi Georgico Virgilii o-
pere, quod tunc docebas, dante. Rectè
sanè, si intra hos limites restitisses. Sed
quia ex *αὐλῆς* rusticæ vitæ, etiam de-
scribendæ vitæ Nobilium ansa data erat:
eam partem quoq; tibi sumpsisti. Nec
hoc malè, eo duntaxat modo, si & istam
vitam laudasses. Nunc autem tu, ut me-
lior

lior artifex, quàm Homerus (qui ita laudat Achillem: ut dicat, Fortissimus quidem Heros, Hector: sed hoc fortissimo fortior, Achilles: nō autē ita. Hector nihili erat, sed Achilles omnia erat) tu, inquā, sapiētior, quā Homerus: sic dixisti: Præclara res est vita Rustica: Nobiles verò, homines scelerati & perditī: paucis tantūm (ut ais) exceptis: cū cōtrā sic dicere debuisses, sapiētissime Orator: Egregia quidem, vita Rustica: sed ordo non minus egregius, verūm potius præstantior, equester. Licet, quod dolendum est (si multū voluisses dicere) aliquot nō dignè se virtute Majorū, & laudato Nobilitatis ordine, gerāt. Nō te hac methodo uti sivit ulciscēdi cupiditas: sed p̄ceps tu furore, tanquā ἐργον tractās, ex p̄fesso sævè in nobiles debacchat, es: πρὸς ἐργον verò, obiter & invitò, aliq̄t pauculos excepisti. Quātò felicior esses, si Pedagogulos & Rhetorculos pri⁹ cōsuluisses? Verū frustra laboro, q̄ te post festū moneo. Edidisti illā Orationē, nobis omnib. insciētib. Sed nec cōsilio nostro paruisses: si
etiam

etiā scivissemus : & re adhuc integra , te
ab isto periculoso & calido instituto re-
vocare studuissemus. Nulla quippe e-
rat apud te, sapientē Prometheū , auto-
ritas nostra. Quando enim priorib. tem-
poribus, tuas Comœdias , antequā ex-
cusæ essent , à scurrilitate jussu Senatus
repurgabamus , dicebas : Stultos ovis
excludendis impositos esse. Maecte. Vin-
cente itaq; rationem irâ tua, & vindictę
cupiditate, exiit è Typographia oratio
ista: cujus exēplaria deinde omnia, ulti-
mo Julii die, Typographo H O C K I O
fuerūt, ne vēderentur, interdicta, & po-
stea suppressa : nisi quòd jam antè, quā
amplissimo Senatui res innotuisset, cō-
plura divēdita & divisa fuerant. Quorū
cū aliquot in manus nobiliū venissent:
& in Germanicā linguā conversa fuif-
sent: expertus es ipse, quantæ per plures
regiones turbæ tua culpa extiterint : q̃t
& quantæ molestiæ Tybingæ Stutgar-
diæq; ortę fuerint. Quocirca petebas tã
dē 30. Octob. à Senatu nostro opē: tunc
ob periculi magnitudinem valde trepi-
dus,

duſ, humilis, abjectus. Qui tamẽ ſexto die antẽ, cũ ad docendũ veniſſes, adoleſcentib. lectionem huiusmodi verbis auſpicatus fueras: *Señ es Gott gelobt / dz er mir mein Leib vñ Leben / vor den Hofteuffeln behütet hatt.* Inde, per eam horã totã, inuectus grayiter in nobiles: paucis tantũ ab ea lerna exceptis. Ob quã tamẽ linguæ petulantia, nomine Academiæ caſtigatus fuiſti. Rurſus poſtea, mẽ ſe Jan. 81. anni, per horã lectionis tuæ, nobilitatem acerbẽ exagitaſti, ut vitæ tuę inſidiantem: & ſcripta non utilia, ad illuſtres perſonas diſperſiſti: nec Vniuerſitati monenti, caſtiganti, cõſulenti, terrenti, obedire voluiſti. Poëta es (inter alia multa dicebatur tibi) non Propheta: nõ eſt tuũ, *πολυπραγμονεῖν*: inquirere in aulas & nobilitatẽ: ſed manere intra limites vocationis tuę. Si qua peccata ab hominũ ordinib. cõmittuntur: Prophe- tarũ eſt, ea corrigere: i. Cõcionatorũ: nõ Poëtarũ. Nec Propheta etiã ferretur: ſi p cõcione, homines appellaret ſceleros: *wan er mit Schelmen zuwerff*: ſicut
tu in

tu in sermonib. tuis. Nō potest tuę salutē
tū consuli: nisi ingenuē fatearis, te malē
fecisse. Tunc furenter excurrēs, respōdi
sti: te citius caput amittere velle, quā
hoc facere. Reliqua, multa & magna,
nolo ego commemorare: ipse ea tecum
memoria repetere, iisq; te oblectare, po
tes. Fortassis nosti etiā de Scripto quo
dā: quod pro nobilitate tunc institutū,
non tamē editum, fuit: Inter alia verba,
hanc Epigraphen habēs: *Contra Physi
gnathum, Polyphemum, Tubingensem Ra
nulam*: Autore Ioanne à Froschēsturm.
In quo scripto, & malī tui mores gravi
ter describebantur: & ineptiæ menda
ciq; Oratoris istius. i. vitæ Rusticæ lau
datoris, & equestris ordinis vitupera
toris, eruditē explicabantur. Mense de
de Decēb. cū nobiles quēdā hīc nuptię
celebrarētur: totā eā hebdomadā latēre,
lucēq; vitare, coactus fuisti. Aliās deni
que duos sclopos, cū tantū paulū ex
tra oppidū pdires, sub pallio gestabas.

XIII. Anno 82. die 6. Janu. longam
Orationem habuisti in Astrologiam.
Quam

Quam tamē 11. Janu. absolvere, sicut intenderas, permissus nō fuisti. Quinq; postea libros, in quib. Astrologos & Medicos vexabas, legēdos 1. April. dedisti Universitati: sed nemo eos legere voluit. Minabaris Rhetoricā adversus me.

XIIII. Die 11. Janu. & 20. April. recognosce tecum q̄ graves ē Stutgardia & Academia actiones, ppter contumaciā tuā, & stultū Respōsum adversus Vvagneri librū, & interdictorū Scriptorū sparsiones, aliaq; mihi notissima, à te violata, cōtra te exortę fuerint: ut aut cōpesceris, aut prorsus abjecereris. Recognosce deniq; , quę nā 25. Maji in arce illustri, ppter scripta tibi prohibita, tecū acta fuerint: quādo ego q̄q; attuli querelā: q̄ Animadversiones in meā minorē Rhetoricā, clā apud studiosam juvētutē sparseras. Sola magni viri, affinis tui, nūc cū Christo viventis, deprecatione cōservatus fuisti: arctissimocq; , nihil contra quenquā Professorē & alios, ullo pacto scribēdi, sed Præceptores honorādi, vinculo, tua subscriptione sigilloq; confirmato, obligatus. Hic

Hic ferè cursus est tuarū laudabilium actionū: quas ego brevius modò, quā possem (scio enim multa) cōmemoravi. Ex quibus, quā nullas molestias Senatui, & Illustrissimo Principi, ac Cōsiliariis, exhibueris (si Diis placet) satis clarū est. Uno postea mense exacto, Labacēse iter ingressus fuisti. Unde si post bienniū huc non rediisses: plurib. molestiis caremus. Unde quoq; mirari nemo debet: tibi reverso, civitatem Academicā dene gatam fuisse. Unde deniq; hoc apparet: tūne magis scripturias, an miseri Grammatici: quorū insectatione, priores tuas ruinas complanare, me præsertim Collegasq; meos opprimere, ac te intrudere, voluisti.

Merita
Frischlini.

Jam quod ad tua merita erga hāc A-
cademiā attinet: pro quibus tibi nō re-
lata digna gratia fuerit. *Respondeo sic:* Po-
tuiſſes ſanè multum prodeſſe, dono do-
cendi: ſi eo non abuti ad ſuperbiam, &
Præceptorum contemptum, & maledi-
centiam: ſed ad moderationem vehe-
mentium affectuum, & linguæ fræna-
tionem,

tionem, & prudentium consiliorum auscultationem, uti maluisses.

Tunc verò nemo te non obviis ulnis, in Communionem Collegii nostri ascivisset. Salarium autem tuum scimus anno 77. & circa, 174. fl. fuisse: & postea accessiones (præsertim ex gratia Principis) factas esse. Ita verò meritus es de Academia: ut nemo unquam te turbulentior, nemo insidiosior, nemo factionum studiosior, nemo in quosvis maledicentior, nemo in Præceptores & bene meritos ingrator, quandiu hæc Academia stetit, te uno repertus sit. Tanta enim, inter alia, ingenii tui malignitas est: ut in primis illos vexare, & infamare, aggressus sis: à quibus præcipue promotus & evectus fuisti. Hoc, commune de te iudicium est Tybingæ: nemine non, te ingratum nequam existimante. Affer veram enstasin, sodes.

Mores itaq; tui, nulla autem Senatus in promissis suis inconstantia, te impedierunt: quò minus Organum Aristotelici, aut Dialecticæ Philippicæ, professio ti-

*A' lectionib.
exclusus.*

P

bi: sed

bi: sed illius lectio, D. Andreæ Planero
(viro pio & doctissimo, modestissimo-
que Philosopho) hujus verò, M. Geor-
gio Burchardo (spectatę eruditionis &
pbitatis viro, Auditorib. abundanti) de-
mādata fuerit. Nō curat Burcardus no-
ster, nec Cellius, nec Stetterus, nec En-
gelhartus (Vvackerus enim, nuper in
coelestem patriā migravit) nec alius q̄s-
quā, tuas in ipsos falsas criminationes
& cōvicia: sed dicūt, se domi forisq̄ ho-
nestos esse: & in conventib. hominum
honestorū sedere: te interim, infami ex-
tra patriæ fines commeritis tuis versan-
te, nec firmā sedē habente. Cui. n. homi-
nū generi tu nō maledictis tuis detraxi-
sti? Quos non exagitasti? Oppidanos
Tybingēses, affixione famosi carminis:
Collegiū Philosophicū, per annos circi-
ter duodecim (maximē, clādestinis ma-
chinationib.) Venatores, in tua Rebec-
ca: Caupones, in Susanna: Medicos, in
Hiltegarde: q̄svis, in Prisciano: Nobiles,
oratione vite Rusticę: Theologos & Ju-
risc. in Carmine fulmineo: Discipulos,
cūm

cū in Dialogo Trygethersonteo, tū aſſo
 s i. pgrāmate: Grāmaticos, in Strigili:
 Rhetores in Animadverſionib. contra
 Rhetoricē Cruſii: nūc in Dialogis, Pro-
 feſſores & Univerſitatē Tybingēſē, The-
 ologos, Judices, Aulicos, Nobiles. Nec
 ita multō antē, civitates Impiū: q̄ te nō li-
 beralit̄ p dedicationib. Dramatū tuorū
 remuneratę ſint. Ideo nup, abjectis ipſa-
 rū Epist. dedicatoriis, eadē illa Dramata
 Regi Danię inſcripſiſti. Scis unā fidelia
 plures parietes dealbare. Sed &, cū i Pa-
 piſtas ac Calviniſtas, acerbē ſcripſeris,
 & vulgō id notū ſit: nūc eis adulari te,
 ſcim⁹. Et tu nūc Cruſiū, Lieblerū, ac Col
 legas, odii in te accuſes: teq̄ ab iis ſemp
 & ubiq̄ impeditum clames? Nemo no
 ſtrūm te oderat, ſed te pmoveram⁹. A-
 liog nec poētice lectioni, nec diſputādi
 muneri, p̄fect⁹ fuiſſes. Dignat⁹ te ſum,
 cū adhuc obſcurus eſſes: ut Epigram-
 ma in meas Quæſtiones Rhetoricas
 adderes. Quid mihi tua cominendatio-
 ne opus erat? Alii me commendarant:
 & Rhetorica jam dudum antē, illarum

Nullū odii
 in Friſchli-
 num.

quæstionum adminiculo doceri recepta erat. Alicubi quoque in Epigramatis meis Græcis, tui honorificam mentionem feci: quã extare adhuc volo, ut appareat, quã gratus sis Discipulus. Epithalamiumne tu Græcolatinum tuum, & Epigramma in meam Rhetoricam, publice Dial. 3. Animadv. pag. 214. aboles, & abolita esse vis? Ego verò ea retineo, & retenta esse volo: ad perpetuam tuæ gratitudinis memoriam: non quòd odium in te alam (vitia enim tua, non personam, odi) sed ut tuo exemplo inspecto, omnes à simili impietate deterreantur. Non igitur nos ullo te odio impedivimus: sed tui tibi, qui ipse nos felicitatemque tuam oderas, mores fortunam finxerunt. Nec idcirco te Collegio nostro arcuimus: quòd metueremus (ut tu i. Dial. Animadv. 143. calumniaris) ne Principi nostro non revelanda revelares. Nihil enim arcani habemus: & singulis annis justas rationes Fisci nostri, & actionum nostrarum, reddimus, præsentibus clarissimis viris. Frustrà ergo, & in hoc nobis nocere

cere conatus es, & in aliis multis. Foveam aliis fodisti: sed ipse in eam divino iudicio incidisti.

Nam quòd testimonio, quod tibi Academicus Senatus año 79. dedit (ut & *Testimonia Frischlini.* aliis testimoniis cōtra nos uteris) me cōvincere vis: te nullas molestias Senatui exhibuisse: & nos mentitos esse, qui te Preceptorum contemptorē dixerimus: id nec tibi prodest, nec nobis obest. Charitas Academica ἐμακροθύμει (ut loquitur D. Paulus) ad multa & magna conivebat: πάντα ὑπομένειν, omnia tolerabat: πάντα, ἤλπίζειν, omnia sperabat. Alii incendium restringere, piè studebant: alii nihil odiosè, cū sine suo incōmodo vitare possent, scribere aut facere volebant. Nec diutius testimonia valent: quàm ad eum usq; diem, quo data sunt. Insecutis demeritis, extinguunt omnia, si qua etiā precesserunt, promerita. Nec postea 82. discedenti tibi Labacū, Senatus ullum testimonium dare voluit, quamvis petenti.

*Alia Frischlini veritas.**Adulatio
Frischlini.*

Dial. 1. Animadv. 143. dicis: Te ideo
nō fuisse à nobis receptū in Collegium:
q̄ nolles nobis ampliùs adulari. Nā in
Antistrigili mea, hæc verba esse: Tādiu
te promovimus, quamdiu nobis adu-
labaris. *Respondeo.*

Crimen falsi committis, ut aliàs sepe.
Mea enim verba Antistrigil. 264. hæc
sunt: Te promovimus, & ornavimus:
quandiu nobis adulando, vulpem istā
callidā tegebas. Sententia est: Quandiu
nos hypocriticè decepisti, dolū tuū non
intelligentes. Postea nō benè invocasti
Lavernam, Deam furū & mentientiū.
Nam sepè te in mendaciis deprehēdo.

*Alia veritas.**Arma
Frischlinica*

Dial. 1. Animad. 175. affingis mihi:
quasi objiciam, tibi soli datū esse stipen-
dium à Principe nihil laborāti & otio-
so; ut posses arma nostra stringere in
nos, & viros bonos.

Respondeo, me pag. Antistrig. 264. cū
dixisses, te velle tuas vires contrā expe-
riri, sic posuisse: Ideo videlicet te Illustris-
simus

simus Princeps noster, in stipendio suo hîc aluit, &c. Intelligo, olim te (nō solū, sed inter alios beneficiarios) non in hūc finem clementer educatum esse: ut & antea, & nunc, arma, quæ à nobis habes, in nos stringeres. Te autem in nos ἀναγκάσας stringere.

Quòd subjicis, te nō in otio post reditum ē Carniola vixisse: quod pateat ex libris, qui ex autūnalib. 81. anni nū Opera eius.
dinis, in lucē pdierint: respondeo, præcipuos eorum, jamdudū ante istū reditū coctos à te fuisse: ut quinq; Comœdias Aristophanis. Hę enim, cū initio eas nostro Principi dedicasses ē Stutgardia anno 81. mēse Martio huc remissæ, Decanis legendæ datæ fuerunt: viderēt, an nemini ibi malediceres. Adeo jam linguæ tuæ temeritas innotuerat.

Addis, Anagrammata tua (quę anno 85. edideras) signo esse: à te nō stringi arma in viros bonos: q̃a in illis Anagrammatibus, omniū Professorū Tubingensium (sicut & Crusii) nomina & laudes cōtineantur: cujus rei, cū videas nos

P 4 esse immites, te

esse immites, tu pudeat atq; pœniteat.

Ad hoc respondeo.

*Anagrāmatis-
tismi.*

Non magnifacio Anagrāmatisimos:
quia fundamentum taliū, est σαθρὸν, pu-
tridū: cū ex iisdem nominibus, possit
& laus & vituperatio extrui. Exempli
causa, fecisti de me tunc Anagramma-
tismum hunc.

MARTINUS CRUSIUS.

Insum arti surcus.

INSUM Cecropiæ SURCUS viridissimus arti:

Et per me Latium, Grajaq; terra, viret.

Nomen honorq; meus toto celebrabitur orbe:

Donec erit Latium, donec & Hellas erit.

Quomodo hīc non rideam? et si me ἀ-
γέλασον χεδιάλεις. Nam ex eodem MAR-
TINUS Crusius, hæc omnia possunt
ἀναγραμματιστέσθαι.

Rusticus Marinus.

Sum in artis cursu.

Urna Musis curtis.

Carus Musis nutri.

Unius Martis crus.

Tu cras minus ruis.

Quanta in his ludendi occasio Proteo?

Tantum

Tantū verò hypocrisis erat, ista tua insi-
nuatio. In Anagrammate laudabas me:
cujus incongruam congruentiam, non
diu antè in Strigili insectat⁹ fueras: nec
multò pòst, in Ablativo Græco rursus
perstrinxisti. Verbis tuis opera tua repu-
gnabant. Donasti mihi quidem 4. Jul.
85. exemplar Anagrammatum: cū in
stipendio illustri, duo Doctores, & alii
honesti viri, atq; ego, cœnaremus: tuq;
te ultrò nobis aggregasses: ubi me Pre-
ceptorem ac Compatrem, sæpius appel-
lasti. Sed ridebant tunc hospites: quorū
unus dicebat ad me: Audi, appellat te
Preceptorem & Compatrē. Interea per
totam cœnam, nihil nisi de erroribus
Grammaticorum & Astrologorum, cū
magna molestia nostra, te audire coge-
bamus. Ego autem tacebam: nec a te
brevi Grammaticen editum iri, sciebā.

Alia veritas.

Eodem Dial. 1. pag. 178. sic scribis. De Antilieb-
C.R. Liebleri Epitomen Physicam op- lero.
pugnasti: & sub nomine Andree Cragii
Dani, q Liebleri convictor fuit, in lucē

P 5 emisisti:

emisisti: idē facturū cōtra omnes Præceptores tuos: si pcessissent istæ technæ tuæ, &c. F R. Ecquid te pudet, Martine, tam crassi, tam pinguis, tam fœdi mendacii? Vivit adhuc Cragius: & vivit Professor in Hafniensi Academiâ. Is librum istum voluntate Zuingeri edidit Basileæ: librum à me nunquam lectū. Quid tu ergo putas dicturum esse Cragium? Quid Zuingerum? quid Laurent. Müllerum, popularem Cragii, qui Tubingæ est, qui rem omnem novit?

Respondeo tibi Crusius.

D. Theodorus Zuingerus, 21. Jun. 1582. ad me Basileâ literas dedit: in quibus hæc sunt verba ejus:

Antilieblerus hîc insciis nobis editus est. Neque verò nos juris quicquā in Typographos habemus. Si quid censendum afferat: censetur: Si non afferant: suo ipsorū id sit periculo. Serio verò admonitus est Typographus: uti à similib. postea abstinereat. Sed & Cragius, ipsemet ab hoc genere sibi deinceps temperaturus est. Contra Rhetoricam,

ricam tuam liber, à quodam huc missus fuit. Sed neque is, ad quem missus fuit, sub suo nomine edere voluit: neque Typographus ipse recipere. Hæc, eximius Zuingerus.

Jam cùm tu, grate Discipule, dicas: AntiLieblerum, volūtate Zuingeri editum esse: Zuingerus autē, se in scio editū esse scribat: excogita, Quintiliane, colorem: quo ista adversis frontib. inter se coruscantia, & cōtradictoriē repugnātia, componas, congruentiaq; inter se efficias. Cùm etiam scribat Zuingerus: Cragium, ab hoc genere (aliena, sub suo nomine edendi) sibi deinceps temperaturum esse: nega tu nunc, ab eo Antilieblerum, à te conscriptum, sub suo nomine editum esse. Nam si AntiLieblerum non edidit tuo jussu & instinctu: quomodo AntiCrusium ad eū mittere voluisti? An forsitan putas, à me crimen falsi in literis Zuingeri committi? Agesis ergo, veni huc: tuis oculis legendas subjiciam.

Qd' paulò pōst fateris, te Rhetoricas
ani-

AntiCrusius. animadversiones contra me Basileam misisse: ago gratias pro isto animi candore, quod tamen fateris. Quod autem factum istud defendis: quod nihil in eo libello acerbius in me dicatur: & quod libera debeant esse judicia de aliorum scriptis: Nam publica atque literaria ista certamina (si privatae res non admisceantur, quod à me fiat) plurimum facere ad constituenda artium & disciplinarum solida fundamenta: audi responsum meum.

Dicis, nihil acerbius ibi in me dici? Falsum est. Habeo eum libellum: & is jampridem appellatus est hic, Libellus hominis nequam, ein Schelmenbüchlein. Utinam vero typis mandatus prodisset. Tunc ego Cragio Frœschlino (Κραγιόφρως Βαΐαχω) responsurus fuisset, sicut decuisset.

Dicis, libera esse debere judicia de scriptis aliorum? Quæro: an' ne contra Præceptorem? An' ne suppresso tuo proprio nomine, & inscripto nomine alieno? An' ne non antè monito Præceptore, quem

re, quē quotidie habebas ante oculos? An libera debēt esse iudicia, pacem dulcem Scholæ turbantia? præsertim adolescentes & Scholas cōfundentia? præsertim te extollentia, alterum deprimentia? præsertim te aliorum res privatas & publicas calumniante, tuas attingi nolente? Volebam edere istum libellū: adjuncta mea Refutatione. Senatus verò amplissimus, mecum egit humaniter, ne facerem: sed hac ratione meo honori benè consultum iri: si & inquireretur in adolescentes, nunquis eorum aliud Exemplar haberet: & Philippicæ Rhetoricæ Professor Lieblerus, singulis locis tuas Animadversiones, ubi aliquid ex iis incideret, inter docendum refutaret: nomini tuo tamen parceret. Id quod & factum est diligenter, & adhuc fit.

Alia veritas.

Dial. i. Animadv. 177. Famulus tuus ad Crusium dicit: Heus tu, Domine Preceptor: cū herus meus Frischlinus à Condiscipulis quibusdam meis esset exoratus: ut nobis proponeret atq; emendaret

*Frishlini
domestica
Rhetoricæ
institutio.*

mendaret exercitia Oratoria privatim: cur tu & socii tui, istos adolescentes terruistis à privata hac diligentia? cur nomina nostra consignastis in tabulas vestras condemnatorias: ut, si aliquando honores peteremus à vobis, eos consequi non possemus?

Responsio.

Hoc totum, veritas Frischlinica est, scilicet. Nam herus tuus, famule, vidēs Crusium pro Hizlero docentem Rhetorica & Ciceronem: videns item jam à permultis annis exercitio styli præpositum eundem: ægrè præ invidia & odio ferens ἀντιστοιχισθεῖν cœpit: id est, vicissim, nescio quam novam & perversam, Rhetoricam, docere (ut ægrè ei faceret) ac promittere, se intra paucos menses, Oratores effecturum. Isto tumido promisso, veteri more suo factionem aliquot stultorum adolescentum attraxit: non initiò ab eis exoratus fuit. Nec nos quenquam deterruimus: multò minus nos eos ab honorum consecutione exclusuros, minati sumus: licet Legem quandam

quādam in nostris Statutis habeamus: quæ disertè vetat, ne quisquam alios artium & scientiarum libros privatim suos doceat: quàm eos cum ipsis repetat & exerceat, qui publicè docentur: cùm perniciosa sit præceptionum varietas adolescentibus. Audiverunt nihilominus aliquot ex convictoribus Liebleri & Burcardi herum tuum: non tamen ab eis deterriti sunt: sed existimarunt Collegæ, brevi ἡνδρείαν istam sua sponte casuram: sicut & factum est. Nec etiam docere potest (si quis rem rectè reputet) herus tuus: sed homines insectari, & adolescentes perturbare.

Alia veritas.

Eodem Dial. pag. 181. objicis mihi: me anno 82. Græcium Styrorum, ad D. Vvolfgangum Finckelthaus, scripsisse lätum & gestientem (quo tempore tu obstrictus à Principe detentus sis: propter accusatum à te Vvagnerum coram Cæsarea Majestate) te invisum esse Nobilitati: accusatum à Sacco & Vvagnero: provocasse ad Princi-

*De literis
Crusianis ad
Vvolfg. Fin-
ckelthausiū
Jurisc.*

Principem: non esse admissum. Hos esse fructus *ἢ ὑποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς διδασκαλίας ἀχαρισίας*: ab iis etiam, qui contra te scribant, objici tibi *μοιχείαν*. Hanc esse meam scil. charitatem Christianam: etsi Senatus mihi silentium imposuerit ex lege Diffamare, &c.

Respondeo.

Scripsi sanè talia ad Finckelthausium (occasione mihi antea data) tāquam ad eum, cui confiderem, non enunciaturū nec tibi, nec aliis. Ante multos enim annos, cū egēs ad me venisset, ipsum gratis alueram plures menses: donec pedagogiam nactus fuit: qua occasione postea ad meliorem fortunā emerſit. Nec scripsi læto ac gestienti animo, sed potius condolente: sicut ipse Finckelthausius in Epistola, quā exhibere possum, 21. Jun. 83. ad verbum scribit: *Fortē fortuna (inquit) inciderat in tuas ad me literas, Theologus quispiam rimarum plenus, qui rem divulgavit, & ex musca Elephantem. Crusius optimus et integerrimus, NIL diffamandi, sed potius commiserādi, causa.*

causa. Quod ego Frischlino exposui, ut tandem acquiesceret. Hæc, ille.

Idem antea 1. Maji 83. ad me scribens:

Ego medius fidius, inquit, nego ac perne go: Frischlinum tuas unquam oculis vidisse literas. Hæc, idem ille. Quare igitur tu ausus es 25. Aug. 82. ad me scribere: te, cum Græcii versareris, meas literas apud Finckelthausium vidisse? Et, quod tu mihi silentium à Senatu fuisse impositum ais: hoc nunquam factum est, sed falsissimè à te fingitur.

Alia veritas.

Ejusdem Dial. pag. 128. scribis: me tibi objecisse in Antistrigili, quod tu soleas dicere pertisus, pro pertæsus: ut videare facetior. Id enim me ex aliis audivisse. Et addis: An te non pudet, Martine, falsò narrata tibi à tuis palponibus, pro veris referre in publicas literas? *Pertisus.*

Respondeo ego Crusius.

Non pudet te, tali vel impudentiâ calumniari, vel ebrietate hallucinari: ut dicas, à me tibi hoc objectum esse? At Lu

Q

cilius

cilius hoc de Scipione Africano dixit. Hæc enim mea verba pag. 192. sunt: Quidam singulares esse student: quib. nihil, nisi suum, placet. Sicut de Scipione Africano, Pauli F. Lucilius (ut est apud Festum) ait: Quo facetior videare, & scire plus, quàm cæteri: pertisum hominem, non pertesum, dicere (te) ferunt.

Alia veritas.

Finnonius.

Ibidem pag. 140. Etiam Finnonius quidam, inquis, nuper à Collegio vestro accepit honores Magisterii: qui nullas unquam audiverat lectiones Tubingæ. Non tamen ideo debet suam eruditionem tibi, vel tantilla ex parte, referre acceptam. Ergo ne tu quidem hac jactatione, quòd me annis abhinc viginti & uno creaveris Magistrum, mihi te fuisse Præceptorem demonstraveris.

Responsio.

Falsum de bono viro, M. Thoma Laurentio, pastore Ecclesiæ Aböensis, memoras. Privatim enim ei legimus: ego, totam Grammaticam Græcam, usq; ad Syntaxin; Burchardus, Dialecticā Philippus;

lippi: Georgius Vveigemaier, quædam
in lingua Hebræa: Idē & publicè quædā
in Philosophia audivit. Ideo ille nos
agnoscit (quanquam à talis dignitatis
viro, hoc non requirebatur) præcepto-
res, animo benè erga nos affectus.

Alia veritas.

Dial. 1. Pop. 41. Non rejicio, inquis, *Musa*,
vocabulum Musa, tãquam impium, &
quo nō possimus uti: sed tanquam ine-
ptum, quod puero proponatur loco Pa-
radigmatis: sicut etiam ineptum est exē-
plum Sacerdos, in tertia declinatione:
quia puer quidam declinavit Animal,
animalotis: sicut Sacerdos, otis.

Responsio.

At in Strigili pag. 14. dicis: In prima
Declinatione ponunt, loco Paradigma-
tis, Musa vocabulum Græcum, & à cō-
muni consuetudine loquendi remotū,
atq; ē penetralibus Ethnicæ Theologie
petitum. Quis enim nescit, Musas fuisse
cultas & adoratas pro Deabus, & pa-
tronis Poëtarū, &c. Concilia ista: Musa,
non est impium vocabulum: & Musa

est culta pro Dea: id est, est idololatricū
vocabulum: id est, impium. Et quare est
ad declinandum, ineptius, quā Mensa?

Alia veritas.

Ambitio. Dial. 1. Animadvers. 116. Quicumq;
ē peregrinis locis, inquis, Tubingā ve-
niunt: & Crusio, Magistro styli, aliquod
scriptum exhibent: ii statim interrogan-
tur: an etiam Grammatici & Rhetorici
libri Crusii, in illis locis, unde venēre, ju-
ventuti proponantur. Adeo ambitio-
sus homo est Crusius, &c.

Responsio.

Non est verum. Nemo hoc de me un-
quam verē dicere poterit. Attamen Lin-
cio mihi nuper ultrò scriptum est: à pro-
ceribus in Scholam provincialem, rece-
ptam esse meam Rhetoricam majorē.
Eam ergo nunc ornatiss. Rector illius
Scholæ, M. Joannes Mēhardus, docet:
& meum Onomasticon, ibidem in clas-
sibus inferiorib. traditur, πολίτευμα au-
tem δρᾶνιον meum, in tertio Pædagogii
ordine hīc nūc docetur. Ultrò fiunt hæc,
DEO dante, me non intrudente.

Alia

Alia veritas.

Consentiunt hæc (inquit tuus famulus (cū Crusii ἀλαζονεία, ὑπεροψία & ὑψηλὴ φαυία. En tibi tres Græcos Ablativos. Ablativis Græcis, Accusativi Græci oppositi.

Responsio.

Nemo mihi hæc unquam objecit (nec objicere potuit) præter te: sed in te reflecte. Audi verò cōtrà, qd de te ad me 4. August. 84. (postquam tu, neglectâ tua Labaci Schola, Venetiis & Patavii, ob excudendam tuam Strigilim & Grammaticen fuisti) Græcus vir, Constantinus Patricius Chius, scripserit è Patavio. Verba sunt hæc ipsius:

Τῷ φισκελίνῳ δὲ γνέτυχον: πολλὰ καὶ ἑστὶ καὶ ἄλλων (ὡς ἐπυθόμην) ἀχαρίσως τισὶ καταψύσσασθαι. ἢ κηκόειν πρὸς δὲ ὀλίγων τὸ τοῦ αὐτοῦ ἀχαρίσιν τε καὶ βλάβαν, καὶ πρὸς πάντας ἄλλοις προσάλλων. *Frischlinum*, inquit, non vidi: qui multa in te & alios (sicut audiui) ut ingratus, apud quosdam mētitus est. Audiui non ex paucis, hominis istius ingratitudinem, maledicentiam, adversus omnes inconstantiam.

Habes hîc vicissim pro tribus Ab-

Q

3

tivis,

tivis, tres Accusativos Græcos. Literæ ipsæ apud me servantur, & lectæ sunt etiam aliis. Veni, monstrabo tibi. Eo quoq; ipso 84. anno, è Venetiis hûc significatum fuit: te scribere contra me, & multa reprehendere in mea Nomenclatura. Qua fronte igitur negas, te ante 85. annum scivisse: à me Latinam Grāmaticam esse scriptam: cùm Nomenclatura sit annexa primæ parti Latinæ Grāmaticæ meæ: & Epigraphæ hujus partis (ut & alterius) significet: eam partem esse congruentem cum Græca ejusdem Crusii Grammatica? *Alia veritas.*

Dial. 2. Popp. 222. scribis: Faceſſit Frischlino negotium Græculus quidā esuriens, facie cadaverosa, labris pendulis, genis lividis, &c. qui se Martinum Crusium Græco cognomine dicit (Maiores enim Crusii dicti sunt Vesperleuteri) opponens se more recalcitratoris Caballi, in omnibus Julio Cæsari Scalligero, August. Saturnio, &c.

Respondeo Crusius.

Struthiocamelus, cùm collum frutice oc-

Vesperleuterus.

ce occultaverit, se latere existimat. Sic Frischlinus, maledicendo, tanquam sub frutice latendo, se bene tectum opinatur. Putasne tu, me vel flocci facere ista, & omnia e mentita convicia tua, quorum non est numerus? Miseranda potius est insania tua, quam ægre ferenda. Certè animo ego prorsus sum tranquillo, quò ad istiusmodi. Quia tamen ne majores quidem meos, intactos finis: meque cognomen ipsorum abjecisse, & aliud ascivisse, sycophantaris: iniquitas & falsitas tua, etiam hac in parte detegenda est. Fortè putas, illos fuisse ædituos, & sacra æra pulsasse? At hoc non inhonestum genus vite est. Putas fortè, me mihi id cognomen fecisse Græcum: ut Crusius sit à verbo *λεποῦσαι*, pulsare? Nihil inhonesti ne in hoc quidem esset. Quare ergo mihi, ut probrum, objicis? Ut tamen videas, quàm verè dixeris: audi hoc, quod ad patrem meum piæ memoriæ, sequitur.

Q 4

GEOR.

DEFENSIONIS
 GEORGIUS, DEI GRATIA
 Episcopus Bambergensis.

*Dilecto nobis in Christo, Martino Krauß
 de Potenstein, nostre dioces. Scolari, Salutē
 in Domino, &c.*

Clauditur Epistola his verbis:

*Datum in civitate nostra Bamberg, die
 Mercurii, nona mensis Aprilis, Anno à Na-
 tivitate Domini Millesimo quingētesimo
 quintodecimo.*

Est parvula mēbrana, sigillo Episco-
 pi munita. Eam, & alias ejus temporis
 literulas, ante triginta annos abjicere
 volui, ut non ampliùs utiles. Et tamen
 nescio, qua meliore cogitatione eas ser-
 varim. Viderunt nuper multi apud me,
 Experior modò (quod nunquam antea
 putassem) iis nunc contra calumniato-
 ris impudentiam, & odium singulare,
 peropus esse: ad defendendum meum
 Majorumq; meorum cognomentum.
 Sunt jam à data illa Epistola 72. anni: &
 ibi patri meo Kraußs cognomē fuit. Tu
 impudenter negas. Vah, nunc modò
 nihil facile abjiciendum censebo: sed re-
 tinendum,

tinendum, secundum meum Proverbiū:
 Wer weiß / warzu es gut möchte seyn?
 Quod proverbium tu 1. Dial. Pop. 74.
 acerbē, & ut novus leno Ballio obscœ-
 nē, irrides: sicut ibidem, me calamos
 meos suspendere à lacunari: ut aliquan-
 do pro reliquiis S. Martini, à posteris
 adorentur, falsò dicis.

Quòd verò tuum est cognomen? *Frischlini*
nomen.
 FRISCHLINUS, inquis. Certè in ma-
 trícula (ut appellant) Baccalaureorū, in-
 scriptus anno 64. es, NICODEMUS
 FROESCHLIN Balingensis. Ac Cel-
 lius in Epithalamio, quod honoris cau-
 sa tibi scripsit, te FROSLINUM nomi-
 nat. Scimus etiam, te olim tibi cogno-
 men Græcum fecisse, Batrachium. Po-
 stea, Esselingæ 1571. Academia nostra
 propter pestilentiam exulante, cum Tur-
 carum navalem ad Echinadas cladē, sty-
 lo Cæsariano à te descriptam, Hizlero
 mihiq; gloriareris: inscripseras in Epi-
 graphe NICODEMUM FRISLI-
 NUM: sicut etiam in quodam Carminū
 tuorum excusum extat. Tunc ego, ἄσος

Q 5 ἀγέ-

ἀγέλας & subridens dicebam: Quæso, noli sic: ne devorator hominum existimeris. Sic ergo postea FRISCHLINI nomen, mihi dicto audiens, retinuiſti: ſicut aliquando te, VEGETIM Mappel- laveras. Utile verò tibi hoc tempore poterit eſſe, Nominum multitudo. Sic. n. in itineribus, ubi periculū eſſe putabis, tutior eris: aliud, p alio Nomine indicādo: ſicut etiā in noſtris locis, quādo Nobiles inter proficiſcendū metuebas, barbam tuam ingētem in os inter dētes rapiebas, ne pro Friſchlinio agnoſcereris.

Alia veritas.

Non ſatis eſt, te immenſo odio, & p- fuſiſſima maledicentia, in me debacchari: qn etiā in alios quosvis inveharis (in Collegas meos, in Doctores huius Academiae, in alios doctos, in Nobiles & Prefectos, in Civitates) quin etiā in familiam meā petulanter malitioſeq; invadas. Uxorū mihi objicis verberationes ad necem: uxoris & ancillę verberationem: uxoris inhonestatē, à me infamateg: ab uxore frōti meę Gręcę inſcriptum

Familia Cru-
ſti.

&

& demonstratum esse Ablativum Græcum: inter nos denique discordias esse, meq; ab ea non diligi.

Ad quæ sic respondeo.

O hominem nimium securè mentientem. Tunc in ea civitate mihi obijcis uxorum verberationes ad necem: in qua omnes sciunt: uxorem meam primam, Sibyllam Rhonerinam, singularis probitatis fœminam, cum qua cō-junctissimo animo vixi, in puerperio esse mortua, ex retenta secundina, nullis medicamentis abigi tunc valente: mortuam autem, præsentibus honestissimis matronis: quarum adhuc non vivit nulla? Alteram autem, Catharinam Voglerinam, Jacobi Vogleri (quondā hujus oppidi Senatoris) filiam, peste obiisse: idq; , præsente utroque parente ejus, cum matre mea pia: donec spiritū suum, summa cū pietate in manus DOMINI traderet? Tunc ego benevolo suasu amplissimi pientissimiq; Senatus Academici, meæ quoque vitæ ab eo morbo metuentis, ad tempus (ut
moris

moris est) ex oppido abii. Tunc Basileā,
ad virum mihi amicissimum, *JOAN-*
NEM OPORINUM Typographū,
profectus fui. Quo interea tempore, ma-
trem quoq; meam charissimam, & fi-
liolam unicam ex prima uxore, mihi
mors eripuit. Quibus continuis tribus
funeribus (Academia etiam Esselingā
excedēte) acerbissimum vulnus animo
meo inflictum fuit: quo etiā extinctus
fuissem: nisi optimorum virorum cōso-
lationibus fuissem recreatus. Ac testa-
ris ipse tu, in Carmine tuo Græcolat. ad
me (quod ad extremum Antistrig. meæ
adjectum legitur: nec ego id unquam
abolitum volo, quamvis tu abolitum
velis) secundam uxorem meam, peste
sublatam esse. Sed nec ullus mortalium
(præsertim tot affines, bene mecū con-
veniētes) me unquam ullo verbo accu-
savit, nec publicè, nec privatim. Sed nec
ulla est ancilla ullibī: quæ unquam à me
sit percussa. Nec unquam frons mea, ab
hac tertia uxore est verberata, nec ulla
pars corporis. Hoc quoq; tertio (jam
XX.an-

XX. annorum) conjugio (DEO pestilentes linguas prohibente) tranquillo, honesto, & grato, utor. Ideo nec ullis verberationibus locus est. Nec unquam ullum in iudicium uxorem adduxi, neque infamavi: tanquam ea non honestè se in matrimonio gessisset. Si talis esset: ego ne retinerem, aut Academia ferret?

Hisce de causis (præsertim, quia mihi sum optimè conscius: & sciunt omnes, mihi prorsus à te injuriam fieri) ego tū uxorum mortiferas verberationes, tum ancillarum pulsationes, tum uxoris de conjugali castitate læsa calumniam, tū frontis meæ ab illa percussione, tum animorum alienationem (quæ omnia diversis in locis mihi sceleratè objicis) nego, ac pernego. Te (ut & quemvis alium, qui ea dicere audeat) turpissima mendacia dicere, dico: turpissimè (inquam) te mentiri dico & affirmo: ac palàm coram omnibus dictum affirmatumque volo: quicquid taliū calumniaris: aut quicquid de re uxoria familiarique mea, calumniaturus maledicturus-
ve sis

ve sis. Habeo honestam, & bene mecum
conveniētem uxorem: nec plagosus sum,
ut tu mentiris. Audis hæc, grate Discipu-
le? Vis ne quid amplius? Audi ergo. I-
psa etiam uxor mea, in quam ista impro-
bissimè coniecisti, te turpissimè mētiri,
nō minus, quàm ego dixi, dicit, dictūq;
vult. Sed nō mirum esse, has injurias si-
bi à te fieri, ait. Te enim jam inde à vige-
simo anno: cū in domo suorum Parē-
tum, filiorum Venerādi Gableri claris-
simi tunc Medicæ facultatis D. (quādo
Academia Esselingæ erat) Pædagogus
domesticus esses (id quod absq; cōmen-
datione M. Eusebii Stetteri, factum nō
fuiſſet: cujus tamen tu ne mortuo qui-
dē patri, de Scholis Vvîrtēbergicis, plus
34. annos optimè merito, parcis) te cū
audires, eā mihi nuptū datū iri: impro-
bissimis in me, Præceptorē tuū, calūniis,
rem impedire conatum esse, sed frustra,
eadem mea uxor asserit. Cur non revo-
ces te, inquit, ad cogitationē de uxore
tua? Te aliàs quoq; ante multos aīos,
labem sibi aspergere voluisse. Quæ ca-
lumnia

lumnia tua si certò teneri potuisset: te experturum fuisse, quid dixisses. Talis tu serpens in me fuisti occultus, jam etiā ante tot annos: ego autem serius rescivi.

Quomodo verò tu in conjugali fide te gesseris: nos nunquam tibi objicere, sed parcere, voluissimus. Nunc ipsemet tu (ô singularem Philosophi & Oratoris prudentiam) superiores 6. anno, mēse Aprili, quib. nuchibus a. n. 79. lusisses, Elegiis tuis, tua manu Francofurti editis, toti Germaniæ patefecisti: in priore 2. Cal. April. sic scribens:

Una suis quondam pellex me cepit ocellis:

Oppletum vino, Rhoete nefande, tuo.

Et scitè excusas:

Ante suos si cui pellex opponat ocellos

Ossa: quibus juncta est suavis & apta caro:

Nec tamen esuriens velit iste repellere duram,

Posthabita famæ conditione, famem:

Hunc omnes Suvæ, hunc omnes hoc tempore Francæ,

Pro trunco & stupidæ caudice mentis habent,

Si non fœda Thamar se prostituisset Iudæ:

Christi adavus natus non foret inde Phares.

Bersabee niveas clausisset nuda papillas:

Dauides insons, & sine labe, foret,

In

In altera Non April. Elegia, qua mox priorem Elegiam aboles, dicis :

Una suis quondam pellex me cepit ocellis:

Incensum vino, Rhæte colone, tuo.

Ah pudet, ac fassæ veniam concedite culpæ:

Frischlini vatis quos pia cura tenet.

Si non fæda Thamar, &c.

Hæc tu, in istis Elegiis: quarum exēpla bene multa, Francofurto Tybingam ad uxorem tuam, vendenda misisti: ὥς μήτε ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐτίηται, μήτε ἀκλεῆς, τὸ μέγα καὶ θαυμάσιον ἔργον αὐτοῦ γένηται. Non ergo nos jam, ut patefactores, accusare potes. Tute edictas facta tua. Ex me queris, quid deliqueris (inquit Plautus tuus)

Quid ill hoc impudente audacius?

Saltem tute, si pudoris egeas, sumas mutuum.

O' inauditam, vel uxoris bonitate^m & patientiam, vel mariti confidentiam & fidelitatem: qui ne uxorem quidem suam, αὐτοβλαψία suam celare, sed per eam ipsam omnibus innotescere, voluerit. Non facile aliæ mulieres tale plagiū ferunt.

ferunt. Ista tua, est singulari ingenio: q̃ tuas in se injurias, nullo patefacit loco. Sed neq; hanc, nisi tu voluisses, patefaciura fuisset: etiamsi aliquis adolescens studiosus, illi familiarior, istā ipsam tuā sapientem Elegiam, ad verbum ei fuisset interpretatus.

Eruperat autem fama de tuę netricis partu, circa primos dies Novemb. 79. q̃ tēpore tu hinc absens, Friburgensi negotio (de quo suprà) occupat⁹ eras, eaq; fama, ad sex annos refrixerat. Puerpeīā verò, illo tēpore Vvirceburgū esse deductā, & infantē ibi baptizatū ac mortuū, ferebatur. De iis rebus loqueris in Epistola: quam superiore 86. año, postquā tēpore verno (re cōvicta) hinc Francofordiā fugisses, ad Stetterum huc misisti: ubi sic scribis:

Monet me uxor, ne temerè Tubingā revertar. Metuit enim, ne ossa Herteriana sit mihi devoranda. At o metū inanē: o muliebrē stultitiā. Quæ ante septē annos, undē cū B. homine fatuo voluit me perdere, cū non posset: nunc, cū possit in agro tuo, non vult.

R

Supe.

Superiore quoque 86. anno, Minister verbi DEI, in oppido tibi noto, à quo hospitio fueras acceptus, coactus est aliò removere sororē uxoris sue, virginē formā elegantiorē. Ita es etiā virginaria felles. Quare igitur 1. Dial. Pop. 15. scribis: nomen Crusii multis doctis adeò fuisse hactenus ignotū: ut, nisi Frischlini, tanquā Ephesiæ Dianæ, tēplum Grammaticū incendiasset: & Patriarchā Constantinopolitanū vexasset: illum nūquā tot viris summis, in ullam perventurū fuisse notitiam? Es ne tu Ephesia Diana? At ista Diana, convicta proximo 86. anno adulterii fuit.

Hæc honoris mei defendendī causā, cōtra tuas sceleratas familiaris vitæ meæ calumnias, non magis propter te, quā propter pios & justos Lectores, cōstanter responsa esse volo. *Alia veritas.*

Tuuli & honores ab Imper. Romano Dial. 1. Animad. pa. 135. Ut tibi respondeā (inquis) interest autoritatis meæ, & honoris, & dignitatis: præsertim, quādo honores, quos Divus Cæsar Rudolphus mihi cōtulit, tu admodū virulēter subfannas.

sañas. Et pag. 181. ponis FA. Placēt ne
tibi ista Vvagneriana, Martine? CR.
Quicquid cōtra Frischlinum est, id pla-
cet mihi: etiam si Majestatē ipsam lædat
Imperatoriam. *Respondeo.*

Nihil mihi tecum de Vvagnero. Re-
tine tibi tuum Vvagnerum: cujus ego
nullam in meo libello contra te mētio-
nem facio. Tu mihi eum affingis: qui ta-
men in multis tibi verū dixit. Cur nō e-
tiā Doctore Saccū mihi impingis: cū
aliās eum cū Vvagnero conjungas?

De inclyto aut Impatore nostro, sum-
mā mihi facis injuriā. Nullo modo ho-
nores, q̄s Majestas ejus cōfert, subsaño.
Quid ergo? Tuā superbiā, aliorū cōcul-
candorū causā, titulis honorū abuten-
tē, & multos novos titulos tibi affingē-
tē, reprehēdo. Vide tu, grate Discipule,
vir sume: ne plus etiā tibi sumseris ho-
norum: q̄ in literis expressum sit: quas
ab Impatoria Majestate, quādiu Tybin-
gæ vixisti, acceperas. Ut, pro clausa ga-
lea insignium tuorum, apertam gale-
am. Non enim sequitur: quia Palati-

nus Comes sis, ideo te uti debere apertā galea. Nā Gaspar Bruschijs, qui & ipse Poëta Laureatus, & Comes Palatinus, fuit, clausam galeam habet: sicut sub fine primę Cēturię ejus de Monasteriis Germanię apparet. Coronāne debet imposita esse galeę tuę, an laurea? Capitū homūculi, laureāne, an galli gallinace?

Habuisse quoq; potestātē, alijs Insignia dādi? Certū aut est, te civi Stutgardiano insignia dedisse: & filiū ejus postea p literis, ea cōfirmātibus, tibi novē argenteos Philippeos numerasse. Nec verē poteris negare quocūq; te veritas.

Verū satis de veritate & cōstātia tua: ubi multę insignes virtutes tuę reperiri possunt, minime tamē viris bonis imitāde: ut, Audacia, Temeritas, Imprudētia, Impudētia, Maledicentia, Calūnia, Mēdaciūm, Impostura, Repugnantia, Pertinacia, Obscœnitas, Minę, malitiosa Machinatio, famosa Scriptio, Impietas. Utinam potius cogitasses illud Salomonis: *Eum, qui nitatur mendacijs, pascere ventos*. Longē tibi melius esset.

III. PACIS STUDIUM

& moderatio.

Nihil hîc dicam de Nobiliũ ordine à te irritato: quam ne nunc quidem, Oratione in M. Vvagnerum edita, placarã tibi reddis.

Nihil de factionibus iuvētutis: quæ traducendis Præceptoribus, & domi contra nos docendo, à nobis avertisti.

Hæc enim ex illis, quæ hæctenus dicta sunt, satis patent.

Considerentur tantum, quæ in me & Grāmaticos fecisti, & facis: bello Grammatico excitato.

In Prolegomenis Strigilis, perniciosos libros objicis: qui à Præceptorib. iuventuti ediscendi proponantur. Infanabile eis scribendi Cacoëthes objicis: immoderatam eorum detestaris perviciã: immerētis pueritię irreparabile damnum, te deplorare dicis: malè feriatos Grammaticulos vocas. Cætera per Strigilem ipsam sexcenta cōvicia, ibi legi possunt. Audi ergo de tua Strigili iudicium eorum, quos rejicere non potes.

*Strigilis
Prischlinicæ
acerbitas.*

R 3

VER-

VERBA M. JACOBI
FRISCHLINI, MODERATO.

ris Scholæ Vvaiblingens. in epist. ad
amicum quendam, 22. Maii

1 5 8 6.

Cum frater meus (inquit) homo, prò dolor, nemini benemonēti obtēperans, in Strigili aliquot viros bonos, cum quibus multi viri boni amicitia colūt, cōvicis incessat. eosq; ppter quædā erratula Grāmaticalia, Grāmaticuculos, Grāmaticellos, Pedagogulos, Magistellos, cæcorū puerorū cæcos Duces, & indoctū Grāmaticorum vulgus, appellat: quæ ego crimina & cōvicia pfecto invitatus legi: non tantū propter auctoritatē horum virorū: quos ego, tanquam Præceptores, hætenus colui & observavi: & adhuc pristino amore, honore, & observantia, libenter colo & observo: sed etiam quia video, his conviciis homines literatos, & viros bonos, ad quos hæc quidē crimina non spectant, offendi et cōmoveri: & fratrem meum, non modò seipsum odiosum: sed etiā suā Grammaticā invidiosam reddere: tamen errata, quæ aliàs rectè & benè à fratre meo reprehenduntur, neminem pro vitiis &

& errorib. agnoscere, et ex libro nostro Grammatico Vvackerano tollere: verè cū Poëta fieri video, quòd etiam pars sincera trahatur. Addit deinde:

Quanquā fratris mei Grammaticā, banam quidem & doctam esse iudicem: tamē quòd neq; regulis, neq; verbis ipsis, neq; methodo, nostra Grammatica respondet: illā non tantum discantibus difficilem, sed docentibus quoq; laboriosam & molestam, esse iudico. Propterea fratris mei Grammaticam, cum nostra contuli: & comparavi ita, ut jam cum illa, mutatis mutandis, ex omni parte congruat.

Hæc frater tuus, antequam mea exivisset Antistrigilis. Is nec mores tuos, probat, nec ex omni parte Grammaticen tuā. Agnoscit sine dubio, Strigilim tuā potissimē contra Vvackerum & Crusium scriptam, ut ipsis ægrè faceres. Sed nec ipsius Grammatica, recepta est. Idem etiā Germanicis Rhythmis hanc sententiam protulisse, à fide dignis fertur:

Grammatica est strigillata:

Famula est dedolata:

Quàm res benè est obsignata?

VERBA JOANNIS LAU-

TERBACHII, POETÆ NOBILIS

& coronatī, ad me 14.

Cal. Jan. 86

IN Strigili (inquit) acerbitatem Saty-
ricam, docto et bono viro indignam, nec
approbo, nec approbavi.

Et postea:

*Quæ ejus (Frischlini) dona sunt, ab Aca-
demia etiam cōmendata: alterū Alcide in
purgando Augeæ stabulo futurum, mihi
persuaseram: cū præcepta nec viderim,
nec legerim.*

Deniq̃,

*Epistola mea, inquit, quæ extat in secun-
da editione (Grammatices Frischlini) Frā-
cofurti quæ prodiit, præfixa præter meam
voluntatem est. In qua tamen pro Legerē,
debebat esse Legeremus.*

Hæc vir clarissimus & optimus, Lau-
terbachius: qui explodit tuā acerbā Stri-
gilim: & te doctiorē, nō modò meliorē,
virū, quàm es, putaverat. Idem sentien-
dū de Sambuco & Fabricio: eos hac o-
pinione

pinione de te deceptos esse: quòd tu eis
ita magnificè te jactasses. Inane ergo est,
qd' Dial. 2. Pop. 231. scribis. Aliud est,
proferre observationes novas: quas in
me laudat Sambucus, prædicat Fabri-
cius, admiratur Lauterbachius. At ipsi
nec viderant, nec legerant, eas.

Sambuco sanè, anno 70. Octo. 9. Spi-
ram scribens, te commendaram. Ubi Cæ-
sar's Cancellario Vvebero, tuā petitionē
non properanti, versum fecisti honoris
causa: *Scribere Carmen ego didici, tu texere nummos.*
Ac meminisse potes, quomodo tūc Spi-
ra discesseris. Quomodo? Nisi maturè
discessisses: in carcere hospitaturus fuif-
ses. Sed nec Dachtlerus, vir pius & do-
ctus, tuę Grammatices ubiq; approba-
tor est: sicut tu 3. Dial. 184. gloriaris.

Hæc generatim in Grammaticos fe-
cisti. Quid in me? Concitas cōtra me in
Præfatione Astronomici, Electorē Sa-
xonix: in Præfatione Strigilis, Faculta-
tē philosophicam Vvitebergens. Acade-
mię: in adhærentium trium Dialogorū
Præfationibus, Ducē Vvirtembergicū,

& Joachimum Vveidnerū: in Poppyf-
mi Præfationibus, Josephum Scalige-
rū, & Justū Lipsiū. Deniq; in ipsis Dia-
logis, Cæsarē Rom. & Italos, atq; alios.
Ergo Germaniā, Galliā, Italiā, in me ar-
mas: vis me prorsus extinctū. Minaris
quoq; utriq; meę Grāmaticæ, & Rheto-
ricæ, ceu pingui gallinæ. Respōdeo ti-
bi, quod olim Cn. Carboni M. Castritia
minanti respōdit: Habes tu multos gla-
dios? Et ego años. Vel potius illud Da-
vidis: *In pace dormiam, & requiescam.*

Rursus in hoc etiam loco, ubi de stu-
dio pacis, & moderatione, dixi, præcla-
ræ virtutes Frischlinicæ elucent: Turbu-
lencia, pervicacia, acerbitas, seditio.

V. PIETAS, ET DIVINATIO
Frischlinica.

Ad Lectorē, post secundū Dialogū
Pop. Etsi satis fuerat, inq; magisq; piū,
acceptas à Crusio injurias equo ferrea-
nimo: neq; ingesta crimina regerere, etc.
tñ nō potui à bile mihi tēperare, &c. Fa-
teris hīc ipse, te iracūde, nec piē, fecisse.

In Appēdice ad 1. Dial. Si isti, inquis,
me

*Impiā qua-
dam ira
Frischlinus
scribit.*

me meamq; Grammaticam, tam odiosè exagitare non perrexerint: neminem ego illorum pro betaceo, aut fatuo, aut morione, posthac habiturus sum. Indicas hîc, te tantùm ex ira, contra cōscientiam tuam scripsisse.

In extremo Poppyismi scribis: Si quid è bile ferventi ultra modũ est dictũ: indictũ esto. Effugiũ ponis. Semper habes vadendi rimam. —centum adde catenas (inquit ille) *Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.* Nō certè ad extremũ effũgit. *Qui n. ambulat simpliciter* (inquit Salomon) *ambulat fidenter.* *Qui autem depravat vias suas: manifestus erit.*

Dial. 2. Animadv. 77. per Famulum dicis: Ut te, Crusi, cū tuo odio magnus *Discipuli pre* perdat Christus: & te cū Vulcano tuo, *catio.* quo dignus es, præcipitet.

En pia discipuli precatio in Preceptorẽ. Discipuli. n. nomine, te nō liberabo: ne sperato unq̃. Vulcanũ, alibi Fabellũ vocas. i. minutũ Fabrũ. Innuis aut Cācellariũ, D. Jacobũ Andree. Nō est caput (inquit Siracid.) deteri, capite serpētis: nec
est

est ira acerbior, quàm ira inimici.

Dial. 2. Pop. 156. das mihi præceptū pietatis: *Fide D E O, diffide tibi.* Et non multò post: *Disce D E O vivere, disce mori.* Respondeat tibi, grate Discipule, *D E U S* ex 50. Psal. *Quare tu enarras justitias meas? tu verò odisti disciplinam? & projecisti sermones meos retrorsum.* Et Christus Marci 1. *φίμωθήναι*, Obmutesce.

Quid tu *D E I* nomen usurpas? Quid *D E O* & hominibus niteris imponere prætextu pietatis? Tu verò, sicut novacula acuta, fecisti dolum. Dilexisti malitiam præ bonitate.

Perjurus.

Considera, quàm piè servaveris jura-
menta tua. Cùm initio in Album Uni-
versitatis nostræ inscribereris: inter alia
juravisti, te Rectori & proceribus Aca-
demix obediturum: & adversus Illu-
strissimum Principem, ac Rempub. no-
stram nihil sceleratè moliturum.

Cùm Cal. Aug. anni 65. à me creare-
ris Magister: jurasti, te & in posterum
obedientiam venerationemq; præstitu-
rum Rectori Universitatis Scholæ hu-
jus,

Ius, D. Cancellario, Decano ac Consilio studii artium: te pro virili etiam tua, comoda cum Universitatis hujus Scholæ, tum præcipue studii artium, omni tempore aucturum.

Cum postea mense Maio anni 82. deprecatione conservaveris: promissisti in gravissima Obligatione, tua subscriptione & sigillo confirmata: te in neminem posthac scripturum: nec tuo, nec alieno nomine: nec clam, nec palam: sed Professores, & Præceptores tuos, honoraturum.

Cum jam 2. Dial. Popp. 178. ad me: qui dixeram, Semper vis crescere bonis viris opprimendis: dicas, Mentiris tu, perjure nebulo: Vide, an non tu perjurus sis: qui te Academiae (& proinde Principi quoque, Academiae patri) ac Præceptoribus tuis, istiusmodi Dialogis opponis.

Imò dudum antea (8. Jun. 82. diebus 14. post dictam Obligationem) inscripsisti libello Michaëlis Rattenbergeri (nam in studiosorum etiam libellis, perstringere

stringere soles Epigrammatibus eos;
quos odisti) hos versus:

Quando meos lædit damnosa ærumna penates;

Protege me vultu, Christe benigne, tuo.

Solus enim nosti fucati nominis hostem:

Mellea cui lingua est, fellea mens animi.

Sunt homines Monachum similes: quos tetrica vultus

Obscurat facies, Socraticosq; facit:

Obstipo capite, & figentes lumine terram:

Invidia quorum pectora fœda tument.

O D E U S, hyppocritas si odisti: si tibi candor

Arridet: puni talia corda, D E U S.

Epistola La bacensis. Non multò post (nempe vigesimo
quinto August. ejusdem 82. anni) La-
baco (Lubianam ponis Carnorum)
scripsisti ad me epistolam illam contu-
meliosissimam: quæ incipit.

*Euge, homo lepide: quàm præclaras
tu ad Doct. Finckelthausium dedisti lite-
ras? Ecquid meministi, veterator κελαινε-
φες: quid tu de me ad illum, in Græco Lati-
no tuo chao verborum, Græcium perscri-
pseris: & quidem eo ipso tempore, quo ego
fui I N I Q V I S S I M E pressus, &c.
Hanc Invektivam non satis habuisti ad
me mittere: sed ejusdem exemplar in E-
pistolam*

pistolam inclusisti: quam communiter
ad hos quatuor hîc studiosos scripse-
ras: Marcum Beumlerum Tigurinum:
& Fridericū Suaningium, Laurentium
Müllerum, & Petrum Ivenem, Danos:
sicut Senatus amplissimus Academiæ
deprehendit. Sed & alia in loca, exem-
pla ejusdem Epistolæ disperferas: me &
Scripta mea ubique infamare studens.
Volui ergo ego istam fidei constantis
plenam Epistolam tuam typis edere,
Scholiis à me illustratam. Sed dicebat
26. Octob. Senatus, injurias istas, ut ab
homine insano profectas, mihi spernen-
das esse. Me debere sibi hanc causam
committere: se eam facturum suam: de-
centiq; gravitate acturum omnia, quæ
ad meum honorem & publicam pa-
cem spectarent. Me satis notum es-
se sibi, & aliis bonis viris: qui probent
mea Scripta, & in Scholis retineant.
Hæc, Senatus. Credo etiam, te postea
ex literis ad te scriptis sensisse.

Hæc est tua jurisjurandi *R E L I-
G I O*, & observantia: ex qua etiam
1. Dial.

*Frischlinica
vaticinia.*

1. Dial. Popp. 4. fortissimam fidem ostēdens, vatem agis. Cū enim ego ex Virgilio posuissē:

En unquam patrios, longo pōst tempore, fines. &c.

subjicis tu: Fatalem hāc tibi, tuisq; Grāmaticulis, vocem excidisse, tam non dubito, quā me vivere. Et ejusdem Dial. pag. 90. Pueri, doctiores facti ē compēdioso (Frischlini) libro: Grammaticam Crusii quadricubitalem abjicient: & Deæ cuidam Cloacinæ consecrabit. Et 3. Dial. Animadver. 228. Spero, inquis, non defuturos, ut jam cognovi: qui utrāq; mea Grammatica sint usuri, in suis Academiis & Scholis: Crusio, & Crusii similibus, longum valere jussis.

Hæc equidem tu: sed capiti cane talia demens

Dardanio, rebusq; tuis.

Patet jam etiam pietas Frischlinica: sub qua, hæ excellentes virtutes: Iracundiā, Odium, Execratio, perjuriū, &c.

Ostendi hætenus, ubi de persona tua egi, meam defendens, virtutes tuas, grate Discipule. Primò Superbiam: deinde,

inde, Ingratitudinem, quia superbiæ filia est: deinde, mēdacia & impudentiā, ingratiitudinis Xenephonteo Persarū testimonio comitem: postea, tribunitiū res tranquillās turbandi studiū, priorum virtutum prolem: postremo, præcedentium omnium matrem fœcundissimam, Impietatem. Singula autem hæc quinque, multis aliis vitiis referta erant.

Ita hætenus, prudenti & iusto Lectori satis demonstravi: duobus, quæ tractavi, Capitibus: quàm sint, quoad res Grammaticas, sophisticæ, futes, & falsæ, tuæ contra meum Animadversio-num & Antistrigilis libellum, Respon-siones: quàm sint, quoad personas, emētitæ tuæ adversum nos calumniæ, multaq; & magna improbitas, malitiæq; tua. Ex quibus etiā (ut ex multis *DIALOGORUM* tuorum locis) animadver-ti potest: te esse non modò meum ho-stem, & meorum Collegarum: sed etiā hostem hujus Academiæ, hostem No-bilitatis, hostem ipsius Principis, & pa-

Epilogus.

S

triæ

triæ tuæ: quemadmodum etiam minæ,
quas hinc inde in *DIALOGIS* spargis,
indicant. Quare non immerito tecum
in aciem redeundum (quâvis in tua stul-
ta Hieremiæ epistola mihi dissuadeas)
judicavi. Boni autem hæc consilio,
Orator eloquentissime, à sene, & bis
jam puero (ut de me scribis) cujus ora-
tionem ne thermæ quidem Diocletia-
næ calefecerint. Attamen fortasse paulu-
lùm saltem ex his calebis. Libelli quoque
mei prioris me non pœnitet: sed eū ad-
huc invictum, & valentem, tibi oppo-
no: Lectoremque ad eum remitto. Satis
eloquens est, qui sua satis defendere no-
vit: quæ tu nec refutare potuisti vere:
nec refutare poteris, nisi adhuc turpius
te dare velis. Est quædam (inquit Cice-
ro pro P. Quintio) ita perspicua veritas:
ut eam nulla eloquentia infirmare pos-
sit. Phocio quoque, magnus Athenis
quondam vir, paucis poterat, ceu *κατὰ*
quædam, longas Demosthenis ampu-
tare Orationes. Omnem autem injuria-
rum & contumeliarum in metuarum,
tempe-

tempestatem ac procellam furibundā
maximamq̃, in te & sinum tuum, tur-
bine veritatis bonęq̃ conscientię meę,
rejicio retorqueoq̃.

Factus tu ad maledicendum & calū-
niandum es: sicut etiā quodam tem-
pore, ad quendam magnum virum, qui
dixerat, te habere Satyricum ingenium,
dixisti: Habeo, sed nondum id exercui.
Exerces nūc egregiē, & alios incitas. E-
go verò non metuo ullos Philosophos
Vvitebergenses, ullos Scaligeros, ullos
Lipsios, ullos alios: q̃s, ut nequaquā Ita-
lorū aliorūmve contēptor, viros bonos
eruditosq̃ existimo: nec cēsores in mea
causa (nunq̃ à me lesos) deprecor. Nō e-
tiā mea Grāmatica & Rhetorica, sibi q̃c
quā à te metuūt. Scio, ea p̃cepta, & vera
& utilia esse. Nec me oppugnabis: sed
optimos, tū Gręcos, tū Latinos, sermo-
nis & eloquētię Magistros, oppugna-
bis. Nō curo, etiāsi cōtra me denuo scri-
bas: sicut alicubi gloriatus es, adactu-
rum scribendo me ad mortem. οὐ μὲν γὰρ με
λετάνειδε: ἐπεὶ ὅτι μορσιμὸς εἰμι.

Vacuo

S

2

ac

ac soluto animo sum. Respondebo, si placuerit. Sin minus: cogitet quisque, in præfenti satis responsum esse: nec amplius perditæ famæ & rei homini, neq; à me, neq; ab aliis, respondendum esse. Quis verò tuam Grammaticen in suam Scholam recipiat: in qua tot sunt absurda, tot incōmoda? ἡ πρὸς κτλ. πόλεμον πολεμίζεις, ἢ δὲ μάχεσαι. Germania nulla recipiet: nulla recipiet extera regio. Nō Lutherani: quia Philippi, & huic cōgruente, utuntur institutione. Nō Calvinistæ: quia à Danæo & sociis vocaris tu, Friburgēsis Apostata, & ancillarīs adulter. Nō denique Papistæ: quia Despauterio, vel ejus abbreviatore Verrepæo, contenti sunt. Fortassis etiam sciunt, te anno 76. in Echo scripsisse: Quæ merx, quam tibi Papa gignis? Ignis. Accedit, quòd nec corrigendæ finem Grammatices tuæ facis, ipse adhuc tuarum rerum incertus. Denique, quòd Scaliger, Saturnius, Corradus, Despauterius, alii, quorum nominibus tu antea obruere nos voluisti, contra te spirant. Igitur
in

in Asia, aut Utopia, fortasse locum Grammaticæ tuæ habebit. Frustrâ enim conditionem Marpurgi, Erfordiae, Lipsiae, Vvitebergæ, Helmestadii, &c. quæsi-
visti. Non profectò nostrâ, sed tuâ culpa, rejectus. Sapiunt illi. Etenim quis Professore conducat: qui novus Catilina & Clodius sit: qui in suos Præceptores nefarius parricida sit: qui in quosvis rabiosus canis sit: qui, quocunque accedat, sibi maledictionem Domini, aliis autem ferrum & ignem, secum afferat? Nec Romanus Imperator etiam te juvabit: quia tibi inter Divos relatus, non amplius in terris est. Vivat verò nobis ejus majestas feliciter in longissimam ætatem. Cavebit etiam quisque, ne se tua labe, ceu pestilentiae contagione, inficiat. Quapropter
 σοὶς βαρβαροῖσι μὴ ἀναστῆ: σέθεν δ' ἐγὼ ὑπὲρ λέγισθω. Te enim non citò corriges (quanquam ex animo hoc optaremus) sed perges magis magisque ad ruinam tuam. Sicut in Proverb. libro dicitur: *Impius, cum ad usque fundum ma-*
 S 3 *lorum*

lorum venerit, contemnit. Et: Si stultum in mortario contriveris: non recedet ab eo stultitia sua.

Dudum incepisses: si melior fieri potuisses. Verum nimiam indulgentia perisse, à tuis etiam existimaris: quod non initio mox, aliquoties Carcere & malo tibi compesci contigerit. Sin autem emendabilis es: noli nos amplius Plagiarios, & aliis malis nominibus, appellitare: sed restitue nobis tua de nobis plagia: Genus commune verborum, Optandi modum, Verba Impersonalia, & reliqua *λωποδυστήματα*, de quibus conquerimur. Honorem, quem te nobis ademisse putas, restitui nobis non petimus. Quid enim infamis homo nobis eripiat? Ante omnia verò, *DEUM* veniam ingentium peccatorum tuorum, deinde innocentes quoque ac bene meritos viros, posce: ac totum te immuta, è serpente columba, è lupo ovis, fiens. Precamur quidem tibi hæc: sed ut facturus sis, valde metuimus. Nam si corrigibilis esses:

jamdu-

iamdudum (ut dixi) correctus esses. Si minus à nostris in Vvirtembergia : at Marpurgi à Doct. Hunnio, aliisque claris & venerandis viris. Si quoque rever. & clarissim. virum, Doct. Polycarpum Leiserum, audivisses : nunquam eò temeritatis impietatisque progressus fuisses, ut istos *DIALOGOS* edidisses : sed potius aqua & igni abolevisses.

Νῦν δὲ σοι ἐξ ἀκέραις, θεὸς φεγγῆας ὤλεσε
πάντων.

Vide enim, quā amanter & piè è Vvirteberga Dresdam ille ad te scribat:

S Locutus sum (inquit) vir clarissime,
cum famulo tuo, candidè & apertè
(sicut id Germanos, atque cum pri-
mis Suevos, decere nostri) quid mihi vi-
deatur de rebus tuis : maximè autem
de bello Grammaticali : quod non ita
pridem inter Crusiam, & te, ortum est.
Ea si tibi retulerit : non aliunde, quàm
ex animo tui amantissimo, profecta esse,
certò statues. Profectò omnibus mo-
deratis, vehementer displicet acerbis-

Epistola D.
Polycarpi
Leiseri ad
Nico. Frisch
linum.

Scil. in pri-
mo Dialo-
go, Franco-
furti 86. edi-
to.

tas illa nimia, qua in virum illum, certè non malè de omni literatura meritum, invec-tus es. Sicuti non dubito, te in hoc tuo itinere, passim ex omnibus id cogno- visse. Utinam verò, vir disertissime atque doctissime, hoc saltem dares ami- cis: ut in posterum omnes Musas tuas, at- que studia universa, in eum finem diri- geres: ut iis boni viri honorarentur: non dehonestarentur, aut ignominia affice- rentur. Cui enim prodest, quòd à pa- tria exul, incertis sedibus vagaris: cum domi apud conjugem & liberos, in quie- te, otio, honore, vivere, atque in precio es- se, posses? Vince animum tuum vehemen- tem: & affectus fræna præproperes: qui- bus nemini plus, quàm tibi ipsi, nocet. Quòd si offendisti veteres illos tuos ami- cos, patronos, Præceptores, promotores: cu- ra, ut ipsis reconcilieris. Ac in posterum, non consiliarios illos malos, iram, præcipi- tantiam iudicii, affectus sinistros: sed a- micos rectè monentes, audi: ipsorumq; mo- nitis locum præbe: memor illius Davidi- ci: Increpet me iustus, & castiget me: & erit

erit mihi beneficium : oleum preciosum erit, quod non franget caput meum. *Vvitebergæ, vigesimo sexto Novembris, Anno 1586.*

Hæc optimus & sapiens Polycarpus : cujus tamen tu dulcissimis & saluberrimis *καρποῖς*, vesci dignatus non es. *DEUS* adhuc te ad salutarem poenitentiam, omnimodamq; correctionem morum, revocet. Amen.

LECTORI JUSTO
M. Crusius S.

NON ego delector contentionibus, nec in sectationibus: sed pace, & laudatione bonorum virorum amicorumq; : sicut hoc ex omnibus meis Scriptis (praesertim ex *FURCOGRÆCIA* & *GERMANOGRÆCIA*) apparet. Quod autem in superbum, ingratum, maledicum, Sophistam & calumniatorem, olim Discipulum nostrum, *NICODEMUM FRISCHLINUM*, & superiore & presenti anno (ac nunc
S 5 quidem

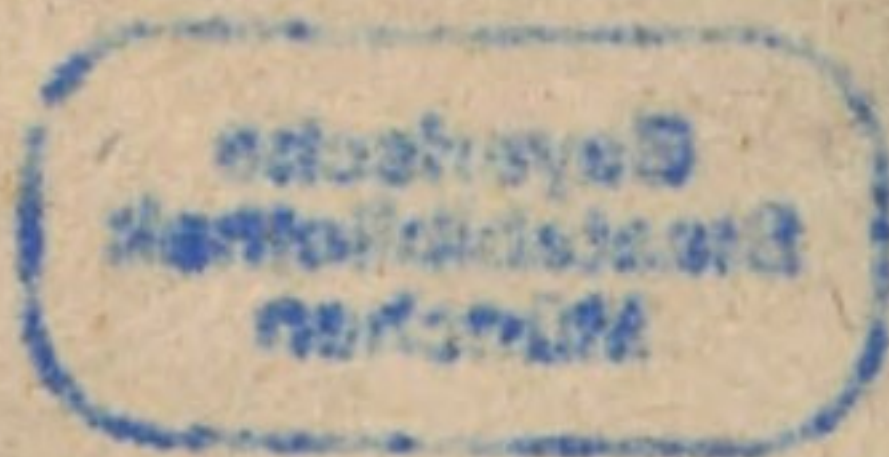
quidem acrius) scripsi: perspicuè vides, humanissime & aequè Lector: si legis istius Strigilim in Grammaticos, & quinq; Dialogos aliq; hoc 87. anno contra me & alios edita: me ad tot corruptelas, & ad tantam linguæ furibundæ protervitatem ac virulentiam, nullo modo tacere debuisse. Nam & Scholis, quas iste (post alios hætenus tumultus) doctis & bonis viris opprimendis, perturbare ac perdere voluit, pro tenuitate mea subveniendum fuit: & estimationi meæ, quæ semper ubique locorum fuit honesta, iste autem summopere denigrare conatur, vel propter Discipulos nostros auxiliandum est. Itaq; planè coactus necessitate feci, quicquid feci: qui alioqui melius collocare bonas horas maluissem. Sed quia ipse me (ut & alios multos) sceleratè turbare atq; infamare, quàm quiescere: sua facinora ipsemet patefacere, quàm tegere, & omnino se nostrum hostem declarare, quàm pœnitentiam agere, maluit: à me, qui alioqui taciturus fuissẽ, malo nodo malus cuneus adhibendus fuit. Atque etiam, si maledicere perrexerit: mihiq;

*mihique aut aliis, necessitatem responden-
di (alioqui contempturis) iudicio bonorum
& prudentium virorum imposuerit: sciat
iste, mediocriter sibi adhuc responsum esse:
et alia (sciuntur enim negotia ipsius plura,
quam putat) minimè profectò parva, sed
hisce graviora, in se insecutura esse: ita
quidem, ut se nemini plus, quam ipsi sibi,
nocuisse, si nondum expertus est, magis
magisque tunc experiatur. Vale. Ty-
bingæ 1587. mense
Julio.*

F I N I S.

BASILEÆ,
PER
HULDERICHUM FRÖLICH.
Anno
ab Incarnatione Filij DEI,
CLIOXIIIC.
Mense Septemb.

Crusius, Martin,

Adversus Nic. Frischlini ... S. dialogos ... Defensio

Basileae 1587

L.lat. 168#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10185120-4

VD16 C 6102